

**OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

XIOLAXON UKTAMOVA

**DARIY TILI
MATNLAR TO'PLAMI
(B2-C1 DARAJA)**

O'QUV QO'LLANMA

Toshkent-2025

UO‘K: 811.222.1:81’373
KBK: 81.2-3(5Dariy)
U – 36

O‘quv qo‘llanmada dariy tilidagi matnlar jamlangan bo‘lib, ushbu matnlar bo‘yicha B2-C1 darajasida testlar berilgan. Mazkur o‘quv qo‘llanma dariy tilidan B2, C1 daraja sertifikatini olishga tayyorlanayotgan o‘rganuvchilarga mo‘ljallangan. Shuningdek, qo‘llanmada testni mukammal yechish uchun ko‘rsatmalar ham berilgan.

UO‘K: 811.222.1:81’373
KBK: 81.2-3
U – 36
ISBN: 978-9910-8282-6-3

Mas’ul muharrir:

Alimova Xolida – filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Taqrizchilar:

Nizamova Feruza – PhD, dotsent;
Nuriddinov Nodir– PhD, dotsent.

Ushbu o‘quv qo‘llanma Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti rektorining 2025-yil -sonli buyrug‘iga asosan chop etildi.

©Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, 2025 y.

Globallashuv jarayonlari, xalqaro hamkorliklarning kengayishi hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi xorijiy tillarni o'rganish masalasini har bir mamlakat uchun strategik ustuvor yo'nalishga aylantirdi. Mamlakatimiz ham bu borada mustaqillikdan so'ng, ayniqsa so'nggi o'n yillikda keng qamrovli islohotlarni amalga oshirmoqda. Ularning asosiy natijasi sifatida yoshlarning xalqaro mehnat bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish, mamlakatning jahon hamjamiyatiga integratsiyasini jadallashtirish hamda ilmiy va madaniy aloqalarni rivojlantirishni keltirish mumkin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-apreldagi PQ-2909-sonli "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida", 2017-yil 27-iyuldagi PQ-3151-sonli "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida", 2020-yil 16-apreldagi PQ-4680-sonli "Sharqshunoslik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish va ilmiy salohiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida", shuningdek, 2021-yil 19-maydagi PQ-5117-sonli "O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari yurtimizda xorijiy tillarni o'rganishga va o'rgatishga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilayotganini yaqqol isbotidir.

Mazkur o'quv qo'llanma ana shu qarorlar ijrosini ta'minlash, xorijiy tillarni biladigan yetuk kadrlarni tayyorlash va xalqaro mehnat bozoriga raqobatbardosh ish kuchini yetkazib berish maqsadida tayyorlandi.

Afg'oniston Islom Respublikasining rasmiy tillaridan biri hisoblangan dariy tili uzoq tarixga ega. Rudakiy, Hofiz Sheroziy, Umar Xayyom, Nosir Xusrav, Firdavsiy kabi yetuk shoirlar dariy tilida ijod qilganlar. Ularning umrboqiy ijod namunalari dariy tilining o'z zamonasi uchun naqadar baland nufuzga ega bo'lganligini ko'rsatadi.

Qariyb ikki ming yillik boy tarixga ega, eroniy tillar guruhiga mansub, ko'p yillar mobaynida *forsiy*, *forsi-ye kobuliy*, *Kabuli Persian*, *forsi-ye dariy* istilohlari bilan nomlangan, nihoyat, 1964-yildan e'tiboran dariy tili tarzida atalib, rasmiy maqomni qo'lga kiritgan til hozirgi kunda Afg'oniston aholisi orasida, xususan Kobul, Hirot, Balx, Badaxshon va Panjshir viloyatlarida asosiy aloqa vositasi hisoblanadi. U rasmiy

hujjatlarda, ta'lim tizimida, ommaviy axborot vositalarida va adabiyotda keng ishlatiladi. Shuningdek, Afg'onistonning ko'p millatli tarkibi sababli dariy tili turli etnik guruhlar uchun lingua franca sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Dariy tilida siyosiy leksika, zamonaviy so'z yasalihi, hamda diaspora sharoitidagi til o'zgarishlari bo'yicha izlanishlar yetarli darajada o'rganilmagan. Shuningdek, O'zbekiston bilan chegaradosh hududlarda dariy va o'zbek tilining o'zaro ta'siri istiqbolli tadqiqot sohasi hisoblanadi.

O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida afg'on talabalar tahsil oladi, ayrim dasturlarda dariy tilidan foydalanish zarurati mavjud. Shu bois til o'rganish va tarjimon kadrlar tayyorlash O'zbekiston-Afg'oniston aloqalarida muhim amaliy jihatga ega. Dariy tili Afg'oniston jamiyati va davlat boshqaruvida markaziy o'rin tutuvchi til bo'lib, uning o'rganilishi nafaqat tilshunoslik, balki siyosatshunoslik va mintaqaviy tadqiqotlar nuqtai nazaridan ham muhimdir. O'zbekistonning Afg'oniston bilan aloqalari kontekstida dariy tilini chuqur o'rganish gumanitar hamkorlik, tarjimon kadrlar tayyorlash va ilmiy izlanishlar uchun zarur sharoit yaratadi.

Mazkur o'quv qo'llanma dariy tilidan sefr imtihoni (o'qish bo'limi)ga tayyorlanayotganlar uchun mo'ljallangan bo'lib, ikki bo'limdan iborat. Birinchi bo'lim B2 daraja, ikkinchi bo'lim C1 darajaga moslangan. Matnlar soddadan murakkabga qarab berilgan. Testlar ham matnlar darajasiga qarab tuzilgan va matnlar internet, gazeta matnlaridan olingan. Seff talabi bo'yicha matnlar 300, 400, 500, 600, 700, 800 va 1000 ta so'zli matnlar keltirilgan. Savollar ham o'z darajasiga mos ravishda oson va murakkab tuzilgan. Imtihon topshiruvchilar matnlar yuzasidan testlarni yechgan holda o'z malaka va ko'nikmalarini oshirishlari mumkin. Quyida testlarni ishlash uchun ko'rsatmalar keltirilgan:

1. Seff O'qish bo'limining tuzilishini bilish

- Jami 3 ta matn beriladi (B2 da har biri 600-700 ta so'zli, C1 da 800-500-1000 so'zli)
- Savollar soni 30 ta
- murakkab ommabop materiallar - gazeta, jurnal, Internet maqolalari
- Ajratilgan vaqt 60 daqiqa

2. Muvofiq strategiyalarni bilish va amalda qo'llash

2.1. Skimming – umumiy ma'lumotni tezda tushunish

- Paragrafni to'liq o'qib chiqmasdan, asosiy fikrni aniqlash.
- Kirish va yakuniy jumlalarga e'tibor berish.

2.2. Scanning – kerakli ma'lumotni tez topish

- Raqamlar, ismlar, sanalar, foizlar, joy nomlarini izlashda foydali.
- Savolni o'qib, aynan shu ma'lumotni matndan qidiring.

2.3. Keyword strategy – kalit so'zlardan foydalanish

- Savoldagi asosiy so'zlarni aniqlang va matnda ularning sinonimlarini toping.

2.4. Parafraz qilishni bilish

- Savollarda ko'p hollarda matndagi fikrlar boshqa so'zlar bilan ifodalanadi.
- Sinonimlar, passiv va aktiv gaplar, sifat va otlar o'zgaradi – ularni aniqlashga o'rganish zarur.

3. Savol turlarini va ularning strategiyalarini bilish

- Sarlavhalarni moslashtirish (8 ta javob variant, 2 tasi ortiqcha)

Tekshiriladigan ko'nikmalar: matndagi asosiy fikrlarni tushunish

- Muqobil javobli test topshiriqlari (savol va 4 ta javob varianti)

Tekshiriladigan ko'nikmalar: aniq ma'lumotlarni, so'z yoki iboralarning matndagi ma'nosini, muallifning maqsadini tushunish

- To'g'ri/noto'g'ri/berilmagan (صحیح/غلط/بدون اطلاعات)

Tekshiriladigan ko'nikmalar: matnning tafsilotlarini tushunish, ochiq aytilmagan ma'lumotlarni tushunish

4. Vaqtni boshqarish

- Har bir savol uchun o'rtacha **1.5 daqiqa** vaqt ajratiladi.
- Har bir matnga **20 daqiqadan** ko'p vaqt sarflamaslik zarur.
- Avval oson savollarni bajaring, murakkablariga qayting.
- Vaqt tugasa ham **bo'sh qoldirmang**, taxminiy javob yozing – noto'g'ri javob uchun ball kamaymaydi.

5. Leksik va grammatik tayyorgarlik

- **Sinonimlar va antonimlarni** o'rganing.
- **Akademik lug'atga** e'tibor qarating
- **Kontekstda so'z ma'nosini tushunish** ko'nikmasini rivojlantiring.

• Soʻz birikmalari va iboralarni yod oling.

6. Doimiy amaliyot va tayyorgarlik usullari

- Har kuni **1 matnni amaliyot qiling**.
- Dariy tilidagi kitoblarni koʻproq oʻqing.
- Rasmiy saytlardagi testlar bilan ishleng.
- Har bir savoldan soʻng **notoʻgʻri javob sababini tahlil qiling** – bu sizning oʻsishingizga yordam beradi.

7. Eng koʻp uchraydigan xatolar va ularni oldini olish

Parafrazni tushunmaslik

Hammasini oʻqib
chiqishga urinish

Vaqtning bir savolda isrof
qilish

"بدون اطلاعات" va "غلط"
ni adashtirish

Sinonim va grammatika mashqlari

Skimming va scanning
strategiyalarini qoʻllash

Qiyin savolga qaytish
strategiyasini qoʻllash

Faqat matnda aniq aytilgan yoki
aytilmaganiga qarab qaror qabul
qilish

Quyida qisqa matn orqali testni toʻgʻri ishlash yoʻli tushuntiriladi:

امروزه بسیاری از مردم بیشتر وقت آزاد خود را صرف تماشای تلویزیون یا استفاده از تلفن همراه می‌کنند. اما پژوهش‌ها نشان می‌دهد که کتاب‌خوانی امتیازهای ویژه دارد. برای نمونه، کتاب‌خوانی تمرکز و حافظه را بهتر از رسانه‌های دیجیتال تقویت می‌کند. برخلاف ویدیوها یا متن‌های کوتاه آنلاین، کتاب نیاز دارد که خواننده مدت بیشتری تمرکز داشته باشد.

يکي ديگر از فايده‌هاي کتاب، پرورش همدلي است. هنگامي که مردم داستان‌هاي مربوط به شخصيت‌هاي مختلف را مي‌خوانند، احساسات آن‌ها را در ذهن خود مجسم مي‌سازند. اين فرايند ذهني به خوانندگان کمک مي‌کند تا در زندگي واقعي ديگران را بهتر درک کنند. افزون بر اين، کتاب‌خواني مي‌تواند استرس را کاهش دهد. تنها چند دقيقه مطالعه آرام کافي است تا فشار خون پايين آيد و ذهن آرام گردد. با وجود اين فايده‌ها، نظرسنجي‌ها نشان مي‌دهد که شمار اندکي از جوانان به‌طور منظم کتاب مي‌خوانند. بسياري ترجيح مي‌دهند از رسانه‌هاي اجتماعي استفاده کنند که سرگرمي فوري فراهم مي‌سازد، ولي سود درازمدت کم‌تري دارد. کارشناسان پيشنهاده مي‌کنند که خانواده‌ها و مکتب‌ها کودکان را به مطالعه بيشتر تشويق کنند تا اين عادت براي تمام عمر شکل بگيرد.

1. امروز تلويزيون در زندگي مردم نقش عمده دارد.

(A) صحيح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

2. تحقيقات نشان مي‌دهد که جوانان کتاب‌هاي زيادي را به‌طور منظم مي‌خوانند.

(A) صحيح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

3. مطالعه آرام مي‌تواند فشار خون را پايين بياورد و ذهن را آرام سازد.

(A) صحيح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

1-savolda matnda keltirilmagan ma'lumot berilgani uchun bu savolning javobi sifatida "بدون اطلاعات" tanlash to'g'ri bo'ladi. Bu javobni tanlashda berilgan savol haqiqat bo'lishi ham mumkin, yolg'on bo'lishi ham mumkin, lekin matnda u haqida hech narsa berilmaganiga e'tibor qaratish zarur.

2-savolning javobi esa "غلط" bo'ladi. Sababi savolda yoshlarning ko'p kitob o'qishi haqida gapirilgan, lekin matnda kam kitob o'qiyotganligi keltirilgan. Shuning uchun bu savolning javobini "B" deb belgilash lozim. "غلط" javobini tanlayotganda matnda aytilgan fikrning

teskarisi yoki qarama-qarshisi bo'lishiga ahamiyat qaratish kerak. Ya'ni savolda berilgan gap matndagi ma'lumot bilan zid bo'lishi kerak.

3-savolda keltirilgan ma'lumot matnda keltirilgan gapning ma'nosiga to'g'ri kelgani sababli uning javobi "صحیح" bo'ladi.

- بر بنیاد متن، چرا کتاب‌ها همدلی را پرورش می‌دهند؟
- (A) چون اطلاعات بیشتری نسبت به متن‌های آنلاین دارند.
- (B) چون خوانندگان احساسات شخصیت‌ها را مجسم می‌کنند.
- (C) چون کتاب‌ها از پُست‌های رسانه اجتماعی درازتر اند.
- (D) چون کارشناسان خواندن را توصیه می‌کنند.

Bu savolda esa matnda berilgan "هنگامی که مردم داستان‌های مربوط به شخصیت‌های مختلف را می‌خوانند، احساسات آن‌ها را در ذهن خود مجسم می‌سازند. این فرایند Gapga "ذهنی به خوانندگان کمک می‌کند تا در زندگی واقعی دیگران را بهتر درک کنند. ma'noviy jihatdan to'g'ri keladigan gapni javoblar ichidan topib belgilash lozim. Bu gapga B javob to'g'ri kelgani uchun to'g'ri javob "B" bo'ladi.

"عنوان صحیح برای هر پاراگراف‌های 1-6 را از گزینه‌های A-H انتخاب کنید."

Qabilidagi savollarda kichik matnlarda berilayotgan asosiy mavzu va ma'noga ko'ra mos sarlavha tanlashi lozim. Masalan, yuqoridagi matn uchun eng munosib sarlavha toping.

- (A) فواید تماشای تلویزیون در مقایسه با کتابخوانی
- (B) افزایش تمرکز با استفاده از رسانه‌های اجتماعی
- (C) فواید کتابخوانی در مقایسه با رسانه‌های دیجیتال

Javoblar orasida matnning mazmunini "C" javob aks ettirayotgani va qolgan javoblar matn mazmuniga teskari ekanligi bois "C" javob sarlavha sifatida tanlashi lozim. Shuni ham ta'kidlash lozimki, qo'llanmadan foydalanish, berilgan matn va testlarni ishlash yo'l-yo'riqlarini tushuntirish uchun kichik matn namuna sifatida keltirilgani sababli testlar to'liq shaklda berilmagan.

Mazkur o'quv qo'llanma sefr imtihonlarini topshiruvchi barcha dariy tili ilmi toliblariga foydali va samarali bo'ladi degan niyatdamiz. Barchaga omad yor bo'lsin.

I QISM

در روزگاری که همه چیز با سرعت می‌گذرد، وقت گذاشتن برای مطالعه شاید برای بعضی‌ها کار بیهوده‌ای به نظر برسد، اما حقیقت این است که کتاب خواندن یکی از ارزان‌ترین و مؤثرترین راه‌های رشد انسان است؛ هم رشد فردی و هم اجتماعی. مطالعه به ما کمک می‌کند تا دقیق‌تر فکر کنیم، تصمیم‌های بهتری بگیریم و دنیای اطرافمان را بهتر بفهمیم. کتاب، تنها وسیله‌ای است که می‌تواند ما را از اتاق کوچکمان به قلب تاریخ ببرد، ما را با ذهن فیلسوفان آشنا کند و یا همراه شاعری شود. فرهنگ کتاب‌خوانی، یعنی فرهنگ اندیشیدن. جامعه‌ای که مردمش اهل مطالعه باشند، فریب نمی‌خورند، سریع‌تر پیشرفت می‌کنند و کمتر خشونت می‌ورزند. چون ذهن آگاه، ذهنی است که اهل پرسش است، نه پذیرش.

بیایید کتاب را دوباره به خانه‌هایمان، به مدرسه‌ها، مکاتب و حتی به پارک‌ها بازگردانیم. اگر کودکانمان ما را در حال کتاب خواندن ببینند، ناخودآگاه آن را ارزشمند می‌دانند. اگر دوستانمان درباره کتاب حرف بزنند، ما هم کنجکاو می‌شویم. هر صفحه‌ای که امروز می‌خوانیم، فردایی روشن‌تر می‌سازد. پس کتاب بخوانیم، برای خودمان، برای جامعه‌مان، برای آینده‌ای که هنوز نوشته نشده است. کتاب، تنها چیزی است که اگر آن را گم کنیم، چیزی از ما کم نمی‌شود، اما اگر آن را پیدا کنیم، جهانی به ما اضافه می‌شود. در دل هر کتاب، تجربه‌ای نهفته است که نویسنده آن را با درد، عشق دانایی نوشته تا راهی برای دیگری روشن شود. ما با خواندن کتاب‌ها، همسفر هزاران روح می‌شویم؛ بدون آن‌که خانه‌مان را ترک کنیم. بیایید کتاب را دوباره به رسم روزانه‌مان تبدیل کنیم. چند صفحه در شب، چند دقیقه در صف انتظار، یا حتی یک پاراگراف هنگام نوشیدن چای. همین لحظه‌های کوچک، همان جرقه‌هایی هستند که چراغ آگاهی را روشن می‌کنند.

پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. چرا برخی افراد فکر می‌کنند مطالعه بیهوده است؟

(A) چون مطالعه گران است

(B) چون مطالعه وقت‌گیر است

(C) چون کتاب‌ها جذاب نیستند

(D) چون زندگی بسیار پرسرعت شده است

2. کتاب چه کمکی به انسان می‌کند؟

(A) رشد فردی و اجتماعی را ممکن می‌سازد

(B) راهی آسان برای سرگرمی فراهم می‌کند

(C) تنها برای کودکان مناسب است

(D) فقط اطلاعات تاریخی می‌دهد

3. جمله "کتاب، ما را به قلب تاریخ می‌برد" به چه معناست؟

(A) کتاب‌ها زمان را تلف می‌کنند

(B) کتاب‌ها فقط درباره گذشته هستند

(C) کمک می‌کند تجربه‌های گذشته را بفهمیم

(D) کتاب‌ها درباره آینده صحبت می‌کنند

4. فرهنگ کتابخوانی چه تأثیری بر جامعه دارد؟

(A) باعث خشونت بیشتر می‌شود

(B) باعث پذیرش کورکورانه می‌شود

(C) فریب‌پذیری مردم را افزایش می‌دهد

(D) باعث پیشرفت و کاهش خشونت می‌شود

5. جامعه‌ای که مردمش مطالعه می‌کنند چگونه است؟

(A) همیشه درگیر جنگ است

(B) دچار رکود فرهنگی می‌شود

(C) کمتر فریب می‌خورد و پیشرفت می‌کند

(D) بیشتر به سیاست علاقه‌مند می‌شود

6. اگر کودکان والدین خود را در حال مطالعه ببینند، چه می‌شود؟

(A) به موسیقی روی می‌آورند

(B) به کتاب علاقه‌مند می‌شوند

(C) کتاب را بی‌ارزش می‌دانند

(D) نسبت به کتاب بی‌تفاوت می‌شوند

7. چطور می‌توان فرهنگ مطالعه را در جامعه تقویت کرد؟

(A) با بازگرداندن کتاب به زندگی روزمره

(B) با ممنوع کردن شبکه‌های اجتماعی

(C) با حذف کتاب‌های قدیمی

(D) با تبلیغ تلویزیونی

8. جمله "هر صفحه‌ای که امروز می‌خوانیم، فردایی روشن‌تر می‌سازد"

به چه معناست؟

(A) مطالعه فقط برای حال مفید است

(B) مطالعه باعث تغییر آینده می‌شود

(C) آینده به مطالعه ربطی ندارد

(D) کتاب‌ها بدون فایده هستند

9. اگر کتاب را گم کنیم، چه می‌شود؟

(A) همه چیز را از دست می‌دهیم

(B) چیزی از ما کم نمی‌شود

(C) دانایی ما نابود می‌شود

(D) نمی‌توانیم زندگی کنیم

10. اگر کتابی را پیدا کنیم، چه فایده‌ای دارد؟

(A) فقط یک سرگرمی جدید پیدا می‌کنیم

(B) یک دنیا تجربه به دست می‌آوریم

(C) خواب‌مان می‌گیرد

(D) پولدار می‌شویم

11. در دل هر کتاب چه چیزی نهفته است؟

(A) رازهای خانوادگی

(B) داستان‌های خیالی

(C) تجربه‌ی نویسنده

(D) شوخی و طنز

12. چرا نویسندگان کتاب می‌نویسند؟

(A) برای فروش بیشتر

(B) برای شهرت در دنیا

(C) برای رقابت با دیگران

(D) برای روشن ساختن راه دیگران

13. چگونه می‌توان بدون ترک خانه، همسفر هزاران روح شد؟

(A) با شرکت در کلاس آنلاین

(B) با بازی رایانه‌ای

(C) با خواندن کتاب

(D) با دیدن فیلم

14. چه زمان‌هایی برای مطالعه پیشنهاد شده است؟

(A) در شب، صف انتظار یا هنگام نوشیدن چای

(B) تنها شب‌ها قبل از خواب

(C) فقط در روزهای تعطیل

(D) فقط در کتابخانه

15. جمله "جرقه‌هایی که چراغ آگاهی را روشن می‌کنند" به چه

اشاره دارد؟

(A) کتاب‌هایی درباره برق و روشنایی

(B) لحظه‌های کوچک مطالعه

(C) داستان‌های کودکان

(D) روشنایی روز

متن ۲

در طول تاریخ، جهان با مشکلات و نابرابری‌های زیادی روبه‌رو بوده است. بسیاری از این مشکلات به دلیل جنگ‌ها و اختلافات میان کشورها به وجود آمده‌اند. اگر به تاریخ نگاه کنیم، می‌بینیم که بیشتر جنگ‌ها به خاطر منافع شخصی و قدرت‌طلبی رهبران کشورها اتفاق افتاده است. دو جنگ جهانی که در قرن بیستم رخ دادند، نمونه‌های روشنی از این واقعیت هستند. پس از پایان جنگ جهانی اول، دو کشور قدرتمند یعنی انگلستان و فرانسه به کشورهای دیگر حمله کردند و آنها را زیر سلطه خود گرفتند. آنها به نام «قیومیت» و «استعمار» منابع طبیعی و انسانی این کشورها را به نفع خود استفاده کردند. یکی از نمونه‌های این کار، سلطه بریتانیا بر کشور هند بود. بعد از جنگ جهانی دوم، که در آن بیش از ۳۳ میلیون نفر کشته شدند، دو کشور جدید به عنوان ابرقدرت ظاهر شدند: آمریکا و شوروی (روسیه امروزی). این دو کشور هم مثل انگلستان و فرانسه، شروع به دخالت در کشورهای دیگر کردند. رقابت میان آمریکا و شوروی باعث به‌وجود آمدن جنگ‌های نیابتی در نقاط مختلف جهان شد. این وضعیت هنوز هم در جهان ادامه دارد. امروزه هم رقابت بین کشورها بیشتر شده و ممکن است به جنگ‌های بزرگی منجر شود. جنگ‌های اخیر در غزه، درگیری اسرائیل با حزب‌الله و ایران، و جنگ بین روسیه و اوکراین، باعث نگرانی مردم جهان شده‌اند. بسیاری از مردم فکر می‌کنند که احتمال آغاز جنگ جهانی سوم وجود دارد. اگر چنین جنگی با سلاح‌های پیشرفته امروزی آغاز شود، ممکن است زمین را نابود کند. به همین دلیل، مردم دنیا باید از رهبران خود بخواهند که به دنبال صلح باشند، نه جنگ. نباید منافع شخصی کشورها باعث شود که جان میلیون‌ها انسان به خطر بیفتد. مردم باید در مورد آینده خود و نسل‌های آینده فکر کنند و از تصمیم‌های خطرناک جلوگیری نمایند.

تصمیم بگیرید که آیا عبارات زیر با اطلاعات ارائه شده در متن مطابقت دارد یا خیر.

1. جنگ‌های جهانی اول و دوم بیشتر به خاطر قدرت‌طلبی و منافع شخصی کشورها رخ دادند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

2. کشور هند در جنگ جهانی دوم از انگلستان حمایت کرد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

3. پس از جنگ جهانی اول، انگلستان و فرانسه بسیاری از کشورها را استعمار کردند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

4. پس از پایان جنگ جهانی دوم، فقط آمریکا به عنوان ابرقدرت باقی ماند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

5. در جنگ دوم جهانی، بیش از ۳۳ میلیون نفر کشته شدند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

6. درگیری‌های امروز مانند جنگ غزه و اوکراین، نگرانی مردم را از وقوع جنگ جهانی سوم افزایش داده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

7. مردم جهان به رهبران خود کاملاً اعتماد دارند و آماده پیروی از آنها هستند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

8. آمریکا و روسیه هیچ‌وقت در کشورهای دیگر دخالت نکرده‌اند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سطح B2

9. در متن، درباره نقش سازمان ملل در جلوگیری از جنگ‌های بزرگ توضیح داده شده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

10. نویسندگان معتقد است که مردم نباید از رهبران جنگ‌طلب پیروی کنند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

در سال‌های اخیر، افغانستان در مسیر بازسازی هویت اقتصادی و فرهنگی خود گام‌هایی برداشته که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به تلاش برای تقویت صنعت گردشگری اشاره کرد. این کشور با برخورداری از طبیعت بکر، مناظر خیره‌کننده، آثار تاریخی برجسته و میراث غنی فرهنگی، ظرفیت آن را دارد که به یکی از مقاصد مطلوب گردشگری در منطقه تبدیل شود، اما آنچه در گذشته مانع بهره‌برداری از این ظرفیت‌ها شده، نبود امنیت پایدار، کم‌توجهی به زیرساخت‌های گردشگری و ضعف در معرفی جاذبه‌های کشور در سطح جهانی بوده است.

در حال حاضر، با بهبود وضعیت امنیتی در بسیاری از ولایات افغانستان و نیز آغاز پروژه‌های عمرانی در راستای توسعه گردشگری، امیدواری‌های تازه‌ای برای بازگشت گردشگران داخلی و خارجی به این سرزمین ایجاد شده است. نمونه‌هایی چون ساخت هتل مجهز در ولسوالی چک ولایت میدان‌وردگ نشانه‌ای از تحرک تازه در این عرصه است. این پروژه‌ها نه تنها زمینه‌های رفاه و آسایش بازدیدکنندگان را فراهم می‌سازند، بلکه گام‌های ابتدایی برای پیوند میان گردشگری و رشد اقتصادی محسوب می‌شوند.

افغانستان با ۳۴ ولایت، گستره‌ای متنوع از اقلیم، مناظر طبیعی، آبدات باستانی و صنایع دستی دارد که هر کدام می‌توانند به‌تنهایی جاذبه‌ای برای یک کشور باشند. اگر زیرساخت‌های گردشگری مانند اقامت‌گاه‌های مناسب، مراکز خدماتی و حمل‌ونقل ایمن فراهم گردد، این کشور می‌تواند به نقطه‌ای برجسته در نقشه گردشگری منطقه و حتی جهان تبدیل شود. علاوه بر منافع اقتصادی، تبادل فرهنگی میان مردم افغانستان و گردشگران خارجی نیز می‌تواند درک متقابل و تعاملات سازنده میان ملت‌ها را تقویت کند.

فرجام سخن این‌که، در دنیای امروز که صنعت گردشگری به یکی از منابع مهم درآمد کشورها تبدیل شده است، افغانستان نیز نباید از این روند جهانی عقب بماند. سرمایه‌گذاری دولت و بخش خصوصی در این زمینه، به‌ویژه در مناطق دارای جاذبه‌های طبیعی و تاریخی، می‌تواند موتور محرکی برای توسعه پایدار باشد. در کنار این سرمایه‌گذاری‌ها، ترویج تصویر مثبت از افغانستان، تقویت دیپلماسی فرهنگی و ایجاد بسترهای امن برای گردشگران می‌تواند به تحقق رویای تبدیل افغانستان به یک مقصد مهم گردشگری کمک کند. اگر این مسیر با درایت، تعهد و تدبیر دنبال شود، بی‌تردید افغانستان به مکانی امن‌تر و مهم‌تر برای گردشگران مبدل خواهد شد.

پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. چرا افغانستان در گذشته نتوانسته از ظرفیت‌های گردشگری خود استفاده کند؟

(A) نبود امنیت، ضعف در معرفی، نبود زیرساخت‌ها

(B) هزینه بالای سفر به افغانستان

(C) علاقه نداشتن مردم به سفر

(D) کم بودن منابع طبیعی

2. یکی از نشانه‌های آغاز توسعه گردشگری در افغانستان چیست؟

(A) تخریب آثار تاریخی

(B) افزایش نرخ بلیت هواپیما

(C) بستن مرزها به روی گردشگران

(D) ساخت هتل مجهز در ولسوالی چک

3. افغانستان دارای چند ولایت است؟

(A) ۳۰

(B) ۳۲

(C) ۳۴

(D) ۳۶

4. کدامیک از موارد زیر از جاذبه‌های گردشگری افغانستان به حساب می‌آید؟

(A) آلودگی هوا

(B) صنایع دستی

(C) مراکزهای خرید

(D) کارخانه‌های صنعتی

5. اگر چه چیزی فراهم گردد، افغانستان می‌تواند در نقشه جهانی گردشگری
بدرخشد؟

(A) افزایش مالیات

(B) خدمات آموزشی

(C) توسعه صنایع سنگین

(D) زیرساخت‌های گردشگری

6. تبادل فرهنگی با گردشگران خارجی چه فایده‌ای دارد؟

(A) باعث ایجاد جنگ فرهنگی می‌شود

(B) تقویت درک و تعامل ملت‌ها

(C) افزایش صادرات نفت

(D) کاهش تولیدات محلی

7. نویسنده معتقد است که سرمایه‌گذاری در گردشگری باید توسط چه کسانی انجام شود؟

(A) فقط دولت

(B) فقط مردم بومی

(C) کشورهای خارجی

(D) دولت و بخش خصوصی

8. چرا گردشگری می‌تواند موتور توسعه پایدار در افغانستان باشد؟

(A) یک صنعت درآمدزا در جهان است

(B) باعث کاهش سطح آموزش می‌شود

(C) هزینه‌بر و بی‌نتیجه است

(D) به فرهنگ آسیب می‌زند

9. به‌گفته متن، کدام عامل به جذب گردشگر کمک می‌کند؟

(A) تبلیغات منفی

(B) ساخت بزرگراه‌های نظامی

(C) محدودیت ورود اتباع خارجی

(D) ترویج تصویر مثبت از افغانستان

10. نتیجه نهایی متن درباره آینده گردشگری افغانستان چیست؟

(A) اگر اقدامات درستی صورت گیرد، می‌تواند مقصد مهمی شود

(B) افغانستان بهتر است صنعت گردشگری را کنار بگذارد

(C) هیچ‌امیدی برای آینده وجود ندارد

(D) تنها گردشگران داخلی باید هدف باشند

محمد یحیی حفیظی جوزجانی، شاعری که در بیشتر از پنجاه سال گذشته از سرآمدان شعر در زبان اوزبیکی در شمال کشور بود در شفاخانهای در هند درگذشت. آقای حفیظی در هنگام مرگ ۷۹ سال داشت و در نزدیک به دو سال گذشته در دهلی پایتخت هند زندگی میکرد. او در یکماه اخیر در اوج همهگیری کرونا در هند، به کوید ۱۹ مبتلا شد و از دنیا رفت.

پیکر او به کشور منتقل شد اما به دلیل ادامه نبردها در مسیر جوزجان- سرپل بستگان و دوستان این شاعر نتوانستند او را در زادگاهش در سرپل به خاک بسپارند. مراسم خاکسپاری در شهر شبرغان انجام شد.

حفیظی جوزجانی آثار شعری خود را به دو زبان فارسی دری و اوزبیکی خلق کرده و مهمترینشان یک مجموعه اوزبیکی او «محببتنامه دیوانی» و دیگری «دیوان انجمنآرا» به زبان فارسی دری است. مجموعه‌های از شعرهای او به زبان اوزبیکی با عنوان «نوایی گه ساوغه» یعنی «هدیه‌های برای نوایی»، نوعی شرح احوال مردم روزگار کنونی افغانستان در پیشگاه علیشیر نوایی است که پدر ادبیات اوزبیکی محسوب میشود. از او همچنین اشعار زیادی در قالبهای غزل، مثنوی، رباعی و دوبیتی به زبانهای پشتو، ترکمنی و لهجه هزارگی منتشر شده است. حفیظی در میان مردم عام به خاطر طنزآلود بودن شماری از اشعارش و نیز به دلیل ترانههایی که برای آوازخوانهای اوزبیک افغانستان ساخته، شهرت دارد.

شهرت او در میان اهل قلم و به ویژه نویسندگان و شاعران در بخشهایی از شمال کشور در کنار اهمیتی که به آثار شعریش داده میشود، بخاطر فعالیتهایی نیز است. که او در زمینه‌های فرهنگی انجام داد. حفیظی معلم مکتب بود و دانشآموزان زیادی در شهرهای سرپل و شبرغان در چهل سال گذشته شاگردان او بوده‌اند. عهده‌داری

ریاست اطلاعات فرهنگ جوزجان و ریاست شورای فرهنگی علیشیر نوایی از سمتهای رسمی او در سالهای اخیر بوده است. این شاعر آثاری نیز در زمینه اشاعه زبان و ادبیات اوزبیک پدید آورده است. گردآوری غزلهای نادره بیگم از شاعران اواخر سده ۱۸ میلادی و مجموعه اشعار جوهری فاریابی نیز از جمله کارهای اویند. جوزجانی بیشتر سالهای عمر خود را در ولایت جوزجان گذارند. آنگونه که اعضای خانواده‌اش گفته‌اند تقریباً دو سال پیش و در پی افزایش فعالیتهای طالبان در شمال افغانستان، فرد ناشناسی در یک تماس تلفونی به او هشدار داد اگر دست از فعالیتهای ضد طالبانی برندارد، کشته خواهد شد. به گزارش بیبسی؛ نظر خانواده‌اش، فعالیتهای حفیظی بیشتر در جهت ترویج فرهنگ بود و ممکن است تلاشهایش در زمینه آموزش دختران و زنان و برابری حقوق زن و مرد باعث ناخشنودی شماری شده باشد. حفیظی وقتی جان خود را در معرض خطر دید، به هند رفت و در آنجا اقامت اختیار کرد. اما گسترش همه‌گیری کرونا در ماههای اخیر در هند او را نیز در امان نگذاشت و سرانجام به علت ابتلا به بیماری کووید ۱۹ در روز ۱۵ سرطان از دنیا رفت.

پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. محمد یحیی حفیظی جوزجانی در کدام کشور درگذشت؟

(A) هند

(B) پاکستان

(C) افغانستان

2. حفیظی در هنگام وفات چند سال داشت؟

(A) ۷۹ سال

(B) ۸۰ سال

(C) ۸۵ سال

3. چرا پیکر حفیظی در زادگاهش به خاک سپرده نشد؟

(A) به دلیل همه‌گیری کرونا

(B) به دلیل مشکلات خانوادگی

(C) به دلیل نبردها در مسیر جوزجان-سرپل

4. نام یکی از مجموعه‌های شعری مهم حفیظی به زبان اوزبیکی چیست؟

(A) محبت‌نامه دیوانی

(B) دیوان حافظ

(C) دیوان شمس

5. کتاب «نوایی گه ساوغه» به چه موضوعی می‌پردازد؟

(A) زندگی علی‌شیر نوایی

(B) تاریخ ادبیات اوزبیکی

(C) شرح احوال مردم افغانستان در پیشگاه علی‌شیر نوایی

6. حفیظی علاوه بر فارسی دری و اوزبیکی، به کدام زبان‌های دیگر شعر

سروده است؟

(A) پشتو، ترکمنی و لهجه هزارگی

(B) روسی و قزاقی و انگلیسی

(C) عربی و اردو و پشتو

7. یکی از دلایل شهرت حفیظی در میان مردم چه بود؟

(A) طنزآلود بودن برخی از اشعارش

(B) تدریس در دانشگاه

(C) فعالیت در سیاست

8. حفیظی در کدام بخش فرهنگی به‌طور رسمی سمت داشت؟

(A) ریاست دانشگاه کابل

(B) ریاست اطلاعات و فرهنگ جوزجان

(C) مدیریت انجمن نویسندگان افغانستان

9. چرا حفیظی افغانستان را ترک کرد؟

(A) برای ادامه تحصیل

(B) به دلیل تهدید طالبان

(C) برای دیدار با خانواده

10. حفیظی سرانجام به چه دلیلی درگذشت؟

(A) حمله طالبان

(B) کهولت سن

(C) بیماری کووید ۱۹

موزیم ها مکان نگهداری آثار تاریخی، فرهنگی و هنری یک کشور بوده، که در گذشته چه نوع تمدن ها و فرهنگ وجود داشته و فرق شان با تمدن و فرهنگ امروزی چیست؟ اگر موزیم وجود نمیداشت مطمئناً که شناخت تاریخ و فرهنگ گذشتگان کار بسیار دشواری می بود. بنابراین بازسازی موزیم گام مثبت در راستای تقویه فرهنگ شمرده می شود و در حفظ و نگهداشت آن منتهای سعی و تلاش به خرج داده شود. وزارت اطلاعات و فرهنگ امارت اسلامی به همکاری موسسات آزاد در بازسازی و نو سازی موزیم ملی گام های مثبتی را برداشته است. پروژه ی بهسازی موزیم ملی افغانستان، که شامل بازسازی ذخیره گاه بزرگ آب، ایجاد نمایشگاه ویژه وسایط و موثرهای تاریخی و قدیمی، رنگمالی داخلی تعمیرات و سالون های نمایش آثار تاریخی، ترمیم سیستم آبرسانی، ترمیمات برق، ترمیم آهن پوش ها، اعمار یک اتاق و ساختمان لابراتوار تخصصی است آغاز شد. مولوی صبغت الله عابد، رئیس موزیم ملی به رسانه ها گفته که «سازمان علمی، فرهنگی و آموزشی سازمان ملل یا یونسکو، بیش از یک صد و چهل و هشت هزار دالر، صرف تطبیق این پروژه ها می کند». وی در مراسم گشایش کار پروژه های بهسازی موزیم ملی افغانستان تصریح کرده که «این اقدامات گامی مؤثر در راستای حفاظت، نگهداری و معرفی بهتر میراث فرهنگی افغانستان به شمار می روند». یکی از اصلی ترین وظایف موزیم ها، حفظ آثار و میراث فرهنگی یک ملت است. موزیم ها با جمع آوری، نگهداری و حفاظت از اشیاء تاریخی و هنری که نمادهای فرهنگی و هویتی ملت ها هستند، به حفظ هویت ملی کمک می کنند. این اشیاء می توانند شامل آثار هنری، مجسمه ها، دست نوشته ها، لباس ها، ابزارهای باستانی و حتی ساختمان های تاریخی باشند. علاوه بر حفاظت از آثار هنری و تاریخی، موزیم ها نقش مهمی در انتقال دانش و آگاهی

عمومی دارند. بازدید از موزیم‌ها به افراد کمک می‌کند تا با تاریخ و فرهنگ کشورشان و دیگر ملل آشنا شوند. موزیم‌ها به‌عنوان محیط‌هایی آموزشی، به شاگردان مکاتب، محصلان و محققان امکان می‌دهند تا از نزدیک با تاریخ و فرهنگ در تعامل باشند و از منابع معتبر برای تحقیق و مطالعه استفاده کنند. همچنین، موزیم‌ها از طریق نمایشگاه‌های دائمی و موقت، کنفرانس‌ها، ورکشاپ‌های آموزشی و برنامه‌های تعاملی، زمینه‌ای برای یادگیری مشارکتی و عموم مردم فراهم می‌کنند. موزیم‌ها می‌توانند به‌عنوان پلی بین گذشته و آینده عمل کنند. با نمایش آثار گذشته، موزیم‌ها به افراد یادآوری می‌کنند که چه مسیری طی شده است تا به حال حاضر برسیم. این شناخت از گذشته به مردم کمک می‌کند تا آینده‌ای بهتر و آگاهانه‌تر بسازند. همچنین، موزیم‌ها با توجه به جنبه‌های هنری و فرهنگی، خلاقیت و نوآوری را تشویق می‌کنند. بخصوص در عصر حاضر که هنر دیجیتال و تکنالوژی‌های نوین در حال گسترش است، موزیم‌ها می‌توانند با بهره‌گیری از ابزارهای جدید، به حفظ و نمایش آثار هنری و فرهنگی در قالب‌های جدیدتر بپردازند و به نسل‌های جوان‌تر امکان دهند تا با این آثار از طریق روش‌های نوین ارتباط برقرار کنند. جهانی شدن و دیجیتال‌سازی تأثیرات زیادی بر نقش و فعالیت موزیم‌ها داشته است. در دوران معاصر، موزیم‌ها نه تنها به بازدیدکنندگان محلی و ملی خدمت می‌کنند، بلکه به بازدیدکنندگان بین‌المللی نیز دسترسی دارند. این امکان از طریق دیجیتال‌سازی مجموعه‌ها و ایجاد نمایشگاه‌های مجازی فراهم شده است. موزیم‌ها با استفاده از فناوری‌های نوین، از جمله واقعی و مجازی، می‌توانند آثار خود را به صورت آنلاین به نمایش بگذارند و به این ترتیب، افراد بیشتری در سراسر جهان به این منابع دسترسی پیدا می‌کنند. آثار باستانی و هنری به دلیل قدمت زیاد نیاز به شرایط خاص

برای نگهداری دارند تا از آسیب‌های فیزیکی، تغییرات حرارت و رطوبت و نور مخرب محافظت شوند. علاوه بر این، مسئله بودجه و منابع مالی نیز یکی دیگر از چالش‌های اساسی موزیم‌هاست. بسیاری از موزیم‌ها برای نگهداری و معرفی مجموعه‌های خود نیاز به حمایت‌های مالی دارند. در کنار این مسائل، تغییرات فرهنگی و اجتماعی نیز می‌تواند بر نحوه فعالیت موزیم‌ها تأثیر بگذارد. تبادل آثار و نمایشگاه‌ها بین موزیم‌های مختلف در سراسر جهان به تقویت روابط فرهنگی بین کشورها کمک می‌کند. این تبادلات باعث می‌شود که مردم از فرهنگ‌ها و تاریخ‌های دیگر کشورها آگاه شوند و این آگاهی می‌تواند به تقویت تفاهم و دوستی بین‌المللی منجر شود.

پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. موزیم‌ها چه نقشی در حفظ فرهنگ یک ملت دارند؟

(A) حفظ و نگهداری میراث فرهنگی

(B) تخریب ساختمان‌های تاریخی

(C) جایگزینی با کتابخانه‌ها

(D) فروش آثار باستانی

2. اگر موزیم‌ها نمی‌بودند، چه اتفاقی می‌افتاد؟

(A) شناخت تاریخ و فرهنگ آسان‌تر می‌شد

(B) مردم هنرهای جدید را خلق نمی‌کردند

(C) شناخت تاریخ دشوار می‌بود

(D) همه آثار به خارج انتقال می‌یافت

3. یکی از بخش‌های پروژه بازسازی موزیم چیست؟

(A) ساخت شهرک ره‌ایشی

(B) ترمیم سیستم آبرسانی

(C) احداث استادیوم

(D) افزایش مالیات

4. موزیم ملی افغانستان از حمایت کدام نهاد بهره‌مند شده است؟

(A) اتحادیه اروپا

(B) بانک جهانی

(C) سازمان ملل متحد

(D) سازمان تجارت جهانی

5. اشیای موزیم می‌توانند شامل چه چیزهایی باشند؟

(A) تنها نقاشی‌ها

(B) فقط اسناد تاریخی

(C) اسباب‌بازی‌های مدرن

(D) آثار هنری، دست‌نوشته‌ها و لباس‌ها

6. نقش آموزشی موزیم‌ها چیست؟

(A) آموزش تاریخ و فرهنگ به عموم مردم

(B) تدریس رسمی در مکاتب

(C) تبلیغ محصولات تجارتي

(D) تولید فیلم‌های کم‌دی

7. موزیم‌ها چگونه پلی میان گذشته و آینده می‌سازند؟

(A) با نابود کردن آثار قدیمی

(B) با برگزاری نمایشگاه‌های غذا

(C) با تمرکز بر صنعت توریسم

(D) با نمایش آثار تاریخی و تقویت هویت

8. استفاده از تکنالوژی جدید در موزیم‌ها چه تاثیری دارد؟

(A) باعث فراموشی فرهنگ می‌شود

(B) مانع نمایش آثار قدیمی می‌شود

(C) کمک به حفظ و نمایش دیجیتال آثار

(D) باعث افزایش قیمت بلیت می‌شود

9. موزیم‌ها چگونه می‌توانند به بازدیدکنندگان بین‌المللی خدمات دهند؟

(A) از طریق ایجاد نمایشگاه‌های مجازی

(B) از طریق مکاتب بین‌المللی

(C) از طریق سفرهای خارجی

(D) فقط در زمان جشن‌ها

10. یکی از چالش‌های موزیم‌ها چیست؟

(A) کمبود آثار باستانی

(B) نبود کارمندان

(C) بودجه محدود

(D) نبود علاقه عمومی

11. نقش تبادل نمایشگاه‌ها بین کشورها چیست؟

(A) تضعیف اقتصاد ملی

(B) انتقال ویروس‌ها

(C) ایجاد سوء تفاهم

(D) تقویت روابط فرهنگی بین کشورها

12. موزیم‌ها برای محققان چه سودی دارند؟

(A) فراهم کردن مواد تحقیقاتی

(B) جایگزینی با کتابخانه

(C) جلوگیری از مطالعه

(D) ایجاد سرگرمی

13. ورکشاپ‌ها در موزیم‌ها چه نقشی دارند؟

(A) ترویج کارهای تجارتي

(B) افزایش فروش آثار

(C) کاهش وقت کار

(D) آموزش مشارکتی به بازدیدکنندگان

14. رنگ‌مالي داخلی موزیم‌ها چرا انجام می‌شود؟

(A) خشی از پروژه بهسازی و بهبود فضا

(B) برای زیبایی ظاهري فقط

(C) برای تبلیغات گوناگون

(D) برای انبارداری

15. ساختمان لابراتوار تخصصی در موزیم چه کاربردی دارد؟

(A) برای ساخت اسباب‌بازی

(B) برای پذیرایی مهمانان

(C) برای ایجاد بازارچه فرهنگی

(D) برای آزمایش‌های هنري و نگهداری علمی آثار

امیر فخرالدین محمود بن امیر یمین الدین طغرایی مستوفی بیهقی فریومدی مشهور و متخلص به ابن یمین یکی از شاعران خراسان در قرن هشتم هجری است. پدرش ترک نژاد بود و به روزگار سلطان محمد خدا بنده در قصبه فریومد که قریه ای از ناحیه بیهق مرکز جوین بود اسباب و املاک خریده و در همانجا متوطن شد. امیر فخرالدین محمود که در اواخر قرن هفتم هـ در فریومد متولد گردیده بود از کودکی در سایه عنایت پدرش تربیت یافت در ایام جوانی در شمار شاعران و منشیان زمان خویش درآمد و چنانچه خود در مقدمه دیوانش گفته است که مقام استیفا یافت و به مستوفی مشهور شد و چون؛ مانند پدر متصدی تحریر طغرا در آغاز حکم ها بود به طغرای نیز مشهور شده است.

ابن یمین منصب استیفا و تحریر طغراها را در خدمت خواجه علاء الدین محمد فریومدی وزیر خراسان بر عهده داشت سالهای نخستین زندگانی وی در خراسان سپری گردید در آوان جوانی به تبریز رفت و به درگاه غیاث الدین محمد بن رشید الدین فضل الله وزیر که مجمع ارباب فضل در آن عهد بود پیوست و آن وزیر فاضل را مدح کرده و از برخی سروده های او بر می آید که اقامت او بیرون از خراسان چندان خوش آیند نبوده است ابن یمین پس از بازگشت به خراسان بیشتر در مولد خود فریومد می زیست و در همان حال با گروهی از امرا و وزرای عهد خود در مناطق عربی خراسان رابطه داشته و آنان را قدر دانی می نمود روابط او پیش از همه با خواجه علاء الدین محمد فریومدی وزیر خراسان اختصاص داشت چنانکه قبلاً گفته شد در خدمت وی استیفا و طغرا نویسی را نیز علاوه بر شاعری عهده دار بود. ابن یمین در خراسان و گرگان سالیانی را به دربار امرا و حکمرانان سپری

نموده و شاهد تغییر و تحول، جنگ ها و کشمکش های بوده است جنگ ها میان ملک معزالدین حسین کرت با خواجه وجه الدین مسعود در زاوه اتفاق افتاد دیوان ابن یمین نیز به غارت برده شد او در سال 743 هـ در جستجوی دیوان خود با دربار هرات نیز ارتباط برقرار نمود و آل کرت را مدح نمود ولی هرگز دیوان مفقود شده را نیافت وی ناگزیر شد با گرد آوری اشعار خویش از اینجا و آنجا و از افزودن اشعاری که بعد از واقعه سروده بود دیوان جدید خویش را ترتیب نمود دیوان جدید ابن یمین اکنون در دست است با مقدمه یی که خود شاعر بر آن نوشته و در سال ۷۵۴ هـ فراهم آمده است که شامل قصاید، ترکیب بند، ترجیع بند، غزلیات، رباعیات و مقطعات مجموعاً حاوی ۱۵۰۰۰ بیت می باشد. اواخر حیات این شاعر برجسته در سبزوار و فریومد به انزوا سپری گردیده او اصلاً مرد با قناعت، گوشه گیر و معتقد به مزایای اخلاقی بود. به مناسبت سرایش متعدد قطعات معروف اخلاقی بود که در میان شاعران معاصر خویش منفرد شده است سال وفات وی 769 هـ ق است. سخن او بر خلاف بسیاری از معاصرانش روان منسجم و عاری از هرگونه تکلف است و کاملاً دنباله سبک و ساده گویی خراسانی را در بر دارد. در کلام او به ندرت به کلمات غریب و دور از فهم ترکیبیات دشوار بر می خوریم هر چند سرودن قطعات متضمن پند و اندرز یا طعن و طنز و نظایر آن در شعر فارسی دری تازه گی نداشت مگر قطعات او بیشتر از دیگران بر زبان شعر گردیده است و از ساده گی، روانی و اثر گذاری نیرومندی برخوردار می باشند شاعر علاوه بر قطعات قصاید، مثنوی های نیز دارد آثار خطی ابن یمین که در آرشیف ملی حفظ گردیده نمونه دو اثر آن به معرفی گرفته می شود:

دیوان ابن یمین: این نسخه خطی با ارزش که کاتب آن فاضل بوده و در سال

(۱۲۶۲) هجری قمری کتابت شده نوع خط آن نستعلیق خوش و نوعیت کاغذ آن

کشمیری است قطع کتاب 13 x 23 سانتی متر بوده و تعداد اوراق آن 73 ورق می باشد، پشتی چرم جگری ضربی دار به لسان دری است تزئینات ندارد، اوراق آبرسیده لکه دار بوده و از قاعده جدا گردیده در آغاز و انجام صفحه مهرهای مغشوش از آرشیف ملی به نظر می رسد این نسخه خطی قید فهرست 179 / 35 در گنجینه خطی حفظ می گردد.

دیوان ابن یمین: اثر دیگری از امیر فخرالدین محمود بن امیر یمین الدین طغرایی که کاتب آن معلوم نیست، اما در سال ۱۲۷۰ هجری قمری کتابت شده، لسان آن فارسی دری نوع خط آن نستعلیق خوش نوعیت کاغذ خوقندی است تعداد اوراق ۵۲ ورق بوده تعداد سطر آن ۱۱ است و پشتی آن بخارایی ضربی دار می باشد. تزئینات: در آغاز، دارای یک سرلوحة ملون معمولی داشته و تمام صفحه ها مجدول رنگه بوده است. بعضی اوراق آب رسیده لکه دار بوده در آغاز و انجام نسخه چهار طغرا مهر مدور آبی و بنفش از آرشیف ملی و کتابخانه عامه ممهور شده است و قید فهرست 57 / 16 در گنجینه آرشیف ملی محافظت می گردد.

پاسخ صحیح را از گزینه های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. ابن یمین در کدام قرن هجری می زیسته است؟

(A) قرن هفتم هجری

(B) قرن هشتم هجری

(C) قرن نهم هجری

(D) قرن دهم هجری

2. تخلص امير فخرالدين محمود چه بود؟

(A) يميناالدين

(B) طغرائى

(C) ابن فريومد

(D) ابن يمينا

3. پدر ابن يمينا در كجا ساكن شده بود؟

(A) سبزوار

(B) هرات

(C) فريومد

(D) نيشابور

4. دليل شهرت ابن يمينا به "طغرائى" چه بود؟

(A) چون طغرا نويسى مى كرد

(B) چون شاعرى معروف بود

(C) چون منصب وزارت داشت

(D) چون در دربار هرات مى زيست

5. ابن يمينا در آغاز جوانى به کدام شهر سفر كرد؟

(A) هرات

(B) تبريز

(C) سمرقند

(D) مرو

6. در تبريز، ابن يمينا در دربار چه كسى حضور يافت؟

(A) سلطان محمد خدابنده

(B) خواجه علاالدین محمد

(C) ملک معزالدین حسین

(D) غیاث‌الدین محمد بن رشیدالدین فضل‌الله

7. چرا اقامت ابن یمین در تبریز چندان خوشایند نبود؟

(A) به دلیل بیماری

(B) به دلیل دوری از خانواده

(C) به دلیل ناسازگاری با دربار

(D) به دلیل دلتنگی برای خراسان

8. ابن یمین بیشتر عمر خود را در کجا سپری کرد؟

(A) تبریز

(B) هرات

(C) فریومد

(D) نیشابور

9. ابن یمین چه منصبی در دربار خواجه علاالدین محمد داشت؟

(A) مستوفی و طغرانوویس

(B) شاعر درباری

(C) وزیر

(D) سفیر

10. دیوان نخست ابن یمین چه سرنوشتی یافت؟

(A) به آتش کشیده شد

(B) به خارج از کشور برده شد

(C) مفقود شد و هرگز یافت نشد

(D) در کتابخانه هرات محفوظ ماند

11. دیوان جدید ابن یمین در چه سالی تنظیم شد؟

(A) 743 هجری

(B) 754 هجری

(C) 769 هجری

(D) 770 هجری

12. دیوان نهایی ابن یمین چند بیت دارد؟

(A) ۱۰'۰۰۰

(B) ۱۲'۰۰۰

(C) ۱۵'۰۰۰

(D) ۲۰'۰۰۰

13. سبک شعر ابن یمین چگونه توصیف شده است؟

(A) مغلق و پرتصنع

(B) مدرن و نوگرا

(C) سبک عراقی

(D) ساده، خراسانی

14. دلیل اصلی شهرت قطعات ابن یمین چه بوده است؟

(A) نوآوری در قالب شعر

(B) پند و اندرزهای اخلاقی

(C) اشعار مذهبی

(D) اشعار عاشقانه

15. یکی از ویژگی‌های مهم زبان ابن یمین در شعر چیست؟

(A) استفاده از واژگان عربی زیاد

(B) استفاده از ترکیبات دشوار

(C) روانی و سادگی بیان

(D) گرایش به سبک هندی

16. ابن یمین در کدام دو منطقه سال‌های آخر عمر را گذراند؟

(A) تبریز و هرات

(B) گرگان و سبزوار

(C) فریومد و نیشابور

(D) سمرقند و بلخ

17. سال وفات ابن یمین چه زمانی بود؟

(A) 754 هـ

(B) 743 هـ

(C) 769 هـ

(D) 800 هـ

18. چه تعداد طغرا و مهر در نسخه دوم دیوان دیده می‌شود؟

(A) دو طغرا

(B) چهار طغرا

(C) شش طغرا

(D) بدون طغرا

19. نوع خط مورد استفاده در نسخه خطی دیوان چیست؟

(A) کوفی

(B) نسخ

(C) نستعلیق

(D) شکسته نستعلیق

20. دیوان دوم ابن یمین روی چه نوع کاغذی نوشته شده است؟

(A) کاغذ کشمیری

(B) کاغذ خوقندی

(C) کاغذ اصفهانی

(D) کاغذ بخارایی

کتاب خوانی یا مطالعه، نقش اساسی را در توسعه و رشد فردی و اجتماعی انسان ها، بازی می کند. این فرایند به ارتقا و افزایش دانش، بهبود مهارت ها، تقویت حافظه، کاهش استرس، مهارت های تفکر انتقادی و ارتقای خلاقیت نیز کمک می نماید. همچنین مطالعه سبب می شود، افراد درک دقیق از جهان و ماحول خود پیدا کنند و در زندگی خود تصمیمات درست و به جا بگیرند.

این مسأله واضح است که برای رشد و پیشرفت افراد و افزایش دانش نسل جوان، بهتر است، هرروز، یا حداقل یک روز بعد، یک زمان مشخص را برای مطالعه اختصاص دهیم.

هرچند افراد تحصیل کرده و موفق، به مطالعه، علاقه دارند در صورتی که فرصت مطالعه را داشته باشند به این معمول پردازند، اما اینکه ما چرا در مطالعه کردن تنبلی می کنیم و در پی بهانه هستیم، به باور اهل علم، هنوز دقیق نمی دانیم، چرا باید کتاب بخوانیم؟، به گونه مثال تا حالا شده از خودتان پرسیده باشید که مطالعه جامعه شناسی چیست؟ یا اینکه مطالعه فزیک و کیمیا چه نتیجه ای برای ما دارد و...؟

بنابراین تا زمانی که پاسخ این پرسش ها را ندانیم، نمی توانیم، فواید کتاب و مطالعه در زندگی و شخصیت فردی را درک کنیم، پس بیایید با هم فواید مطالعه را بررسی کنیم تا پاسخ این پرسش ها را بدست بیاوریم.

اولین و مهمترین فایده مطالعه، برای مغز افراد است، تحقیقات نشان می دهد که کتاب خواندن و یا مطالعه کردن، مسیر های عصبی درون مغز افراد را تقویت می کند، زمانی که ما مشغول مطالعه کتاب هستیم، مغز ما بیشتر به تکاپو می افتد و همین موضوع سبب بهبود عملکرد آن می شود.

به باور اهل علم طب ؛ تاثیر مطالعه بر مغز طوری است که نه تنها با افزایش تمرکز ما کمک می کند ، بلکه یک آرامش نیز به ما دست می دهد، زمانیکه ما مشغول خواندن کتاب هستیم، تلاش می کنیم تا تمام ذهن و فکر ،همچنان تمام توجه ما به موضوع کتاب معطوف گردد که این عملیه ما را تا اخیر مطالعه کردن از دنیای، ماحول و دغدغه های روز مره به دور می سازد.

مطالعه کردن به شکل قابل توجهی سبب شکل گیری افکار نقادانه در افراد نیز می شود .تفکر نقادانه یا انتقادی به ما کمک می کند تا به محض شنیدن هر موضوعی، تحت تاثیر آن قرار نگیریم ، مهمتر اینکه وقتی چنین تفکری در زندگی داشته باشیم، هنگام تصمیم گیری هم می توانیم بهتر عمل کنیم.

کسی که کتاب می خواند در طول حیات خود هزاران بار زندگی کرده است، درحالیکه کسی که کتاب نمی خواند، فقط یکبار زندگی را تجربه خواهد کرد. این جمله مشهور از جرج آر،آر، ماتین نویسنده، کتاب تاج و تخت است.

روی این اساس ، مطالعه کردن، شما را باقصه ها، سرگذشت ها واز همه مهمتر به تجربیاتی آشنا می سازد که در زندگی واقعی باید سال ها زمان صرف رسیدن به آن ها بکنید مطالعه انسان را متفکر ، آگاه و دانشمند بار می آورد وزندگی انسان را متحول می سازد که باید این ویژگی و معمول را از دست ندهیم.

ازاینرو آگاهان و استادان مکاتب ونهاد های تحصیلی پیشنهاد می کنند که ابتدا باید با مطالعه مقاله بپردازید و بعد چند کتابی را که برای شما دلچسپ است برای مطالعه انتخاب کنید، سپس روزانه ۳۰ دقیقه از وقت تان را به مطالعه کردن اختصاص دهید و اگر فرصت مساعد نیست ، زمان مطالعه را کمتر سازید و بعد این روند را دوباره کوشش کنید که افزایش دهید تا اینکه مطالعه کتاب برای شما به غذای روح و سرگرمی مناسب ، تبدیل گردد.

پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. مطالعه چه نقشی در زندگی انسان دارد؟

- (A) فقط باعث افزایش تمرکز می‌شود
- (B) تنها برای امتحان‌ها مفید است
- (C) نقش مهمی در رشد فردی و اجتماعی دارد
- (D) تنها مخصوص افراد تحصیل‌کرده است

2. یکی از فواید مطالعه چیست؟

- (A) کاهش استرس
 - (B) افزایش خواب
 - (C) کم‌کردن توانایی حافظه
 - (D) فراموشی دغدغه‌ها برای همیشه
3. چرا برخی مردم کمتر کتاب می‌خوانند؟
- (A) چون کتاب‌ها گران هستند
 - (B) چون کتابخانه‌ها بسته‌اند
 - (C) چون هنوز نمی‌دانند چرا باید کتاب بخوانند
 - (D) چون نویسندگان خوبی وجود ندارند

4. به گفته نویسنده، چه چیزی باعث می‌شود که عملکرد مغز بهتر شود؟

- (A) خواب بیشتر
- (B) بازی‌های کامپیوتری
- (C) صحبت کردن زیاد
- (D) مطالعه و کتاب‌خوانی

5. هنگام مطالعه، ذهن ما چه حالتی پیدا می‌کند؟

(A) پریشان می‌شود

(B) به موضوع کتاب تمرکز می‌کند

(C) خواب‌آلود می‌شود

(D) از کار باز می‌ماند

6. تفکر نقادانه چه فایده‌ای دارد؟

(A) کمک می‌کند هر چیزی را به راحتی بپذیریم

(B) باعث می‌شود تصمیم‌های بهتری بگیریم

(C) انسان را عصبی می‌کند

(D) مانع یادگیری می‌شود

7. جمله "کسی که کتاب می‌خواند، هزار بار زندگی می‌کند" از کیست؟

(A) تولستوی

(B) جورج اورول

(C) جبران خلیل جبران

(D) ج. آر. آر. مارتین

8. مطالعه چه تأثیری روی درک ما از جهان دارد؟

(A) باعث می‌شود با دقت بیشتری محیط را درک کنیم

(B) ما را از جهان بی‌خبر می‌سازد

(C) ارتباطی با جهان ندارد

(D) تنها برای سرگرمی است

9. مطالعه باعث تقویت کدام بخش از بدن می‌شود؟

(A) قلب

(B) مغز

(C) چشم

(D) گوش

10. چرا برخی به مطالعه علاقه دارند ولی کم مطالعه می‌کنند؟

(A) چون فرصت ندارند

(B) چون علاقه ندارند

(C) چون کتاب نمی‌فهمند

(D) چون کتاب‌ها بد نوشته شده‌اند

11. مطالعه باعث دوری از چه چیزی می‌شود؟

(A) تلویزیون

(B) مسئولیت‌ها

(C) مشکلات خانواده

(D) دغدغه‌های روزمره

12. برای عادت به مطالعه، چه پیشنهادی داده شده است؟

(A) ابتدا مقاله بخوانیم و سپس کتاب‌های دلچسپ را انتخاب کنیم

(B) روزی چند ساعت بدون توقف مطالعه کنیم

(C) از کتاب‌های دشوار شروع کنیم

(D) فقط شب‌ها مطالعه کنیم

13. مطالعه چه اثری روی خلاقیت دارد؟

(A) بی تأثیر است

(B) خلاقیت را کم می کند

(C) باعث افزایش خلاقیت می شود

(D) فقط در هنر کاربرد دارد

14. پیشنهاد شده که روزانه چند دقیقه برای مطالعه وقت بگذاریم؟

(A) ۱۵ دقیقه

(B) ۳۰ دقیقه

(C) ۶۰ دقیقه

(D) ۵ دقیقه

15. اگر فرصت کافی نداشتیم، چه باید کرد؟

(A) زمان مطالعه را کم کرده و بعداً بیشتر کنیم

(B) مطالعه را ترک کنیم

(C) فقط ویدیو ببینیم

(D) مقاله ننویسیم

ملک الشعرا خواجه جمال الدین سلمان بن خواجه علاوالدین محمد ساوجی از شعرای نامدار قرن هشتم هجری قمری است. وی در سال ۷۰۹ هـ ق در شهر ساوه متولد شده، پدرش خواجه علاوالدین محمد مرد اهل قلم و منسوب به خاندان نسبتاً معروف بوده و سلمان نخست مقدمات علوم و آداب دیوانی و علم سیاق را آموخت در اواخر عهد ایلخانان مسلمان در آغاز کار خود وزیر ادب پرور ایلخانی غیاث الدین محمد متولد ۷۳۶ هـ را چند بار ستود بعد از آن نیز در آوانی که شیخ حسن ایلخانی به نام حمایت از سلطنت محمد خان از نبیره زادهگان هلاکو کار خود را آغاز میکرد سلمان به ستایش وزیر محمد خان یعنی خواجه شمس الدین محمد ذکر یا نواده رشید الدین فضل الله نگارنده جامع التواریخ پرداخت و چندین قصیده در مدح او سرود بعد از آنکه شیخ حسن ایلخانی در سال (۷۴۰) هـ به سلطنت رسید سلمان به خدمت او در آمد ولی در موبک شیخ حسن ایلخانی و همسرش دلشاد خاتون به بغداد رفت سلمان اوج دوران شهرت خود را در این شهر سپری نمود و در همین شهر بود که سمت ملک الشعرای را حاصل نمود وی به ستایش گری شیخ حسن، دلشاد خاتون و فرزندان ایشان بلاخص اویش سرگرم بوده است بعد از سپری شدن روزگار خاتون و مرگ شیخ حسن در ۷۵۰ هـ و روی کار شدن اویش فرزند مقام سلطنت سلمان آن چنانکه از ایام کودکی وی را ستوده و در مدایح که در مورد شیخ حسن و دلشاد خاتون می سرود نام وی را نیز ذکر مینمود بعد از رسیدن وی به پادشاهی به ستایش او ادامه داد اویش نیز شاعر را به دیده استاد می نگریست و به وی احترام می گذاشت از سال ۷۷۴ هـ – ۷۸۴ هـ سلطان حسین جانشین پدرش اویش گردید ایام سلطنت او دوران کشاکش با آل مظفر و با ترکمانان قره قویونلو بوده است. سلمان در چندین قصیده از این سلطنت مدح نموده است سلمان نه تنها شاهان

ایلخانی، بلکه رجال و شخصیت های بزرگ دربار آنان را نیز مدح می نمود از جمع شاعران قرن هشتم هـ کسی را نمی یابیم که مانند سلمان ساوجی از تمتع و افر بر خوردار شده باشد انعام فراوانی که او از شیخ حسن بخصوص از زوجه او دلشاد خاتون و از سلطان اویش که در ایام شاهزاده گی صفت شاگردی وی را داشت حاصل نموده بود سلمان ساوجی آخرین سال حیات خود را در انزوای اضطراری و تنگدستی گذرانید تا در ماه صفر ۷۷۸ هـ ق پدرود حیات گفت.

مجموع اشعار سلمان در حدود (۱۵۰۰۰) پانزده هزار بیت می رسد و شامل قصیده، غزل، قطعه، ترجیع بند، ترکیب بند، رباعی و مثنوی می باشد او در همه انواع شعر استاد مسلم بوده همه ناقدان سخن و سخنوران به این حقیقت اعتراف کامل دارند، لسان الغیب حافظ شیرازی می گوید:

سرآمد فضلالی زمانه دانی که کیست – جمال ملت و دین خواجه جهان سلمان با آنکه سلمان در سرایش همه قالب های شعر کمال استادی را دارا بود مگر به تصدیق همه اکابر در قصیده سرایی نسبت به سایر انواع شعر توانا تر بود قصاید وی که بیشتر در ستایش شاهان و رجال عهد وی سروده شده است غالب آنها جوابی است به قصاید استادان متقدم مانند منوچهری، سنائی، انوری خاقانی، ظهیر الدین فاریابی و کمال الدین اسمعیل قصاید او به شیوه قدما دارای نشیب و در آن به توصیف معشوق یا به وصف زیبایی های مظاهر گوناگون طبیعت پرداخته است. شیوه سلمان در قصایدی در حد وسط میان قدما و متاخرین قرار دارد بدین معنا در عین اقتضا به قدم اثر تحول زبان فارسی در قرن هفتم و هشتم نیز در آنها و ضاحت دارد به همین گونه از لحاظ افکار، مطالب و مضامین تازه گی هایی نیز در آنها مشهود است سلمان در غزل سرایی نیز در زمره شاعران موفق است. فصاحت و

روانی کلام و آوردن مضامین و آمیزش اندیشه های عاشقانه و عارفانه در غزل سبب گردیده است که وی در ردیف بهترین استاتید غزل سرایی قرن هشتم قرار گیرد برخی از غزل های او با غزل وی های سخنور شهیر هم عصر وی حافظ شیرازی همسری می نماید در بسیاری موارد و غزل های سلمان شکل استقبال از غزل های استاد سخن سعدی را دارد و گاهی هم لحن قلندرانه در آن مشاهده می شود در همه موارد زبان فصیح و شیوای شاعر و رسایی آن از لحاظ معنا جالب و از کمال نیرومند اثرگذاری برخوردار می باشد.

در گنجینه نسخ خطی آرشیف ملی آثار متعددی از شاعر نامدار و مرد بزرگ همت حفظ گردیده که تک نمونه یکی آنرا به معرفی می گیریم:

دیوان سلمان ساوجی: کاتب آن علی اکبر ولد سردار غلام حیدر خان محمد ذائی قندهاری و سال کتابت چهاردهم ربیع اول ۱۳۳۲ هـ ق در سه دکان حضرت عاشقان و عارفان نگارش یافته است. نوع خط آن نستعلیق خوش نوعیت کاغذ آن کشمیری است قطع کتاب ۱۶×۱۲ سانتی متر، تعداد اوراق ۷۷ ورق تعداد سطر ۱۱ است و قایه قطعه ابری ملون، قاعده تکه آبی رنگ می باشد اوراق مجدول رنگه بوده عناوین و مقطع اشعار آن به خط رنگین سرخ و آبی نگارش یافته است. این اثر با ارزش قید فهرست 25 بر 15 در مخزن نسخ خطی حفظ میگردد.

پاسخ صحیح را از گزینه های A، B، C یا D انتخاب کنید.

1. سلمان ساوجی در چه سالی به دنیا آمد؟

(A) ۷۰۹ هجری قمری

(B) ۷۳۶ هجری قمری

(C) ۷۴۰ هجری قمری

(D) ۷۷۸ هجری قمری

2. زادگاه سلمان ساوجی کجاست؟

(A) ساوه

(B) شیراز

(C) بغداد

(D) تبریز

3. پدر سلمان ساوجی چه ویژگی‌ای داشت؟

(A) مرد نظامی

(B) مرد اهل قلم

(C) از سادات حسینی

(D) از روحانیون معروف

4. سلمان نخستین بار چه کسی را مدح کرد؟

(A) دلشاد خاتون

(B) خواجه ذکر

(C) سلطان حسین

(D) غیاث‌الدین محمد

5. سلمان در مدح چه کسی چندین قصیده سرود؟

(A) خواجه شمس‌الدین محمد ذکر

(B) رشیدالدین فضل‌الله

(C) حافظ شیرازی

(D) شیخ حسن ایلخانی

6. سلمان چه منصبی را در بغداد به دست آورد؟

(A) وزیر شعر

(B) شاعر درباری

(C) ملک الشعراء

(D) رئیس دیوان

7. چه کسی سلمان را از کودکی می‌شناخت و به وی احترام می‌گذاشت؟

(A) سلطان حسین

(B) دلشاد خاتون

(C) خواجه ذکر

(D) اویش

8. بعد از مرگ شیخ حسن، چه کسی به سلطنت رسید؟

(A) اویش

(B) سلطان حسین

(C) دلشاد خاتون

(D) رشیدالدین فضل‌الله

9. اویش چه رابطه‌ای با سلمان داشت؟

(A) دشمن

(B) شاگرد

(C) استاد

(D) برادر

10. سلمان ساوجی تا چه سالی زنده بود؟

(A) ۷۵۰ هجری قمری

(B) ۷۷۴ هجری قمری

(C) ۷۷۸ هجری قمری

(D) ۷۸۴ هجری قمری

11. سلمان ساوجی در اواخر عمر خود در چه وضعیتی بود؟

(A) در سفر به بغداد

(B) در رفاه کامل

(C) در دربار سلطان حسین

(D) در انزوای اضطراری و تنگدستی

12. تعداد ابیات دیوان سلمان ساوجی حدوداً چقدر است؟

(A) ۱۰'۰۰۰

(B) ۱۵'۰۰۰

(C) ۲۰'۰۰۰

(D) ۳۰'۰۰۰

13. حافظ دربارهٔ سلمان ساوجی چه گفته است؟

(A) شاعر توانای غزل

(B) استاد قصیده‌سرا

(C) جمال ملت و دین

(D) میر سخن و بلاغت

14. سلمان در کدام قالب شعری از دیگر قالب‌ها تواناتر بود؟

(A) غزل

(B) قصیده

(C) رباعی

(D) مثنوی

15. سلمان بیشتر قصاید خود را در مدح چه کسانی می‌سرود؟

(A) شاهان و رجال زمان

(B) معشوقه‌ها

(C) طبیعت

(D) عرفا

16. قصاید سلمان در پاسخ به چه کسانی سروده شده است؟

(A) حافظ و سعدی

(B) سنایی، انوری، خاقانی

(C) مولوی و خیام

(D) رودکی و فردوسی

17. زبان شعری سلمان چگونه توصیف شده است؟

(A) بسیار ساده

(B) پر از اصطلاحات عربی

(C) تقلید صرف از متأخرین

(D) در حد وسط میان قدما و متأخرین

18. مضامین غزل‌های سلمان شامل چه چیزهایی است؟

(A) صرفاً عرفانی

(B) صرفاً عاشقانه

(C) عرفانی و عاشقانه

(D) اجتماعی و سیاسی

19. نسخه خطی دیوان سلمان ساوجی در چه سالی نگارش یافته است؟

(A) ۱۳۰۲ هجری قمری

(B) ۱۳۳۲ هجری قمری

(C) ۱۲۷۲ هجری قمری

(D) ۱۳۱۰ هجری قمری

20. نام کاتب نسخه خطی دیوان سلمان چیست؟

(A) علی اکبر ولد سردار غلام حیدر

(B) شمس الدین محمد

(C) علی قندهاری

(D) غلام حیدر

پل مالان یکی از بزرگترین پل‌ها در افغانستان است که در ۱۶ کیلومتری جنوب دروازه کندهار و ولسوالی گذره ولایت هرات موقعیت دارد ، این پل تاریخی بالای دریای خروشان هریرود برسر راه تجارتي میان هرات و کندهار ، ساخته شده که تاریخ اعمار آن بصورت دقیق معلوم نیست. اما عده ای را باور براین است که نام پل مالان برگرفته شده از دهکده ی کوچک مالان است که در کنار هریرود موقعیت دارد ، بنابر روایات تاریخی این روستای باستانی در ادوار پیش از اسلام بوده است. عده ای عقیده دارند که این پل در زمان سلطنت سلجوقیان در سده ی ششم هجری بنا یافته که در آن صورت مربوط به دوره زمامداری آل طاهر نمی‌گردد، لیکن داستان های محلی و روایات مردم هرات ، این را می‌رساند که پل مالان در گذشته ها اعمار شده است. اگر این روایت دقیق باشد در آنصورت، پل مالان در زمان زمامداری ، طاهریان ، مورد استفاده قرار داشته و کاروان های زیاد تجارتي از این پل استفاده می کردند.

هرچند همواره نمی توان داستان‌ها و روایات محلی را منحصیث یک سند موثق تاریخی برشمرد ، اما از آنجایی که اسطوره‌های تاریخی بخش مهمی از فرهنگ و باور های مردم را تشکیل می دهد ، در پاره ای از امور ، اهمیت خود را دارا می باشد. در رابطه به اعمار پل مالان چندین اسطوره ی فلکلور وجود دارد که یکی در میان اهالی هرات برسر زبان‌هاست که در اینجا بطور مختصر از آن یاد آور می شویم:

گفته اند که در زمانه های دور و پیش از اسلام در جوار هریرود نیایشگاه زردشتی ای بنام معبد مالان وجود داشت که موبدی بنام بروز سرپرست آن بود،

مردمی که به این نیایشگاه از آن سوی رود می آمدند، مشکلات زیادی داشتند ، بخصوصی در هنگام آبخیزی، این مشکل دو چندان می گشت ، بروز نیکوکار بود، خداوند عزوجل برایش فرزندی عطا نکرده بود ، بروز بخاطر داشتن فرزند ، نذرانه گرفته بود که اگر خداوند (ج) به وی فرزندی بدهد ، پلی بالای رود هریرود اعمار خواهد کرد تا مردم به سهولت به نیایشگاه آمده بتوانند ، چندی گذشت بروز صاحب فرزند شد که نامش را فریدون گذاشت و به شکرانه ی تولد وی، پلی را در فراز هریرود بنا نمود که تا کنون بنام پل مالان مشهور است.

ننسی دوپری محقق آمریکایی نظر به روایات مردم در کتاب رهنمای تاریخی هرات در رابطه به پل مالان می نگارد: این پل باستانی بنابر روایات مردم هرات و یادداشت های تاریخی ای که از زمان پادشاهی ، سلطان ابوسعید از دودمان تیموریان هرات بجا مانده ، توسط دو خواهر بنام های بی بی هور و بی بی نور با تلاش فراوان برای جمع آوری اعانه و مصرف شخصی خودشان که دارای یک مرغداری بودند، اعمار گردیده است.

همچنان بنابر روایات تاریخی شاه رخ میرزا ، مؤسس سلطنت تیموریان هرات که سالها پیش از دوره سلطان ابوسعید می زیست، امر کرده بود تا گنبدی بر مزار آن دو خواهر خیرخواه افراشته شود که این آرامگاه در محوطه بازار شهر کهنه هرات بسمت دروازه عراق موقعیت دارد به هر حال آرامگاه این دو خواهر ، قرار گرفته ی بزرگان و اهل خبره هرات ، بر می گردد به حداقل، هزار سال پیش از امروز.

پل مالان که بالای دریای خروشان هریرود بنا یافته، یکی از طولانی ترین پل های تاریخی در زمان خود در منطقه می باشد که طول آن به ۲۳۰ متر ، عرض آن ۸ متر و ارتفاع آن به ۱۰ متر می رسد ، این پل متشکل از ۲۲ طاق است که هر

کدام به پایه های قطوری در دو سوی طاق ها اتکا دارد ، اما در تاریخ حبیب السیر ساختار پل مالان دارای ۲۶ طاق ذکر یافته است.

به هر حال از نگاه ساختمانی این پل تاریخی از خشت های گداخته ای مستحکم بنا یافته و در بافت آن از ماده ی تعمیراتی ساروج استفاده گردیده که به گمان اغلب مخلوطی از خاکستر ، آهک و تخم مرغ می باشد.

پاراگراف 1

پل مالان یکی از پل های قدیمی و بزرگ افغانستان است. این پل در ۱۶ کیلومتری جنوب شهر هرات، در ولسوالی گزره، بالای دریای هریرود ساخته شده است. پل مالان در مسیر تجارتی بین هرات و قندهار قرار دارد.

پاراگراف 2

برخی می گویند که نام پل از دهکده ای به نام مالان گرفته شده است که نزدیک پل موقعیت دارد. بعضی ها عقیده دارند که این پل در زمان سلجوقیان در قرن ششم هجری ساخته شده است، اما مردم محلی باور دارند که این پل در زمان حکومت طاهریان هم استفاده می شده است.

پاراگراف 3

در باره ساخت پل، افسانه های مختلف وجود دارد. یکی از داستان ها می گوید که در گذشته ها، یک معبد زردشتی به نام مالان وجود داشت. موبد آن معبد «بروز» نام داشت. او دعا کرد که اگر صاحب فرزند شود، پلی روی رودخانه بسازد. وقتی صاحب پسری به نام فریدون شد، پل را ساخت.

پاراگراف 4

محقق آمریکایی «ننسی دوپری» در کتاب خود می نویسد که پل مالان توسط دو خواهر به نام های بی بی هور و بی بی نور ساخته شده است. آن ها برای ساخت پل

از مردم پول جمع کردند و حتی از درآمد مرغداری خود استفاده کردند. گفته می‌شود آرامگاه آن‌ها در شهر کهنه هرات قرار دارد.

پاراگراف 5

پل مالان یکی از بزرگترین پل‌های زمان خود بوده است. این پل ۲۳۰ متر طول، ۸ متر عرض و ۱۰ متر ارتفاع دارد. پل دارای ۲۲ طاق است که با پایه‌های قوی پشتیبانی می‌شود. اما در بعضی منابع، تعداد طاق‌ها ۲۶ ذکر شده است.

پاراگراف 6

این پل از خشت‌های پخته ساخته شده و در آن از ماده‌ای به نام «ساروج» استفاده شده است. ساروج مخلوطی از خاکستر، آهک و تخم مرغ است که باعث استحکام بیشتر ساختمان می‌شود.

عنوان صحیح برای هر پاراگراف‌های 1-6 را از گزینه‌های A-H انتخاب کنید.

دو عنوان اضافی وجود دارید که شما نیاز به استفاده از آنها را ندارید.

(A) روایت فامیل	سوال 1. پاراگراف 1 ...
(B) مشخصات پل	سوال 2. پاراگراف 2 ...
(C) مواد ساختمانی	سوال 3. پاراگراف 3 ...
(D) روایت دو خواهر	سوال 4. پاراگراف 4 ...
(E) مواد تعمیر	سوال 5. پاراگراف 5 ...
(F) داستان‌های محلی	سوال 6. پاراگراف 6 ...
(G) موقعیت و اهمیت پل	
(H) نام پل و زمان ساخت	

تصمیم بگیرید که آیا عبارات زیر با اطلاعات ارائه شده در متن مطابقت دارد یا خیر.

7. پل مالان در ولسوالی گذره ولایت هرات موقعیت دارد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

8. پل مالان روی دریای آمو ساخته شده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

9. مردم محل باور دارند که پل مالان در زمان طاهریان هم استفاده می‌شد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

10. پل مالان فقط یک داستان تاریخی دارد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

11. بروز نام کسی بود که برای معبد بودایی کار می‌کرد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

12. بی‌بی هور و بی‌بی نور از درآمد شخصی خود برای ساخت پل استفاده کردند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

13. آرامگاه بی‌بی هور و بی‌بی نور در نزدیک پل موقعیت دارد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

14. طول پل مالان ۳۲۰ متر است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

15. در ساخت پل مالان از موادی مثل ساروج استفاده شده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

16. ساروج فقط از تخم مرغ ساخته می‌شود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

پاراگراف 1.

سلمان ساوجی یکی از شاعران بزرگ قرن هشتم هجری بود. او در سال ۷۰۹ هجری قمری در شهر ساوه به دنیا آمد. پدرش خواجه علاءالدین محمد بود که مردی باسواد و محترم بود. سلمان در کودکی آموزش‌هایی مانند حساب و نوشتن رسمی (علم سیاق و دیوانی) را آموخت.

پاراگراف 2.

سلمان از جوانی شعر می‌سرود. او در ابتدا وزیر دانش‌دوست ایلخانان، یعنی غیاث‌الدین محمد را ستایش کرد. سپس در زمان حکومت محمدخان، که یکی از نوه‌های هلاکو بود، سلمان وزیر او، یعنی خواجه شمس‌الدین محمد را مدح کرد و برای او شعر سرود.

پاراگراف 3.

در سال ۷۴۰ هجری قمری، شیخ حسن ایلخانی پادشاه شد. سلمان همراه او و همسرش دلشاد خاتون به بغداد رفت. در آنجا سلمان شاعر درباری شد و لقب "ملک‌الشعرا" را گرفت. او درباره شاه و خانواده‌اش شعرهای زیادی سرود.

پاراگراف 4

پس از مرگ شیخ حسن در سال ۷۵۰ هجری، پسر او به نام اویش پادشاه شد. سلمان قبلاً هم درباره او شعر گفته بود. اویش سلمان را دوست داشت و به او احترام می‌گذاشت. بعد از اویش، پسرش سلطان حسین حکومت را در دست گرفت. سلمان برای او هم شعر سرود.

پاراگراف 5

دیوان سلمان شامل ۱۵ هزار بیت است. او در همه نوع شعر مانند قصیده، غزل، مثنوی، رباعی و قطعه مهارت داشت. سلمان بیشتر به سرودن قصیده علاقه داشت و بسیاری از قصاید او پاسخ به قصاید شاعران دیگر مانند انوری و سنایی بود.

پاراگراف 6

حافظ شیرازی نیز از سلمان تعریف کرده و او را "سرآمد فضلی زمانه" خوانده است. سلمان در سرودن غزل هم بسیار موفق بود. غزل‌هایش درباره عشق و عرفان هستند. زبان شعرهای او روان، زیبا و پر از واژگان لطیف است. بعضی از غزل‌های او به شعرهای سعدی و حافظ شباهت دارند.

پاراگراف 7

یکی از نسخه‌های قدیمی دیوان سلمان در آرشیف ملی افغانستان نگهداری می‌شود. این نسخه در سال ۱۳۳۲ هجری قمری نوشته شده و با خط نستعلیق زیبا روی کاغذ کشمیری نوشته شده است. دیوان سلمان یکی از آثار ارزشمند شعر فارسی به شمار می‌رود.

عنوان صحیح برای هر پاراگراف‌های 1-7 را از گزینه‌های a-f انتخاب کنید.

دو عنوان اضافی وجود دارید که شما نیاز به استفاده از آنها را ندارید.

سوال 1. پاراگراف 1 ... (A) رابطه با اویش و ادامه زندگی

سوال 2. پاراگراف 2 ... (B) شعرهای سلمان ساوجی

سوال 3. پاراگراف 3 ... (C) سلمان ساوجی کی بود؟

- سوال 4. پاراگراف 4 ... (D شهرت و تاثیر سلمان
سوال 5. پاراگراف 5 ... (E سفر به دربار بغداد
سوال 6. پاراگراف 6 ... (F دیوان سلمان ساوجی
سوال 7. پاراگراف 7 ... (G شروع شاعری سلمان
(H رابطه ادبی جهان

تصمیم بگیرید که آیا عبارات زیر با اطلاعات ارائه شده در متن مطابقت دارد یا خیر.

8. سلمان ساوجی در کودکی علم حساب و نوشتن را آموخت.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

9. سلمان در شهر هرات به دنیا آمد.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

10. وزیر غیاث‌الدین محمد یکی از کسانی بود که سلمان در جوانی او را ستایش کرد.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

11. سلمان تنها غزل می‌سرود و به قصیده علاقه نداشت.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

12. سلمان لقب "ملک الشعرا" را در دربار بغداد به دست آورد.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

13. اویش پادشاهی بود که به سلمان احترام می‌گذاشت.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

14. حافظ شیرازی از سلمان ساوجی انتقاد کرده است.

(A صحیح (B غلط (C بدون اطلاعات

15. دیوان سلمان ساوجی شامل بیش از ۱۵۰۰۰ بیت شعر است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

16. دلشاد خاتون همسر سلمان ساوجی بود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

17. دیوان خطی سلمان ساوجی در حال حاضر در آرشیف ملی افغانستان نگهداری می‌شود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

برای مطالعه

سازمان ملل: افغانستان دومین شکاف جنسیتی بزرگ جهان را دارد

بخش زنان سازمان ملل در گزارشی درباره شاخص جنسیتی افغانستان در سال ۲۰۲۴ اعلام کرد که پس از تسلط طالبان، زنان افغان از معیارهای جهانی توسعه انسانی، عقب مانده‌اند. طبق این گزارش، افغانستان دومین شکاف جنسیتی بزرگ جهان را دارد و هشت نفر از هر ۱۰ زن از آموزش و اشتغال محروم‌اند.

بخش زنان سازمان ملل روز سه‌شنبه، ۲۷ جوزا، شاخص جنسیتی افغانستان در سال ۲۰۲۴ را منتشر کرد و گفت که این گزارش گسترده‌ترین مطالعه درباره توانمندسازی زنان و برابری جنسیتی از زمان تسلط طالبان بر افغانستان است.

بر اساس این گزارش، افغانستان با ۷۶ درصد نابرابری میان زنان و مردان در زمینه‌هایی مانند سلامت، آموزش، دسترسی مالی و مشارکت در تصمیم‌گیری، یکی از بزرگ‌ترین شکاف‌های جنسیتی در جهان را دارد.

در شاخص جهانی نابرابری جنسیتی، افغانستان پس از یمن قرار گرفته است. این شاخص همچنین نشان می‌دهد که زنان افغان به‌طور متوسط تنها ۱۷ درصد از ظرفیت کامل خود برای انتخاب و دسترسی به فرصت‌ها را محقق کرده‌اند، در حالی که این رقم برای زنان در سطح جهانی به‌طور میانگین ۶۰.۷ درصد است.

سیما بحوث، مدیر بخش زنان سازمان ملل، گفت: «بزرگ‌ترین سرمایه افغانستان، زنان و دختران آن هستند. ظرفیت آن‌ها همچنان مورد غفلت مانده است، اما آن‌ها ایستادگی می‌کنند. زنان افغان از یکدیگر حمایت می‌کنند، کسب‌وکار راه می‌اندازند، خدمات بشردوستانه ارائه می‌دهند و علیه بی‌عدالتی سخن می‌گویند».

طبق شاخص جنسیتی افغانستان، ۷۸ درصد از زنان جوان افغان نه در حال تحصیل‌اند، نه شاغل و نه در حال مهارت‌آموزی هستند. بر این اساس، از هر ۱۰

زن جوان، تقریباً هشت نفر از هرگونه فرصت آموزشی، شغلی یا حرفه‌آموزی محروم‌اند.

در این گزارش آمده است: «پس از ممنوعیت آموزش متوسطه و عالی، از جمله آموزش پزشکی برای دختران و زنان، نرخ تکمیل دوره متوسطه برای دختران به زودی به صفر خواهد رسید».

این گزارش همچنین تاکید دارد که افغانستان همچنان یکی از بزرگترین شکاف‌های جنسیتی در نیروی کار را دارد. بر اساس این گزارش، تنها ۲۴ درصد از زنان در بازار کار مشارکت دارند، در حالی که این رقم برای مردان ۸۹ درصد است.

سازمان ملل افزود که زنان بیشتر در خانه یا در مشاغل کم‌درآمد و ناامن فعالیت می‌کنند. طبق گزارش، ۷۴ درصد از زنان وقت زیادی را صرف انجام کارهای خانه می‌کنند، در حالی که این رقم برای مردان تنها ۳ درصد است.

گزارش نشان می‌دهد مردان تقریباً سه برابر بیشتر از زنان صاحب حساب بانکی یا استفاده‌کننده از خدمات موبایلی هستند. گزارش افزوده است که با وجود مشکلات اقتصادی و بحران‌های انسانی، زنان افغان به‌صورت بی‌سابقه‌ای در جستجوی کار هستند. این گزارش نشان می‌دهد که تا سال ۲۰۲۲، تعداد زنان بیکاری که به‌طور فعال به دنبال کار بودند، در مقایسه با قبل از تصرف طالبان، چهار برابر شده بود.

طبق گزارش، هیچ زنی در کابینه یا دفاتر محلی طالبان حضور ندارد.

پیدایش داستان‌نویسی مدرن در افغانستان

تاریخ پیدایش داستان‌نویسی به سبک متعارف امروزی در افغانستان از چه تاریخی شروع شده است؟ ما را با پدیده داستان‌نویسی به سبک و سیاق امروزی آشنا می‌کند. پژوهش در پیدایش و شکل‌گیری داستان‌نویسی در افغانستان نشان می‌دهد که تذکره‌نویسان، محققین، منتقدین و مورخین ادبیات داستانی در افغانستان، معتقدند که تاریخ پیدایش داستان‌نویسی به سبک و سیاق مدرن به سال 1298 خورشیدی و 1919 میلادی می‌گردد. یعنی از زمانی که مولوی محمدحسین پنجابی داستان جهاد اکبر را در سال 1298 خورشیدی نوشت، صفحه جدیدی در ادبیات افغانستان باز شد. داستان‌نویسی معیاری امروزی ورق جدیدی بر ادبیات شفاهی و بر قصه‌ها، افسانه‌ها و حکایت‌ها افزود و قالب جدیدی ارائه داد. البته در حوزه تمدنی زبان فارسی در افغانستان نخستین روایت داستانی که آفریده شده است، به سال 555 هجری قمری یعنی قرن ششم هجری برمی‌گردد؛ زمانی که قاضی حمیدالدین ابوبکر بن عمر بن محمود قاضی‌القضات بلخ کتاب مقامات حمیدی خود را به نثر مصنوع و فنی آفرید. این کتاب از 24 مقامه و یک خاتمه تشکیل شده است.

قاضی حمیدالدین ابوبکر کتاب مقامات حمیدی‌اش را به تقلید از مقامات حریری (قرن پنجم هجری قمری) به رشته تحریر در آورده است و فضایی ادبیات روایی را در ادبیات فارسی دری گشوده و مقامه‌نویسی را ادامه داده است. نویسنده این کتاب با برگزیدن قالب داستان و بهره‌گیری از عناصر داستان‌نویسی، سبک روایی و شخصیت‌پردازی و شیوه داستان‌نویسی را در ادبیات فارسی رایج ساخته است.

ولی تا آنجایی که نگارنده به منابع داستان‌نویسی در افغانستان مراجعه کرده است، از مقامات حمیدی نام برده نشده است. اما نگارنده باورمند است که شروع ارائه اثری که در آن شخصیت‌پردازی شده و به شیوه داستان ارائه شده باشد، مقامات

حميدي است. در افغانستان به مقامات در تذکره‌نویسی و تاریخ ادبیات قاضي حمیدالدین و اثر مهم‌اش (مقامات حميدي) از چشم دور نماند، بهتر است. چون صاحب نظران ادبیات فارسی معتقدند که مقامات حميدي به شیوه داستان‌نویسی نوشته شده است. گفتني است که این کتاب فني‌ترین، پیچیده‌ترین، مصنوع‌ترین نثر فارسی در تاریخ زبان فارسی است.

مقامات حميدي به سبک و سیاق مقامات حريري ادبیات عربي نوشته شده است ولي نگارش داستان به سبک و سیاق عربي راه جداگانه‌اي دارد که از نظر سلسله روایت و از نظر شخصیت‌پردازی با مقامات حميدي فرق ندارد. با این حال، نویسنده گان تاریخ ادبی باور دارند که نگارش داستان به سبک عربي توسط سید جمال‌الدین اسد آبادي شروع شده است. او داستان‌هاي چون «شوم و اقبال»، «شاهزاده عزیز»، «دلبر و ازدها» و «شاهزاده و دلربا» به نگارش در آورده است.

پژوهش‌گران تاریخ ادبیات داستاني در افغانستان باورمندند که ترجمه‌هاي اثر ژولورن نویسنده فرانسوي به فارسی توسط محمود طرزي فضاي داستان‌نویسی را در افغانستان هموار کرده است. اما محققین «جهاد اکبر» اثر مولوي محمدحسین پنجابي را اولین داستان به سبک و سیاق داستان‌نویسی امروزي در تاریخ ادبیات آورده‌اند.

با این حال، اکثر تذکره‌نویسان و نویسندگان کتاب‌هاي تاریخ ادبیات داستاني، داستان جهاد اکبر مولوي محمدحسین پنجابي را جزء اولین داستان به سبک و سیاق داستان‌نویسی امروزي در کتاب‌هاي‌شان نام برده‌اند. بنابراین می‌توان داستان‌نویسی فارسی دري را به درختی تشبیه کرد که از نخستین روز تولدش تا این تاریخ (1393 خورشیدی) 95 سال عمر دارد. اما داستان‌نویسی پشتو، اوزبیکي، ترکمني عمر چند

ساله‌ای دارند؟ مطالعه نشان می‌دهد که داستان‌نویسی این زبان‌ها خیلی عمر کوتاه نسبت به داستان فارسی دری دارد.

علت این که داستان‌نویسی مدرن در زبان‌های به غیر از زبان فارسی در افغانستان از رشد چندانی برخوردار نبوده و هنوز هم چنین است؛ علت‌های متعددی دارد. یکی از علت‌هایش به ریشه زبانی و غنامندی و قدمت تاریخی زبان‌ها برمی‌گردد؛ این که یک زبان چه اندازه جایگاهی بر گفتمان‌های فرهنگی دارد و چه اندازه متنی در قالب این زبان‌ها آفریده شده باشد، نسبت به ظهور ژانرهای مدرن و متنوع در زبان‌ها مؤثر است.

اما علت اصلی ظهور نکردن داستان‌نویسی در زبان‌های غیر فارسی در افغانستان، تسلط زبان فارسی و غنامندی و شیوع این زبان است. زبان فارسی با این که در برهه‌های تاریخی کش و قوس‌های بسیاری را به خود دیده است، اما هیچ‌گاه قامت بلند خودش را از دست نداده است. از همین روی، هنگامی که داستان‌نویسی مدرن در افغانستان قدم می‌گذارد، زبان فارسی مسلط‌ترین و مناسب‌ترین زبان است و در آن سال‌ها بسیاری از کتاب‌ها و مطبوعات افغانستان به زبان فارسی نشر می‌شد.

«جکی چان» برای کودکان کارتونی می‌سازد

جکی چان با یک مجموعه کارتونی سه بُعدی تحت عنوان «همه ماجراجویی‌هایی جدید جکی چان» به تلویزیون باز می‌گردد. به گفته سازندگان، هزینه تولید این انیمیشن سریالی حدود شش میلیون دلار برآورد شده و قرار است چان با سر و شکل کودکی‌اش در این کارتون 104 قسمتی به تصویر کشیده شود. ستاره فیلم‌های اکشن-کمدی به همراه تیمی از قهرمانان خردسال باید از سرزمین جادو و خواب و خیال، در برابر هیولاهای مهاجم دفاع کنند و ماجراجویی‌هایشان به طور همزمان از سه شبکه ماهواره‌ای کودک و 200 شبکه تلویزیونی در سراسر چین روی آنتن خواهد رفت.

به گزارش «هالیوود ریپورتر»، مخاطب هدف این مجموعه کارتونی را کودکان 3 تا 10 سال تشکیل می‌دهند و خط اصلی داستان با تکیه بر ارزش‌های مثبت و آداب و فضایل سنتی و سالم چینی، ماجراجویی‌های تیمی از قهرمانان خردسال را روایت می‌کند. در پایان هر قسمت، چان حضور کوتاهی در مقابل دوربین خواهد داشت تا پیام داستان را به مخاطب کودک منتقل و او را تشویق کند. چان در جریان نشست خبری محدودی که همزمان با برگزاری جشنواره فیلم پکینگ برگزار شد، در توضیح هدف اصلی این مجموعه کارتونی گفت: «این سریال کودکان خردسال را تشویق به انجام کارهایی خواهد کرد که اغلب از انجامشان فراری‌اند – مثل این که مدت طولانی به تلفنت خیره نشوی یا فراموش نکن دندان‌هایت را مسواک بزنی، به بزرگ‌ترها احترام بگذاری، آشغال‌ها را جمع و جور کن و ...» ستاره هانگ کانگی 63 ساله اضافه کرده است: «اگر در قالب دستوری این

جملات را ادا کنید، بچه‌ها اغلب گوش نمی‌کنند اما از خلال تماشای کمدی و اکشن، کم‌کم شروع می‌کنند به رعایت کردن. »

این پروژه قرار است در قالب یک فلم بلند سینمایی نیز تهیه و تولید شود و تاریخ اکران آن سال 2019 اعلام شده است. چان در این باره تاکید کرد: «این ایده سرمایه‌گذاران است. آنها کلی طرح و نقشه دارند. شخصا تنها دلم می‌خواهد کارتونی برای کودکان سراسر دنیا بسازم. »

این مجموعه کارتونی جدید به نوعی دنباله‌ای بر سریال امریکایی «ماجراجویی‌های جکی چان» به شمار می‌رود که بین سال‌های 2000 تا 2005 از شبکه کودک «برادران وارنر» در بیش از 60 کشور دنیا روی آنتن رفت. بازیگر کهنه‌کار هانگ کانگی با نزدیک به چهار دهه سابقه فعالیت هنری یادآور شده است: «هدف این سریال پول درآوردن نیست. من پیشاپیش به قدر کافی پول و ثروت دارم. امروز، هدفم از ساخت این کارتون این است که بتوانم به دنیا نشان بدهم زمانی ماجراجویی‌های جکی محصول امریکا بود اما این روزها، همه چیز ساخت چین است.» طبق آخرین آماری که مجله اقتصادی «فوربز» منتشر کرد، چان تنها در یک سال گذشته 61 میلیون دلار درآمد از صنعت سرگرمی کسب کرده است.

تهیه‌کنندگان این مجموعه کارتونی از همین حالا وارد مذاکره با شبکه‌های خارجی شده‌اند و پیش‌بینی می‌شود از اواخر سال 2017 آن را در سراسر دنیا روی آنتن ببرند.

کتاب‌های مشهوری که دیگر خریدار ندارند

شعبه‌ای از موسسه «آکسفم» از مردم تقاضا کرده دیگر نسخه‌های «رمز داوینچی» و «50 طیف خاکستری» خود را اهدا نکنند.

«گاردین» نوشت: شعبه سوانسی موسسه خیریه «آکسفم» از زمان شروع فعالیتش هر هفته یک جلد «رمز داوینچی» دریافت می‌کند. تعداد این رمان که زمانی جزو پرفروش‌ترین‌ها بوده، آن‌قدر بالا رفته که «آکسفم» از مردم خواسته دیگر این کتاب را اهدا نکنند.

«فیل برادرست» مدیر این موسسه اخیراً تلی از کتاب‌های «دن براون» ساخته و کنار آن یادداشتی با این مضمون قرار داده و عکس آن را منتشر کرده است: «می‌توانید باز هم «رمز داوینچی» اهدا کنید... اما ما صفحه‌های گرامافون شما را ترجیح می‌دهیم! شدیداً نیازمند صفحه‌های شما هستیم تا برای «آکسفم» درآمدزایی کنیم».

سه سال پیش، موسسات خیریه همچون «اکسفم» از فروش نسخه‌های دسته‌دوم رمان‌های پرفروشی چون «50 طیف خاکستری»، «معامله ازدواج» و «رمز داوینچی» سود می‌بردند، اما حالا این تمایل به سمت صفحه‌های موسیقی دهه 60 و 70 سوق پیدا کرده است.

«رمز داوینچی» از مجموعه رمان‌های رمز و راز «دن براون» با 80 میلیون نسخه فروش، دومین اثر محبوب و پرفروش ادبیات مدرن محسوب می‌شود، به همین دلیل هم تیراژ آن بسیار بالاست. اما این به این معنا نیست که هر کس آن را می‌خرد، بعداً قصد فروشش را ندارد. این موضوع درباره «بریجت جونز» هلن فیلدینگ و رمان‌های «یان رنکین» جنایی‌نویس برجسته اسکاتلندی هم اتفاق افتاده است.

« 50 طيف خاکستري » نوشته «اي.ال جيمز» و مجموعه رمان «مليارد» به قلم «جي.اس اسكات» و «معامله ازدواج» از «جنيفر پرابست» جزو پنج اثر اول فهرست «كتاب هاي جامانده» هستند.

سال 2007 صدرنشين اين جدول «سال بلر» كتاب خاطرات «الستر كمپيل» بود و در سال 2010 كتاب زندگينامه غيرمعتبر «سايمون كويل» با عنوان «طوفان: بحران اقتصادي جهان و معنای آن» اثری از «وينس كيبل» اولین كتاب بود. نخواستني ترين كتاب سال 2015 هم «بخت پريشان» (The Fault in Our Stars) از «جان گرین» بود كه زماني خود اثر و فلم اقتباسي آن جزو پرفروش ترين هاي بازار كتاب و فلم محسوب مي شدند.

جواب‌های سوالات

متن 5		متن 4		متن 3		متن 2		متن 1	
A	1.	A	1.	A	1.	A	1.	D	1.
B	2.	A	2.	D	2.	C	2.	A	2.
B	3.	C	3.	C	3.	A	3.	C	3.
C	4.	A	4.	B	4.	B	4.	D	4.
D	5.	C	5.	D	5.	A	5.	C	5.
A	6.	A	6.	B	6.	A	6.	B	6.
D	7.	A	7.	D	7.	B	7.	A	7.
C	8.	B	8.	A	8.	B	8.	B	8.
A	9.	B	9.	D	9.	C	9.	B	9.
C	10.	C	10.	A	10.	A	10.	B	10.
D	11.		11.		11.		11.	C	11.
A	12.		12.		12.		12.	D	12.
D	13.		13.		13.		13.	C	13.
A	14.		14.		14.		14.	A	14.
D	15.		15.		15.		15.	B	15.
	16.		16.		16.		16.		16.
	17.		17.		17.		17.		17.
	18.		18.		18.		18.		18.
	19.		19.		19.		19.		19.
	20.		20.		20.		20.		20.

متن 10		متن 9		متن 8		متن 7		متن 6	
C	1.	G	1.	A	1.	C	1.	B	1.
G	2.	H	2.	A	2.	A	2.	D	2.
E	3.	F	3.	B	3.	C	3.	C	3.
A	4.	D	4.	D	4.	D	4.	A	4.
B	5.	B	5.	A	5.	B	5.	B	5.
D	6.	C	6.	C	6.	B	6.	D	6.
F	7.	A	7.	D	7.	D	7.	D	7.
A	8.	B	8.	A	8.	A	8.	C	8.
B	9.	A	9.	B	9.	B	9.	A	9.
B	10.	B	10.	C	10.	A	10.	C	10.
B	11.	B	11.	D	11.	D	11.	B	11.
A	12.	A	12.	B	12.	A	12.	C	12.
A	13.	C	13.	C	13.	C	13.	D	13.
B	14.	B	14.	B	14.	B	14.	B	14.
B	15.	A	15.	A	15.	A	15.	C	15.
C	16.	B	16.	B	16.		16.	B	16.
A	17.		17.	D	17.		17.	C	17.
	18.		18.	C	18.		18.	B	18.
	19.		19.	B	19.		19.	C	19.
	20.		20.	A	20.		20.	B	20.

II QISM

پاراگراف 1

حکومت طالبان در تازه‌ترین اقدام، نام اداره «افغان فلم» را به ریاست سمعی و بصری تغییر داده است. بر اساس گزارش‌ها ماهیت این نهاد هم تغییر کرده و فعالیتش نسبت به گذشته متفاوت خواهد بود.

افغان فلم، هم از نظر تاریخی و هم از نظر هنر و سینما اهمیت زیادی برای افغانستان دارد. فیلم‌های مستند دوران جنگ جهانی و جنگ افغان - انگلیس و سفرهای شاه امان‌الله از شروع حکومت او در سال ۱۹۱۹ میلادی ثبت این آرشیو هستند.

این آرشیو همچنین مملو از فیلم‌های مستندی است که در دوران محمد ظاهر شاه، آخرین پادشاه و محمد داود، رئیس‌جمهور پیشین افغانستان، ساخته شده است. فیلم‌های هنری و مستند دیگری از بناهای تاریخی - فرهنگی افغانستان، مستندهای زیادی از دوران حاکمیت شاخه‌های خلق و پرچم حزب دموکراتیک خلق در افغانستان نیز در آرشیو افغان فلم بایگانی شده است. حسین دانش، منتقد سینما، در این باره گفت: «افغان فلم یکی از مراکز مدرن در افغانستان بود که مردم خاطره‌های زیاد تصویری خود را در آن دارند. در واقع حافظه تصویری افغانستان در افغان فلم بود و حفاظت می‌شد یا بخش‌هایی از آن در آن جا تولید شد».

پاراگراف 2

پیش از این که افغان فلم ایجاد شود، در زمان محمد ظاهر شاه شعبه‌ای مخصوص عکاسی و فیلم‌برداری در چهارچوب اداره مستقل مطبوعات ایجاد شد.

سال ۱۹۵۰ دو نفر استاد آمریکایی به کابل آمدند تا به ماموران اداره مستقل مطبوعات، در زمینه عکاسی و فیلمبرداری آموزش بدهند. البته، یکی دو استاد هم از هند دعوت شدند.

افرادی که آموزش دیدند، از رویدادهای مختلف دولتی برای نشریات آن زمان عکس و از سفرهای شاه و نخست‌وزیر افغانستان فیلم می‌گرفتند.

اما «شستن» فیلم و تبدیل کردن آن به ویدیو در افغانستان غیرممکن بود. بر اساس قراردادی با آمریکا، مدت پانزده سال فیلم‌ها برای چاپ و تنظیم از طریق هند به آمریکا فرستاده می‌شد. سه تا چهار ماه وقت می‌گرفت تا فیلم‌ها آمده شوند و دوباره به افغانستان برگردند.

پاراگراف 3

تا این که در سال ۱۹۶۵ ظاهرشاه از سفیر آمریکا در کابل خواست که یک لابراتوار شستن فیلم را در افغانستان بسازند و با تایید رئیس جمهوری وقت آمریکا، آژانس توسعه بین‌المللی ایالات متحده، ساخت این پروژه را به دوش گرفت. در همان سال، تهداب (بنیاد) اداره افغان فلم گذاشته شد.

پس از سه سال افغان فلم و استودیوی تولید، به کمک دولت آمریکا در سال ۱۹۶۸ ساخته شد. سلطان حمید هاشم که عکاس حرفه‌ای دربار بود، به ریاست افغان فلم مقرر شد. افراد آموزش‌دیده و کسانی که تجربه کار در اداره مطبوعات را داشتند، در افغان فلم شروع به کار کردند. گفته شده که شاه خود علاقمند به هنر سینما بود و هر از گاهی در سالن افغان فلم به تماشای فیلم حضور می‌یافت.

اما در آغاز، فیلم‌هایی که تولید می‌شدند، هنری و داستانی نبودند. در آن زمان «نیوز ریل» یا حلقه‌های خبری از رویدادهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی تولید

می‌شد و هر مرتبه پیش از پخش فیلم‌های خارجی، در سینماها به نمایش گذاشته می‌شد. همچنین، برخی از فیلم‌های مستند هم تولید می‌شد.

پاراگراف 4

اولین فیلم هنری در افغانستان، سال ۱۹۶۹ به نام «روزگاران» و در سه قسمت تهیه شد و در سینماهای کابل به نمایش در آمد. در ادامه، افغان فلم چارچوبی به نام اداره سیار را تشکیل داد تا با استفاده از پروژکتور و ژنراتور، در مناطق دوردست افغانستان چرخه‌های خبری و در مواردی فیلم به مردم نمایش بدهد. مسئولان قبلی افغان فلم می‌گویند از سال ۱۹۶۷ و زمان حاکمیت محمد ظاهر، تا ۱۹۹۶ که طالبان در دوره اول به قدرت رسیدند، ۳۷ فیلم داستانی و بیش از ۱۰۰ فیلم مستند ساخته شد.

پاراگراف 5

یک باور این است که سال‌های شکوفایی افغان فلم از نظر تولید، محتوا و فعالیت، زمان حاکمیت حکومت تحت حمایت شوروی سابق به رهبری حزب دموکراتیک خلق بود، چون در بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۲ همه ساله سه تا چهار فیلم تولید می‌شد. در این دوره، افراد بیشتری به سینما رو آوردند و شمار زیادی هم در جمهوری چک، بلغارستان و لهستان (پولند) آموزش سینما دیدند.

درام «پسر بیوه» معروف به شاد گل، فیلم‌های اختر مسخره، گناه، مجسمه‌ها می‌خندند و مردها ره قول است، معروف‌ترین کارهای سینمایی افغان فلم در این دوره بود. از این جمع، پسر بیوه را رادیو تلویزیون ملی افغانستان و مجسمه‌ها می‌خندند را شرکت «آریانا فیلم» تولید کرده‌اند. محتوای اکثر فیلم‌های آن سال‌ها، تبلیغاتی بود. حسین دانش در این باره گفت: «این فیلم‌های تبلیغی برای دولت، کارنامه افغان فلم را تا حدودی مخدوش ساخت.»

پاراگراف 6

در دهه هشتاد میلادی، برخی از فیلم‌های افغانستان در جشنواره‌های کشورهای جماهیر شوروی سابق و آلمان شرقی جوایزی هم به دست آوردند. اولین بار فیلم پرنده‌های مهاجر از لطیف احمدی جایزه صلح و دوستی را در جشنواره آسیا-آفریقا-آمریکای لاتین برد. اما این جوایز بیشتر تشویقی بودند و نه رقابتی. افغان فلم در زمان محمد ظاهر شاه اداره‌ای مستقل بود. افغان فلم در زمان خلف او محمد داوود، و اولین رئیس جمهوری افغانستان، با وزارت اطلاعات و فرهنگ ادغام شد.

سلطان حمید هاشم، صمد آصفی، خالق علیل، عبدالواحد نظری، صدیق برمک (دو دوره)، لطیف احمدی (دو دوره) ابراهیم عارفی و صحرا کریمی (سال‌های اخیر نظام جمهوری) در دوره‌های مختلف ریاست افغان فلم را به عهده داشته‌اند.

فعالیت اداره افغان فلم، همواره زیر تاثیر فضای سیاسی و تحولاتی بود که با تغییر رژیم‌ها در افغانستان اتفاق افتاده است. در زمان دولت اسلامی به رهبری برهان‌الدین ربانی اداره افغان فلم توانست به فعالیتش ادامه دهد. اگرچه در این دوره حضور زنان در سینما کمرنگ بود. فیلم عروج، ساخته صدیق برمک از مهمترین محصولات افغان فلم در این دوره است. کار فیلم «سرگردان کوچه‌ها» از احد ژوند هم در این دوره تکمیل شد. در دوره جنگ‌های داخلی چندین خمپاره به ساختمان افغان فلم برخورد کرد. اما سینماگران دشوارترین دوره برای افغان فلم و سینمای افغانستان را زمان طالبان، به ویژه دوره اول حاکمیت شان می‌دانند. در آن وقت فرمانی از سوی رهبری رژیم طالبان صادر شده بود که آرشیو افغان فلم نابود شود. با این حال، تعدادی از کارمندان این نهاد توانستند نسخه‌های اصلی فیلم‌ها و بایگانی افغان فلم را حفظ کنند و آن را از چشم طالبان که در تلاش نابودی‌اش بودند، پنهان نگه دارند.

سوالات 1-6. عنوان صحیح برای هر پاراگراف‌های 1-6 را از گزینه‌های A-H انتخاب کنید.

دو عنوان اضافی وجود دارید که شما نیاز به استفاده از آنها را ندارید.

(A) ریشه‌های عکاسی و فیلم‌برداری در افغانستان	سوال 1. پاراگراف 1 ...
(B) دوران شکوفایی و آثار شاخص افغان فلم	سوال 2. پاراگراف 2 ...
(C) زوال و کارهای بزرگ سینمای افغانستان	سوال 3. پاراگراف 3 ...
(D) نجات حافظه تصویری از آتش طالبان	سوال 4. پاراگراف 4 ...
(E) آغاز تولید فیلم‌های هنری و مستند	سوال 5. پاراگراف 5 ...
(F) تغییر نام و اهمیت تاریخی افغان فلم	سوال 6. پاراگراف 6 ...
(G) تأسیس «افغان فلم» با حمایت آمریکا	
(H) تولید فیلم‌های تجارتي آغاز شد	

سوالات 7-20. پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

سوال 7. چرا نام «افغان فلم» توسط طالبان تغییر داده شد؟

(A) به دلیل فرسودگی ساختمان این اداره

(B) به منظور تغییر ماهیت و فعالیت آن

(C) برای ایجاد بخش مستقل سینمای هنری

(D) به دلیل درخواست سینماگران افغان

سوال 8. کدام رویدادها در آرشیو افغان فلم ثبت شده است؟

(A) سفرهای شاه امان‌الله و جنگ افغان-انگلیس

(B) فعالیت‌های سینمایی حزب وحدت اسلامی

(C) مستندهای جنگ داخلی ۱۹۹۰

(D) فیلم‌های هندی دهه ۱۹۶۰

سوال 9. قبل از ایجاد افغان فلم، چه نهادی مسئول فیلمبرداری و عکاسی بود؟

(A) وزارت اطلاعات و فرهنگ

(B) اداره مستقل مطبوعات

(C) وزارت معارف

(D) رادیو و تلویزیون ملی

سوال 10. چرا فیلم‌ها در ابتدا برای چاپ به آمریکا فرستاده می‌شدند؟

(A) افغانستان لائبراتور داشت

(B) کیفیت کار در افغانستان پایین بود

(C) دولت آمریکا چنین خواست

(D) همکاری با هند قطع شده بود

سوال 11. چه نهادی ساخت لائبراتور شستن فیلم در کابل را بر عهده گرفت؟

(A) یونسکو

(B) دولت هند

(C) آژانس توسعه بین‌المللی آمریکا

(D) سازمان ملل

سوال 12. نخستین فیلم هنری افغانستان چه نام داشت؟

(A) پسر بیوه

(B) روزگاران

(C) گناه

(D) اختر مسخره

سوال 13. اداره سیار افغان فلم چه وظیفه‌ای داشت؟

(A) آموزش فیلم‌سازی به دانشجویان

(B) نمایش فیلم در مناطق دور دست

(C) تولید فیلم‌های داستانی

(D) همکاری با جشنواره‌های خارجی

سوال 14. کدام دوره را سال‌های شکوفایی افغان فلم می‌دانند؟

(A) دوره ظاهر شاه

(B) دوره حزب دموکراتیک خلق

(C) دوره جمهوری محمد داوود

(D) دوره پسا طالبان

سوال 15. فیلم «پسر بیوه» در چه دوره‌ای ساخته شد؟

(A) زمان حکومت ظاهر شاه

(B) دوران جمهوری محمد داوود

(C) دوره حاکمیت حزب دموکراتیک خلق

(D) پس از سقوط طالبان

سوال 16. حسین دانش فعالیت‌های تبلیغاتی افغان فلم را چگونه ارزیابی کرده است؟

(A) عامل مخدوش شدن کارنامه افغان فلم

(B) موفق‌ترین دستاورد سینمایی

(C) باعث توسعه جشنواره‌ها

(D) بی‌اهمیت و کم‌اثر

سوال 17. فیلم «پرنده‌های مهاجر» چه جایزه‌ای دریافت کرد؟

(A) جایزه اسکار

(B) جایزه صلح و دوستی

(C) جایزه بهترین فیلم آسیایی

(D) جایزه هنری اروپایی

سوال 18. در زمان کدام رهبر افغان فلم با وزارت اطلاعات و فرهنگ ادغام شد؟

(A) محمد ظاهر شاه

(B) برهان‌الدین ربانی

(C) صدیق برمک

(D) محمد داوود

سوال 19. کدام رئیس افغان فلم در سال‌های اخیر جمهوری ریاست کرد؟

(A) سلطان حمید هاشم

(B) صدیق برمک

(C) صحرا کریمی

(D) لطیف احمدی

سوال 20. بزرگ‌ترین تهدید برای آرشیو افغان فلم چه زمانی بود؟

(A) در جنگ‌های داخلی دهه ۱۹۹۰

(B) در دوره اول حاکمیت طالبان

(C) در زمان اشغال شوروی

(D) در دوران جمهوری محمد داوود

هشت جمله از متن زیر حذف شده است. از میان جمله های A-I گزینه درست را انتخاب کنید که متناسب با جای خالی در جمله باشد (س 1- س 8).

توجه کنید: یک جمله اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

(A) مسیر رقابتی و تابوشکنی را انتخاب کنم. بلور دارم اگر مردی در کنار زنی بایستد

(B) تمرین های سخت بدنی بخشی از زندگی روزمره او شده است

(C) ورزشکارانی از سراسر منطقه اسکاندیناوی در آن شرکت می کنند

(D) توانست در بیمارستانی در اسلو مشغول به کار شود

(E) اعتقادی به حق انتخاب یا آزادی زنان نداشت

(F) عادات بد محتوای زندگی روزمره اش بود

(G) خودم باشم و برای آینده ای بهتر تلاش کنم

(H) بر حجم بالای عضلات تمرکز دارند

(I) مسیر زندگی اش را تغییر داد

رویا کریمی، زن افغان که زمانی کودک همسر بود، امروز یکی از چهره های موفق بدن سازی در نروژ است. داستان زندگی او، تصویری از مبارزه با سنت های محدودکننده، بازسازی هویت فردی و الهام بخشی برای زنانی است که همچنان با قید و بندهای گسترده روبه رو هستند.

رویا در کابل، پایتخت افغانستان، شهری که سال ها درگیر جنگ و بی ثباتی بوده، متولد شد.

رویا می گوید که در ۱۵ سالگی مادر شده است و دوران نوجوانی اش زیر سایه ازدواج اجباری و مسئولیت های سنگین قرار گرفت: «در ۱۴ سالگی با مردی ازدواج کردم که س 1»

رویا اما «آن زندگی را نمی‌خواست». او همراه با مادر و پسر خردسالش ۱۴ سال پیش افغانستان را ترک کرد و به نروژ پناهنده شد؛ تصمیمی که در جامعه سنتی افغانستان، ریسک‌ها و تهدیدهای زیادی برای زنان به همراه دارد. در نروژ، رویا با محیطی کاملاً متفاوت روبه‌رو شد: باید زبان نروژی می‌آموخت، خود را با فرهنگ جدید تطبیق می‌داد و شغلی برای تأمین زندگی خود و خانواده‌اش پیدا می‌کرد. دوران اولیه مهاجرت آسان نبود: مجبور شد همزمان زبان بیاموزد، دوره‌های حرفه‌ای بگذراند و وارد بازار کار شود. اما تلاش‌های او در نهایت به موفقیت انجامید. رویا در رشته پرستاری تحصیل کرد و س 2

آشنایی رویا با بدنسازی نقطه عطفی در زندگی‌اش بود. حضور در باشگاه‌های ورزشی، تنها به معنای تمرین جسمی نبود؛ بلکه راهی برای بازسازی اعتمادبه‌نفس و تعریف دوباره هویت فردی‌اش شد. او می‌گوید بدنسازی کمکش کرد تا از محدودیت‌های ذهنی و اجتماعی‌ای که سال‌ها بر او تحمیل شده بود، فاصله بگیرد. در کنار کار پرستاری، رویا تحصیلاتش را در زمینه تغذیه و مربیگری سلامت ادامه داد و موفق به دریافت مدارک رسمی در رشته فیتنیس یا تناسب اندام شد. رویا حدود یک سال پیش، تصمیم گرفت پرستاری را کنار بگذارد و به طور حرفه‌ای وارد دنیای بدنسازی شود؛ تصمیمی پرریسک که س 3 با این حال، می‌گوید چالش اصلی برایش نه تغییر شغل، بلکه عبور از مرزها و چارچوب‌هایی بوده که در افغانستان تجربه کرده بود.

خانم کریمی از زمانی که به‌صورت حرفه‌ای ورزش را دنبال می‌کند، رژیم ورزشی دقیقی دارد. روزانه چهار وعده غذا می‌خورد و رژیم غذایی‌اش تقریباً یکنواخت است. به گفته خودش، ترجیح می‌دهد از منابع طبیعی پروتئین استفاده کند

و همواره میزان غذای مصرفی‌اش را اندازه‌گیری می‌کند. رویا می‌گوید که این سبک زندگی هرچند دشوار است، اما به آن عادت کرده و حالا آن را می‌پسندد.

او گفت: «بزرگ‌ترین چالش ما این بود که از مرزها و چارچوب‌هایی عبور کنیم که دیگران برای‌مان تعیین کرده بودند، همان قواعد نانوشته‌ای که به نام سنت، فرهنگ، دین یا هر عنوان دیگری بر ما تحمیل شده بودند. اما وقتی تصمیم می‌گیری نوآوری کنی، باید خودت را از بند آن چارچوب‌ها رها بسازی.»

رویا در کنار فعالیت‌های ورزشی، از طریق شبکه‌های اجتماعی نیز با زنان افغان در داخل و خارج از این کشور ارتباط برقرار کرده است. او درباره اهمیت سلامت جسمی، اعتمادبه‌نفس و بازسازی هویت فردی با آن‌ها گفتگو می‌کند.

به باور رویا، موفقیت هر زن افغان، فراتر از یک پیروزی شخصی، گامی در جهت بازتعریف نقش زنان در جامعه است.

رویا کریمی، امسال در مسابقات «استوپریت اوپن» نروژ موفق شد در دسته «تندرستی» مدال طلا را کسب کند. این دسته در مسابقات بدنسازی تأکید ویژه‌ای بر تناسب اندام طبیعی، سلامت ظاهر و زیبایی غیراغراق‌آمیز دارد.

برخلاف برخی دیگر از دسته‌های بدنسازی که س 4 ... ، در دسته تندرستی، ترکیبی از فرم متعادل، پوست سالم، و آمادگی جسمانی طبیعی مد نظر داوران است. او با بیکینی سبز رنگی که با کریستال‌های درخشان تزئین شده بود در مسابقه شرکت کرد. برای بهتر دیده شدن خطوط عضلات، پوستش برنزه شده بود. موهای هایلایت شده و آرایش چهره‌اش نیز طبق استانداردهای مسابقات انجام شده بود.

در رقابت‌های زیبایی‌اندام، ظاهر کلی ورزشکاران (از انتخاب لباس گرفته تا آرایش و میزان برنزه بودن پوست) در امتیازدهی داوران نقشی کلیدی دارد.

پس از این موفقیت، رویا در مسابقات معتبر «نوروی کلاسیک ۲۰۲۵» نیز قهرمان شد. نوروی کلاسیک یکی از رقابت‌های مهم در شمال اروپا است که س 5

... .

این پیروزی، جواز حضور رویا در مسابقات قهرمانی اروپا را برای او به ارمغان آورد؛ گامی بزرگ که مسیر زندگی‌اش را از کابل جنگ‌زده به صحنه‌های بین‌المللی کشاند.

رویا اکنون خود را برای مسابقات قهرمانی اروپا آماده می‌کند؛ در حالی که

س 6

رویا درباره نقش همسرش در موفقیت‌هایش می‌گوید: «پیش از آشنایی با کمال، ورزش می‌کردم، اما در سطح حرفه‌ای نبودم. حمایت او به من این جسارت را داد که س 7 ... ، اتفاقات شگفت‌انگیزی می‌تواند رقم بخورد.»

با وجود موفقیت‌های فردی، خانواده رویا در افغانستان دیگر از او حمایت نمی‌کنند، اما رویا می‌گوید: «انتخاب کردم که س 8»

«مردم تنها ظاهر و بی‌کینی من را می‌بینند؛ اما پشت این ظاهر، سال‌ها رنج، تلاش و پشتکار پنهان شده است. این موفقیت‌ها آسان به دست نیامده‌اند.»

اوج محدودیت‌های اعمال شده طالبان؛ تلویزیون‌های افغانستان در مسیر خاموش شدن هستند.

بنا به گفته منابعی در رسانه‌های داخلی افغانستان، حکومت طالبان در تازه‌ترین دستورش به تلویزیون‌های خصوصی، بار دیگر تهیه و پخش برنامه‌های سیاسی را ممنوع کرده است.

پیش از این هم برنامه‌های عمدتاً سیاسی و اقتصادی در تلویزیون‌های افغانستان ممنوع شده بود، اما پس از مدتی اجازه اجرای این برنامه‌ها، با تمرکز بر مسائل خارجی داده شد.

طالبان از زمان بازگشتش به قدرت، از چند مجرا تلاش کرده است تا بر رسانه‌ها فشار و محدودیت وضع کند. یکی از این مجاری، قانون امر به معروف و نهی از منکر است که حضور و فعالیت زنان را محدود می‌کند و فراتر از آن، تصویر موجودات زنده (زنده جان) نباید پوشش داده شود.

در بند سوم ماده ۱۳ قانون امر به معروف طالبان صدای زن به صورت کل عورت خوانده شده است. در بند سوم ماده ۱۷ هم که به مواردی که رسانه‌ها باید از آن اطاعت کنند تاکید شده، چنین آمده است: «نشر مطالبی که عکس‌های ذی‌روح (جاندار) در آن نباشد.»

حکومت طالبان تا کنون در ۱۷ ولایت از ۳۴ ولایت افغانستان نشر تصاویر موجودات زنده را ممنوع کرده است. تازه‌ترین ولایت‌ها فاریاب و دایکندی بودند. محدودیت بر رسانه‌ها تا کنون کم نبوده، اما این جدی‌ترین آسیب، به خصوص به تلویزیون‌هاست.

احمد قریشی، رئیس مرکز خبرنگاران افغانستان که در بروکسل مستقر است، می‌گوید حکومت طالبان در چهار سال گذشته ۲۲ فرمان مکتوب و شفاهی به منظور محدود کردن فعالیت رسانه‌ها صادر کرده است.

مهرگان (نام مستعار) خبرنگار یکی از تلویزیون‌های افغانستان به بی‌بی‌سی گفت: «بیشتر (فرمان‌ها) مکتوب نیست، به خاطر این که اگر مکتوب باشد به رسانه‌های دیگر درز می‌کند. خصوصا در ولایت‌هایی که نشر تصویر جانداران ممنوع شده، بیشتر به صورت شفاهی به خبرنگاران گفته شده که اجازه آن را ندارند.»

در گروه واتس‌اپی که وزارت اطلاعات و فرهنگ طالبان برای هماهنگی با خبرنگاران ایجاد کرده، هم هر از گاهی ادبیات اعمال فشار به صورت مستقیم و غیرمستقیم دیده می‌شود. چهارماه پیش و زمانی که خلیل‌الرحمن حقانی، وزیر مهاجرین طالبان در یک حمله کشته شد، سخنگوی وزارت اطلاعات و فرهنگ به رسانه‌ها دستور داد که در مورد کشته شدن او، غیر از شهید هیچ کلمه دیگری به کار نبرند.

چند روز پیش نیز به‌گونه‌ای دستوری، نام چند رسانه را در گروه واتس‌اپی برجسته کرد، چرا که در پوشش یکی از برنامه‌های این وزارتخانه حضور نداشتند. ما تلاش کردیم نظر وزارت اطلاعات و فرهنگ طالبان را در رابطه به این موضوع و بقیه مسائل جویا شویم اما پاسخی دریافت نکردیم.

حکومت طالبان اخیرا تلویزیون «راه فردا» را بستند. وزارت اطلاعات و فرهنگ طالبان گفت که فعالیت این شبکه را به دلیل نپرداختن حقوق کارمندان تعطیل کردند.

احمد قریشی، رئیس مرکز خبرنگاران افغانستان، به این باور است که چون صاحب امتیاز راه فردا محمد محقق، از رهبران سیاسی افغانستان است، ممکن است این تصمیم طالبان دلایل سیاسی داشته باشد.

او به بی‌بی‌سی گفت: «قبلاً تلویزیون‌های نور و بریا که مربوط به حزب جمعیت اسلامی و حزب اسلامی بود، بسته شدند. احیاناً یک چنین دیدی در باره راه فردا هم وجود دارد.»

«به خاطر جنسیت‌م اجازه ورود به وزارت‌خانه را نداشتم» منابع می‌گویند فشارهای طالبان سبب شده که مسئولان تلویزیون‌ها با احتیاط بیش از حد با خبرها برخورد کنند.

مهرگان، از خبرنگارانی که در افغانستان زیر کنترل طالبان به عنوان روزنامه‌نگار زن کار می‌کند، گفت: «خودشان خودسانسوری را آغاز کردند. درست است که فشار از سوی حکومت وجود دارد... اما طالبان مشخص نکرده‌اند تا چه اندازه. خودم چندین بار گزارش‌هایی تهیه کردم که از سوی رئیس یا فرد دیگری گفته شد حذف شود یا منتشر نشود، بدون این‌که طالبان چیزی گفته باشند.»

او می‌گوید بارها برای شرکت در نشست‌های خبری به وزارت‌خانه‌ها رفته، اما به خاطر جنسیتش اجازه نیافته وارد وزارت‌خانه شود.

شاهد (نام مستعار) هم گفت چند ماه پیش طالبان فهرستی از «کارشناسان دلخواه‌شان» را به تلویزیون‌ها فرستاده و تاکید کرده‌اند که فقط این افراد به بحث‌ها دعوت شوند. اگرچه به گفته مهرگان، بعداً این روند تغییر کرد و مهمان‌های خارج از فهرست هم دعوت می‌شدند.

برخی از برنامه‌ها را هم به رسانه‌ها پیشنهاد می‌کردند و می‌خواستند مضامین از قبل با وزارت اطلاعات و فرهنگ در میان گذاشته شود. یا این که به رسانه‌ها گفته شده به هبت‌الله آخوندزاده، رهبر طالبان، «امیرالمومنین» خوانده شود. فرمایشی‌شدن برنامه‌ها سبب شده که مخاطبان اعتمادشان به تلویزیون‌های افغانستان را از دست بدهند.

رئیس مرکز خبرنگاران افغانستان گفت به دلیلی که مخاطبان دیگر محتوای مورد نیازشان را از تلویزیون‌ها نمی‌بینند، بیشتر به شبکه‌های اجتماعی اتکا می‌کنند. در ضمن، تلویزیون‌های خصوصی با مشکل اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کنند و تعداد زیادی از کارمندان‌شان را به همین دلیل از دست داده‌اند.

نگاه دوگانه به برنامه‌های تلویزیونی

یک باور این است که هرجایی نفوذ وزارت امر به معروف و افراد نزدیک به رهبر طالبان بیشتر بوده، رسانه‌ها هم آسیب‌پذیرتر بوده‌اند و این که افراد زیادی در میان طالبان هستند که با نشر تصویر موجودات زنده مشکلی ندارند. قندهار، مقر رهبر طالبان از اولین ولایت‌هایی بود که ممنوعیت پخش تصویر زنده‌جان در تلویزیون‌های آن اعمال شد.

افراد و نهادهای رسمی طالبان در این رابطه تا کنون رفتار متفاوتی داشته‌اند. به طور مثال، برخی از مقام‌های ارشد، وزارت‌خانه‌ها و دفاتر ولایاتی که پخش تصاویر جانداران در آن منع شده، هم عکس و ویدیوهای منتشر می‌کنند.

آقای قریشی گفت: «بی‌توجهی به دستورالعمل‌ها در کابل و در سطح مقام‌ها وجود دارد. در عمل هم دیده می‌شود که دوگانگی حتی در ولایات وجود دارد.»

برای سوالات 1-10، تصمیم بگیرید که آیا عبارات زیر با اطلاعات ارائه شده در متن مطابقت دارد یا خیر.

سوال 1. طالبان در آخرین دستور خود به تلویزیون‌های خصوصی، اجازه پخش برنامه‌های سیاسی داده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 2. برخی از برنامه‌های سیاسی و اقتصادی بعد از مدتی با تمرکز بر مسائل خارجی دوباره اجازه پخش پیدا کردند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 3. در قانون امر به معروف طالبان، صدای زن به‌عنوان «عورت» معرفی شده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 4. طالبان بار دیگر تهیه و پخش برنامه‌های سیاسی را در تلویزیون‌های خصوصی ممنوع کرده‌اند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 5. بیشتر دستورات طالبان به رسانه‌ها به شکل مکتوب صادر می‌شود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 6. تلویزیون‌های افغانستان در مسیر خاموش شدن قرار دارند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 7. تعطیلی تلویزیون «راه فردا» فقط به دلیل نپرداختن حقوق کارمندان بود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 8. منابع داخلی افغانستان گزارش داده‌اند که طالبان محدودیت‌های تازه‌ای بر رسانه‌ها وضع کرده‌اند.

سطح C1

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 9. خبرنگاران زن در دوره طالبان بدون محدودیت می‌توانند در نشست‌های خبری شرکت کنند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 10. در گذشته برنامه‌های سیاسی و اقتصادی نیز در تلویزیون‌های افغانستان ممنوع شده بود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

برای سوالات 11-20، جواب‌های درست را از میان گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

سوال 11. در کدام ولایت‌ها به تازگی نشر تصاویر موجودات زنده ممنوع شده است؟

(A) کابل و قندهار

(B) هرات و بلخ

(C) فاریاب و دایکندی

(D) بدخشان و پکتیا

سوال 12. احمد قریشی گفته طالبان در چهار سال گذشته چند فرمان برای محدود کردن رسانه‌ها صادر کرده‌اند؟

(A) ۱۰ فرمان

(B) ۲۲ فرمان

(C) ۳۰ فرمان

(D) ۳۴ فرمان

سوال 13. سخنگوی وزارت اطلاعات و فرهنگ طالبان درباره مرگ خلیل‌الرحمن حقانی چه دستوری داد؟

(A) فقط کلمه «وفات» استفاده شود.

(B) از واژه «شهید» استفاده شود.

(C) هیچ گزارشی پخش نشود.

(D) تنها تلویزیون ملی حق نشر داشته باشد.

سوال 14. طالبان اخیرا کدام شبکه تلویزیونی را بستند؟

(A) نور

(B) بریا

(C) راه فردا

(D) خورشید

سوال 15. یکی از دلایل احتمالی بسته‌شدن راه فردا چه بود؟

(A) مشکلات مالی صرف

(B) فشار بین‌المللی

(C) وابستگی سیاسی صاحب امتیاز

(D) اعتراض کارمندان

سوال 16. مهرگان، خبرنگار زن، چه مشکلی را گزارش داد؟

(A) دسترسی نداشتن به تجهیزات فنی

(B) خودسانسوری و حذف گزارش‌ها

(C) نداشتن مجوز رسمی خبرنگاری

(D) نداشتن تحصیلات مرتبط

سوال 17. طالبان به رسانه‌ها چه دستوری درباره رهبر خود داده بودند؟

(A) او را «رهبر عالی» بخوانند.

(B) از ذکر نام او خودداری کنند.

(C) او را «امیرالمومنین» بخوانند.

(D) فقط در اخبار خارجی به او اشاره کنند.

سوال 18. چرا مخاطبان اعتمادشان به تلویزیون‌های افغانستان کاهش یافته است؟

(A) کیفیت پایین تولیدات

(B) فرمایشی‌شدن برنامه‌ها

(C) قطع کمک‌های مالی خارجی

(D) نبود شبکه‌های اجتماعی

سوال 19. بر اساس متن، کدام ولایت اولین جایی بود که ممنوعیت نشر تصاویر

جاندار اعمال شد؟

(A) کابل

(B) بلخ

(C) هرات

(D) قندهار

سوال 20. احمد قریشی چه روندی را در رفتار طالبان نسبت به رسانه‌ها مشاهده

کرده است؟

(A) یکسان و بدون تناقض

(B) دوگانه و متفاوت

(C) رو به بهبود

(D) وابسته به سازمان ملل

پاراگراف 1

پاکستان از اول ماه آوریل سال جاری، مرحله دوم اخراج مهاجران افغان را آغاز کرده است. بنا به گزارش‌ها از ابتدای این ماه بیش از ۸۰ هزار مهاجر افغان بازگردانده شده‌اند.

در مرحله اول که در نوامبر سال ۲۰۲۳ آغاز شد، حدود ۸۰۰ هزار مهاجر افغان اجباری یا داوطلبانه به کشورشان بازگشتند.

در آن زمان، انوارالحق کاکر، نخست‌وزیر موقت پاکستان، ادعا کرده بود ناامنی‌ها در کشور افزایش یافته و در بسیاری از حوادث، مهاجران «غیرقانونی افغان» دست دارند.

دولت پاکستان پیشتر اعلام کرده بود که مهاجران دارای مدارک قانونی از کشور اخراج نخواهند شد ولی با شروع مرحله دوم افغان‌هایی که مدارک قانونی در دست دارند، نیز به افغانستان برگردانده می‌شوند.

در ماه فوریه سال جاری، در جلسه کابینه پاکستان تصمیم گرفته شد که از اول ماه آوریل، مهاجرانی که مدارک «ای‌سی‌سی» (کارت شهروندی افغان) دارند و از اول ماه ژوئیه، دارندگان مدارک ثبت اقامت نیز به افغانستان بازگردانده شوند.

امیرخان متقی وزیر امور خارجه حکومت طالبان در دیدار با عبیدالرحمن نظامانی، سفیر پاکستان در کابل «رفتار نامناسب جاری را تحریک‌آمیز و به ضرر روابط دو کشور دانسته و خواستار تغییر این وضعیت شده است.»

عبدالمطلب حقانی، سخنگوی وزارت امور مهاجرین طالبان، به بی‌بی‌سی گفت مشکل مصادره اموال و بازداشت اعضای خانواده مهاجران عمومی نیست.

از کارشناسان پاکستانی دلایل عمده تصمیم پاکستان برای اخراج افغان‌ها را پرسیدم.

پاراگراف 2

در نوامبر ۲۰۲۳، انورالحق کاکر، نخست‌وزیر موقت پاکستان گفت پس از به قدرت رسیدن طالبان در افغانستان، میزان ناامنی‌ها در پاکستان «۶۰ درصد» افزایش یافته و در بیشتر حوادث، اعضای تحریک طالبان پاکستان (تی‌تی‌پی) دست داشته‌اند. آقای کاکر مدعی شد ۶۴ نفر از افراد مسلحی که در درگیری با نیروهای پاکستانی کشته شده‌اند «افغان» بودند.

مقام‌ها در اسلام‌آباد بارها از دست داشتن «افغان‌ها» در ناامنی‌های کشور سخن گفته‌اند.

اما عامر رنا، تحلیلگر مسائل امنیتی در پاکستان، می‌گوید دلیل تصمیم اخراج مهاجران افغان، ناامنی‌های اخیر نیست، بلکه این بحث از سال ۲۰۱۴ و پس از حمله به مدرسه نظامی پیشاور آغاز شد. در آن حمله بیش از ۱۵۰ کودک و معلم کشته شدند و پاکستان ادعا کرد که «برنامهریزی این حمله از سوی تی‌تی‌پی در افغانستان صورت گرفته است.»

پاراگراف 3

آقای رنا باور دارد که پس از آن حادثه، پاکستان به این نتیجه رسید که مهاجران افغان و اردوگاه‌های آنها مکان‌هایی برای «فعالیت‌های تروریستی» است و از آن به عنوان پناهگاه استفاده می‌شود.

در همان زمان، نهادهای امنیتی پاکستان به این نتیجه رسیدند که «اخراج مهاجران افغان از کشور ضروری است.»

سال ۲۰۲۴ مرگبارترین سال برای ارتش پاکستان بود و حملات گروه‌های شبه نظامی طالبان پاکستانی و ارتش آزادی‌بخش بلوچ در پاکستان افزایش کم سابقه در یک دهه اخیر را داشت.

برآوردهای مرکز تحقیقات و مطالعات امنیتی در اسلام‌آباد نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۴، ۶۸۵ نیروی امنیتی پاکستان در ۴۴۴ حمله شبه‌نظامیان کشته شدند که با ۶۶ درصد افزایش نسبت به سال قبل مرگبارترین سال در یک دهه اخیر است و ۹۴ درصد تلفات در دو ایالت خیبر پختونخوا و بلوچستان رخ داده است.

اما محسن داور، سیاست‌مدار پشتون‌گرا در پاکستان، تصمیم دولت را محکوم کرده و می‌گوید که نهادهای امنیتی، مسئولیت ناکامی خود در تأمین امنیت را بر دوش افغان‌ها می‌اندازند و به مهاجران فشار وارد می‌کنند.

او می‌گوید «سیاست‌های گذشته اسلام‌آباد در تأمین امنیت، که شامل عملیات نظامی و کمک‌های مالی بود، به شدت مورد انتقاد قرار گرفته، چون آن سیاست‌ها هیچ سودی نداشته‌اند. حالا نهادهای [امنیتی]، برای پنهان کردن این ناکامی، روایتی را ساخته‌اند که گویا مهاجران در ناامنی‌ها دخیل‌اند.»

پاراگراف 4

به باور برخی تحلیل‌گران، دلیل اصلی، روابط تیره میان اسلام‌آباد و حکومت طالبان است، تنش میان دو کشور بر سر تحریک طالبان پاکستان باعث شده که اسلام‌آباد از موضوع مهاجران به‌عنوان «ابزار فشار» بر کابل استفاده کند.

آصف درانی، نماینده ویژه پیشین پاکستان برای افغانستان می‌گوید تصمیم پاکستان «کاملاً سیاسی» است.

«طالبان افغان در مسئله تی‌تی‌پی با پاکستان همکاری نمی‌کند، و اسلام‌آباد هم در پاسخ به آنها می‌گوید از مهاجران‌تان خود مراقبت کنید. این مهاجران از دهه‌ها

پیش در پاکستان زندگی می‌کنند، هیچ‌کس آن‌ها را تروریست خوانده و برای کشور هم مشکلی ایجاد نکرده‌اند.»

به باور آقای درانی، پاکستان با بازگرداندن مهاجران این پیام را به کابل می‌فرستد: «اگر شما مانند یک همسایه خوب رفتار نکنید، ما هم دیگر متعهد به همکاری با شما نیستیم.»

پاراگراف 5

علاوه بر ناامنی و اختلافات دیپلماتیک، دولت پاکستان اتهام دیگری را نیز متوجه مهاجران افغان می‌کند، و آن اتهام حضور در جنبش‌ها و اعتراض‌های ضددولتی است.

اخیراً، تحریک انصاف پاکستان، حزب منحل شده عمران خان، نخست‌وزیر پیشین زندانی، تظاهرات‌هایی در اسلام‌آباد به راه انداخت و «جنبش تحفظ پشتون‌ها» نیز در نقاط مختلف کشور گردهمایی‌های اعتراضی برگزار کرد.

دولت پاکستان در هر دو مورد ادعا کرده که شهروندان افغان نیز در این تجمعات شرکت داشته و در ایجاد بی‌ثباتی سیاسی در کشور نقش ایفا کرده‌اند.

دولت پاکستان، یکی از دلایل ممنوعیت فعالیت جنبش تحفظ پشتون‌ها را حمایت «افغان‌ها» از اقدامات ضد دولتی آن اعلام کرده است.

پاراگراف 6

بسیاری از افغان‌ها در نقاط مختلف جهان بر این باورند که پاکستان مهاجران را به دلیل کاهش یا توقف کمک‌های مالی از سوی جامعه بین‌المللی از خاک خود بیرون می‌کند. اینکه این عامل مستقیماً دلیل بازگرداندن مهاجران است یا نه، قابل بحث است، اما از سال ۲۰۲۲ به این سو، کمک‌های مالی کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد برای افغانستان و مهاجران افغان به شدت کاهش یافته است.

در سال ۲۰۲۲، کمک‌ها ۳۳ درصد و در سال ۲۰۲۳، ۵۷ درصد کاهش یافت که در نتیجه، کمکی که برای حمایت از مهاجران در پاکستان اختصاص می‌یافت نیز به نصف رسید. دکتر عرفان اشرف می‌گوید یکی از اهداف نگهداری مهاجران افغان در پاکستان، بهره‌برداری برخی نهادها و افراد از کمک‌های مالی بین‌المللی بود. او می‌گوید: «حالا که کمک‌های آژانس پناهندگان سازمان ملل دیگر وجود ندارد و از کشورهای عربی نیز برای این اردوگاه‌ها زکات و صدقه‌ای نمی‌رسد، مهاجران دیگر برای آن نهادها و افراد سودی ندارند، و بنابراین، آن‌ها را بیرون می‌کنند.» آصف درانی، نماینده ویژه پیشین پاکستان برای افغانستان نیز می‌گوید کمیسیاریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد دیگر از این مهاجران حمایت نمی‌کند، و به همین دلیل آن‌ها «وضعیت مهاجرتی خود را از دست داده‌اند» و اخراج‌شان دیگر «غیرقانونی تلقی نمی‌شود.»

سوالات 1-6.

عنوان صحیح برای هر پاراگراف‌های 1-6 را از گزینه‌های A-H انتخاب کنید. دو عنوان اضافی وجود دارید که شما نیاز به استفاده از آنها را ندارید.

(A) وقتی پول کمک بین‌المللی نمی‌رسد	سوال 1. پاراگراف 1 ...
(B) افغان‌ها در اعتراضات ضد دولتی	سوال 2. پاراگراف 2 ...
(C) نیروهای نظامی بین‌المللی نرسند	سوال 3. پاراگراف 3 ...
(D) دلیل اصلی اخراج افغان‌ها توسط پاکستانی‌ها	سوال 4. پاراگراف 4 ...
(E) تیرگی روابط اسلام‌آباد با حکومت طالبان	سوال 5. پاراگراف 5 ...
(F) چهار دلیل عمده پاکستان برای اخراج افغان‌ها	سوال 6. پاراگراف 6 ...
(G) در ناامنی‌های پاکستان «افغان‌ها دست دارند»	
(H) دولت پیشین افغانستان این موضوع را رد کرده بود	

سوالات 7-20

پاسخ صحیح را از گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

سوال 7. چه چیزی نشان‌دهنده تغییر سیاست پاکستان در مرحله دوم اخراج مهاجران افغان است؟

(A) شامل شدن مهاجرانی با مدارک قانونی نیز در فهرست اخراج

(B) بازگرداندن مهاجران تنها از ایالت بلوچستان

(C) منع کار مهاجران افغان در پاکستان

(D) بسته شدن همه اردوگاه‌های مهاجران

سوال 8. اظهارات انور الحق کاکر در نوامبر ۲۰۲۳ بیشتر بر کدام موضوع تمرکز داشت؟

(A) کاهش کمک‌های بین‌المللی

(B) روابط دیپلماتیک با کابل

(C) مشکلات اقتصادی پاکستان

(D) افزایش ناامنی و دخالت افغان‌ها در آن

سوال 9. عامر رنا دلیل اصلی طرح موضوع اخراج مهاجران افغان را چه زمانی می‌داند؟

(A) پس از بحران مالی ۲۰۲۲

(B) بعد از حمله به مدرسه پیشاور در ۲۰۱۴

(C) هنگام افزایش بیکاری در پاکستان

(D) پس از روی کار آمدن طالبان در ۲۰۲۱

سوال 10. طبق گزارش‌ها، سال ۲۰۲۴ برای ارتش پاکستان چگونه توصیف شده است؟

(A) آرام‌ترین سال از نظر امنیتی

(B) سالی با کاهش چشمگیر تلفات

(C) مرگبارترین سال در یک دهه اخیر

(D) سالی با بیشترین کمک‌های بین‌المللی

سوال 11. محسن داور، سیاست‌مدار پشتون‌گرا، نهادهای امنیتی پاکستان را به چه چیزی متهم می‌کند؟

(A) نادیده گرفتن حمایت‌های بین‌المللی

(B) تلاش برای برقراری روابط بهتر با طالبان

(C) سرزنش مهاجران برای پوشاندن ناکامی‌های امنیتی

(D) کاهش عمدی حضور مهاجران در اعتراضات

سوال 12. به باور برخی تحلیل‌گران، پاکستان مهاجران افغان را بیشتر به چه هدفی اخراج می‌کند؟

(A) استفاده از مهاجران به عنوان ابزار فشار سیاسی

(B) ایجاد فرصت‌های شغلی برای شهروندان خود

(C) کاهش جمعیت ایالت‌های مرزی

(D) کنترل قاچاق مواد مخدر

سوال 13. آصف درانی، نماینده پیشین پاکستان، موضع خود را چگونه بیان کرده است؟

(A) اخراج را اقدامی صرفاً امنیتی دانسته است

(B) این تصمیم را کاملاً سیاسی توصیف کرده است

(C) از اخراج به عنوان یک ضرورت اقتصادی یاد کرده است

(D) مهاجران افغان را تهدید اصلی برای اسلام‌آباد معرفی کرده است

سوال 14. دولت پاکستان چرا فعالیت جنبش تحفظ پشتون‌ها را ممنوع کرده است؟

- (A) به دلیل کمبود بودجه
 - (B) به علت مخالفت سازمان ملل
 - (C) به دلیل رقابت‌های انتخاباتی داخلی
 - (D) به خاطر حمایت افغان‌ها از اقدامات ضد دولتی آن
- سوال 15.** یکی از اتهامات جدید پاکستان علیه مهاجران افغان چیست؟

- (A) شرکت در تظاهرات ضد دولتی
- (B) تخریب اردوگاه‌ها
- (C) همکاری با هند
- (D) قاچاق سوخت

سوال 16. کاهش کمک‌های کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل از سال ۲۰۲۲ چه پیامدی داشت؟

- (A) مهاجران افغان در پاکستان از حمایت قانونی محروم شدند
- (B) طالبان مسئولیت تأمین مالی مهاجران را پذیرفت
- (C) دولت پاکستان کمک‌های خود را افزایش داد
- (D) تعداد مهاجران افغان به سرعت افزایش یافت

سوال 17. بر اساس دیدگاه دکتر عرفان اشرف، چرا برخی نهادها علاقه‌مند به نگهداری مهاجران افغان بودند؟

- (A) استفاده از نیروی کار ارزان
- (B) بهره‌برداری از کمک‌های مالی بین‌المللی
- (C) توسعه روابط فرهنگی با افغانستان
- (D) افزایش قدرت نظامی پاکستان

سوال 18. آصف درانی چه دلیلی برای قانونی بودن اخراج مهاجران افغان ارائه می‌کند؟

(A) افزایش ناامنی در مرزها

(B) عدم همکاری طالبان با پاکستان

(C) کاهش حضور افغان‌ها در اعتراضات

(D) قطع حمایت کمیساریای عالی پناهندگان

سوال 19. کدام گزینه بیانگر تضاد دیدگاه‌ها در متن است؟

(A) مقام‌های پاکستانی افغان‌ها را عامل ناامنی می‌دانند، اما محسن داور این را پوشاندن ناکامی‌های امنیتی می‌خواند

(B) سازمان ملل متحد اخراج مهاجران را تأیید کرده، اما پاکستان مخالفت دارد

(C) افغان‌ها خواستار بازگشت مهاجران هستند، اما پاکستان مانع می‌شود

(D) طالبان بر همکاری کامل با پاکستان تأکید کرده، اما اسلام‌آباد مخالفت می‌کند

سوال 20. می‌توان نتیجه گرفت که سیاست اخراج مهاجران افغان در پاکستان بیشتر:

(A) متکی بر عوامل صرفاً اقتصادی است

(B) نتیجه فشار مستقیم سازمان ملل است

(C) ترکیبی از مسائل امنیتی، سیاسی و مالی است

(D) ناشی از افزایش جمعیت داخلی پاکستان است

دختری برهنه، در کنار کودکان دیگر، در حالی دیده می‌شود که پس از انفجار بمب ناپالم، با درد و وحشت در حال دویدن است.

«دختر ناپالم» به عنوان تصویری نمادین از جنگ ویتنام، مایه افتخار و الهام عکاسان خبری ویتنامی بوده است: نیک اوت، خالق این عکس، نخستین و تنها عکاس زاده ویتنام است که برنده جایزه پولیتزر شده است.

یک عکاس ویتنامی که خواست نامش فاش شود، گفت: «نیک اوت برگزیده بود.» اوت که با عنوان «استاد» مورد احترام است، اغلب به کشور زادگاهش سفر می‌کند و نسل‌های متعددی از عکاسان خبری ویتنامی را آموزش داده است.

اما بیش از ۵۰ سال بعد، مستندی جدید با عنوان استرینگر که در ماه ژانویه در جشنواره فیلم ساندنس به نمایش درآمد، مالکیت این تصویر نمادین را زیر سوال برد. این مستند با کمک فناوری مدرن، ادعایی جنجالی مطرح کرد و گفت که این عکس را در واقع نگوین تان نگه، یک عکاس آزاد گرفته است که الان ۸۷ سال دارد.

پس از پخش این مستند، ورلد پرس فوتو (بنیاد عکس‌های مطبوعاتی جهان) تحقیقاتی را آغاز کرد و تصمیم گرفت نسبت دادن این عکس به نیک اوت را به حالت تعلیق درآورد. این تصمیم شکاف عمیقی در میان جامعه عکاسان خبری ایجاد کرد.

یک عکاس-خبرنگار ویتنامی که نامش فاش نشده، به بی‌بی‌سی گفت: «برای سرنگونی یک قهرمان، یک شخصیت افسانه‌ای، باید شواهد قانع‌کننده کافی وجود داشته باشد.»

او افزود در عصر دیجیتال، «نادر» است که یک تصویر تا این اندازه تاثیرگذار باشد. این عکاس خبرنگار ویتنامی گفت: «باید محتاط باشیم. نباید بگذاریم این جنجال میراث چنین عکس مهمی را تخریب کند یا باعث شود به یکدیگر آسیب بیشتری بزنیم.»

کیت گرینوود، دانشیار رشته عکاسی خبری در دانشگاه میسوری گفت: «اصالت این تصویر محل تردید نیست، اما دلیل بالا گرفتن این جنجال آن است که نام عکاس نیز بخشی از 'سند تاریخی' به شمار می‌رود.»

او گفت: «این جنگ، تاریخی پیچیده دارد و هنوز می‌تواند احساسات شدیدی را برانگیزد. بنابراین قابل درک است که زیر سوال رفتن این عکس، برخی از آن احساسات را تحریک کند.»

این عکس نمادین پس از آن گرفته شد که نیروی هوایی ویتنام جنوبی در روز ۸ ژوئن ۱۹۷۲ در حمله‌ای با بمب‌های ناپالم، به اشتباه روستای ترانگ بنگ را هدف قرار داد. کیم فوک، شخصیت اصلی عکس، در حال بازی با برادر و پسرعموهایش در حیاط یک معبد بود.

نیک اوت در آن زمان برای خبرگزاری آسوشیتدپرس کار می‌کرد. او گفت که روستاییان پس از انفجار به سوی بزرگراه نزدیک محل بمباران دویدند. او ابتدا از مادر بزرگی عکس گرفت که کودکی در حال مرگ را در آغوش داشت، سپس کیم فوک را دید که دستانش را بالا گرفته بود و می‌دوید. به سمت او دوید و شروع به عکاسی کرد، اما وقتی دید پوست بدنش در حال کنده شدن است، دوربین را کنار گذاشت، روی بدنش آب ریخت و بچه‌ها را با ماشین به بیمارستان رساند.

در دوران پیش از دوربین‌های دیجیتال، عکاسان از جمله کارکنان رسمی و خبرنگاران آزاد، باید فیلم‌های خود را به دفتر تحویل می‌دادند. فیلم‌ها در تاریکخانه

ثبت و ظاهر می‌شد و سردبیر عکس تصمیم می‌گرفت کدام تصویر را برای دفتر مرکزی ارسال کند.

نیک اوت در ماه ژانویه به بی‌بی‌سی گفت: «وقتی به دفتر برگشتم، فریاد زدم: یک عکس خیلی خاص دارم! همه برگشتند و نگاه کردند.» اوت گفت که تنها یوئچی جکسون ایشیزاکی، مسئول تاریک‌خانه، کنار میز عکس بود. وقتی ایشیزاکی فیلم را ظاهر می‌کرد، او کنارش ایستاد. ایشیزاکی فیلم را با نام نیک اوت برچسب زد و عکس را به قسمت اصلی برد.

نیک اوت گفت: «همه عکس را دیدند و یک نفر با هورست فاس، رئیس من و مسئول عکس، تماس گرفت تا فوراً از ناهار برگردد.»

به گفته اوت، فاس و کارل رابینسون، سردبیر بخش عکس، بر سر انتشار عکس بحث کردند. رابینسون که مسئول نوشتن شرح عکس بود، آن را نامناسب دانست چون حاوی برهنگی بود. اما نظرش رد شد.

اما کارل رابینسون روایتی کاملاً متفاوت به بی‌بی‌سی ارائه داد.

او گفت که پس از ناهار، فقط ایشیزاکی و یک تکنسین را در اتاق تاریک یافت. به گفته رابینسون، فیلم‌ها پیش از آن ظاهر شده و برای بازبینی چیده شده بود. دو تصویر از صحنه‌ای یکسان، یکی از زاویه کناری و دیگری روبرو، در حلقه‌های فیلم مختلف ارائه شده بود که از سوی دو عکاس ارسال شده بود.

رابینسون در دفتر ثبت عکس‌ها، با نامی ناآشنا روبرو شد، چون آن خبرنگار آزاد به طور منظم برای خبرگزاری آسوشیتدپرس کار نمی‌کرد. کارل رابینسون گفت: «ما گروهی از خبرنگاران آزاد ویتنامی داشتیم. آن‌ها ممکن بود غیرنظامی باشند یا گاهی سربازانی که برای کسب درآمد اضافه کار می‌کردند.»

رابینسون گفت که هورست فاس، مسئول بخش عکس بعداً بازگشت و درباره اختلاف نظر در مورد انتخاب عکس بحث نکرد. اما تأکید کرد که نیک اوت در فرایند انتخاب عکس حضور نداشت. او اضافه کرد: «او پشت در منتظر تصمیم نبود.» به گفته رابینسون، هنگامی که او مشغول نوشتن شرح عکس بود، هورست فاس سرش را نزدیک آورد و در گوشش زمزمه کرد که اعتبار عکس را به اوت، کارمند خبرگزاری آسوشیتدپرس بدهد.

رابینسون می‌گوید: «من شجاعت مخالفت نداشتم چون می‌خواستم با همسر و دو فرزند خردسال در سایگون بمانم.» فاس و ایشیزاکی اکنون هر دو در گذشته‌اند.

در سال‌های بعد، وجدان کارل رابینسون آسوده نبود. او می‌خواست از عکاس عذرخواهی کند اما نامش را به یاد نمی‌آورد. در سال ۲۰۱۵، با کمک یکی از همکاران پیشین خبرگزاری آسوشیتدپرس، نام نگوین تان نگه را یافت اما نتوانست او را پیدا کند.

هفت سال بعد، نیک اوت و کیم فوک در پنجاهمین سالگرد ثبت این عکس با پاپ فرانسیس دیدار کردند. رابینسون می‌گوید: «در نهایت، تصمیم گرفتم با این موضوع رودررو شوم. نمی‌توانستم همچنان روی برگردانم و فراموش کنم.» کارل رابینسون با گری نایت، عکاس خبری باسابقه، تماس گرفت و او نیز با انجام مصاحبه با رابینسون موافقت کرد؛ این گفت‌وگو سرآغاز پروژه «استرینگر» شد.

کمی بعد گروه سازنده، نگوین تان نگه را پیدا کردند. او پس از سقوط سایگون به به آمریکا پناهنده شده بود اما در سال ۲۰۰۲ دوباره به کشورش بازگشت.

نگه گفت: «ساکت، بی‌صدا، مضطرب و در رنج بودم. احساساتی که عمیقا سرکوب شده بود. هیچ چیز مهم‌تر از حقیقت نیست.»

تحقیقات

پس از اطلاع از ساخته شدن این مستند، خبرگزاری آسوشیتدپرس تحقیقات خود را بر اساس تصاویر موجود، مصاحبه با شاهدان زنده و بررسی دوربین‌های نیک اوت آغاز کرد.

این خبرگزاری دو گزارش در ماه‌های ژانویه و مه منتشر کرد و نتیجه گرفت که شواهد قطعی برای حذف نام اوت وجود ندارد. با این حال اذعان کرد که «سوالات مهمی» وجود دارد.

خبرگزاری آسوشیتدپرس گفت «احتمالا» این عکس با دوربین پنتاکس گرفته شده که با روایت نیک اوت در تضاد است.

اوت سال‌ها گفته بود که آن روز چهار دوربین، دو لایکا و دو نیکون، با خود داشت و با یکی از لایکاها عکس را گرفته است. او در واکنش به تحقیقات آسوشیتدپرس، گفت که به مدل دوربین توجه نکرده و فاس به او گفته که عکس از حلقه فیلم لایکا آمده است.

در آن روز، نگه در حالی دیده شد که دوربینی شبیه به پنتاکس در دست داشت. هم مستند و هم خبرگزاری آسوشیتدپرس تلاش کردند تا بر اساس تصاویر موجود، عکس‌ها و تصاویر ماهواره‌ای، یک خط زمانی بازسازی کنند. در ویدیویی که مدت کوتاهی پس از ثبت عکس «دختر ناپالم» گرفته شده، چهره‌ای تار دیده می‌شود که گمان می‌رود اوت باشد، اما فاصله‌اش از کودکان نسبتا زیاد است. این مستند ادعا می‌کند اوت حدود ۶۰ متر از دوربین فیلم‌برداری فاصله داشته، به این معنا که پس از گرفتن عکس باید به سمت کودکان دویده باشد.

خبرگزاری آسوشیتدپرس این عدد را رد کرده و فاصله را در محدوده ۸/۲۸ تا ۴۸ متر با حاشیه خطای ۲۰ درصدی اعلام کرده است. این خبرگزاری استدلال کرد که محاسبه فاصله ممکن است تحت تاثیر متغیرهایی باشد و مستند استرینگر برخی از تصاویر را نادیده گرفته و به دو مجموعه از تصاویر مورد استفاده در تحقیقش دسترسی نداشته است.

نه خبرگزاری آسوشیتدپرس و نه ورلد پرس فوتو هیچ‌کدام نمی‌گویند که می‌توانند هویت عکاس را به طور قطعی تعیین کنند. ورلد پرس فوتو حتی این احتمال را مطرح کرده که ممکن است عکاس سومی این تصویر را گرفته باشد.

با این حال، روایت این مستند همچنان با پرسش‌هایی روبه‌روست: چندین خبرنگاری که در صحنه حضور داشتند روایت مستند را بی‌پایه دانسته و از شرکت در فیلم خودداری کرده‌اند. و نسخه چاپی عکس چه شد؟ نگه می‌گوید هورست فاس یک نسخه چاپ‌شده از عکس را به او داده بود، اما همسرش در لحظه‌ای از خشم آن را پاره کرده است.

اوت همچنان بر این باور است که عکاس واقعی عکس بوده و قصد دارد از سازندگان مستند به اتهام افترا شکایت کند.

یک عکاس ویتنامی که نامش منتشر نشده، به رسانه‌ها گفت: «مردم طبیعتاً می‌خواهند حقیقت پشت این عکس را بدانند. ما برای درک کامل آنچه واقعاً رخ داده به زمان و مدارک بیشتری نیاز داریم.»

شکی نیست که عکس «دختر ناپالم» حتی پس از دهه‌ها هنوز قدرت تاثیرگذاری دارد، اما تردیدها درباره منشأ آن، هاله‌ای از رمز و ابهام بر آن افزوده است.

برای سوالات 1-15، تصمیم بگیرید که آیا عبارات زیر با اطلاعات ارائه شده در متن مطابقت دارد یا خیر.

سوال 1. عکس «دختر ناپالم» توسط نیک اوت گرفته شده و او تنها ویتنامی است که جایزه پولیتزر را برده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 2. مستند «استرینگر» ادعا می‌کند که این عکس را نگوین تان نگه گرفته است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 3. پس از انتشار مستند، ورلد پرس فوتو تصمیم گرفت نام نیک اوت را از همه منابع رسمی حذف کند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 4. به گفته کیت گرینوود، اصالت عکس زیر سوال نیست، اما هویت عکاس اهمیت تاریخی دارد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 5. شخصیت اصلی عکس، کیم فوک، در زمان انفجار در حال بازی با دوستانش در مدرسه بود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 6. نیک اوت پس از دیدن سوختگی‌های کیم فوک، او و کودکان دیگر را به بیمارستان رساند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 7. در آن دوران عکاسان فیلم‌های خود را مستقیماً به دفتر مرکزی می‌فرستادند، بدون آن‌که در تاریکخانه ظاهر شود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 8. کارل رابینسون گفت که هنگام نوشتن شرح عکس، هورست فاس از او خواست اعتبار عکس را به نیک اوت بدهد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 9. فاس و ایشیزاکی هر دو هنوز زنده هستند و درباره این ماجرا شهادت داده‌اند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 10. نیک اوت همیشه گفته که عکس را با یکی از دوربین‌های لایکا گرفته است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 11. در روز حادثه، نگه دوربینی شبیه به پنتاکس در دست داشت.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 12. مستند «استرینگر» نشان داد که نیک اوت هنگام گرفتن عکس دقیقاً ۶۰ متر از کودکان فاصله داشت.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 13. برگزاری آسوشیتدپرس اعلام کرد که احتمالاً عکس با دوربین پنتاکس گرفته شده است.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 14. ورلد پرس فوتو حتی احتمال داد که عکاس سومی هم این تصویر را گرفته باشد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 15. نیک اوت قصد دارد از سازندگان مستند به اتهام افترا شکایت کند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

متن ۶

شش جمله از متن زیر خذف شده است. از میان جمله های A-H گزینه درست را انتخاب کنید که متناسب با جای خالی در جمله باشد (س 1- س 6).

توجه کنید: دو جمله اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

- (A) این گروه متکی بر اسلحه و زور هستند
- (B) آنان در حق مردم روا داشته و می دارد
- (C) ارزش و اهمیت به خواست مردم قایل است
- (D) نظام سیاسی جمهوریت با رویکرد دموکراتیک دارد
- (E) به خواسته های مردم ارزش قائل نیست و نه اهمیت می دهد
- (F) او کاملاً به مردم وابسته است و حاکمیت را حق حکومت می داند
- (G) وابستگی تام به مردم دارد و حاکمیت را حق مردم می داند جمهوریت است
- (H) عده ی زیادی از مردم از خانه های خود مجبور به فرار و زندگی شان در بدر شده است

افغانستان نظام های سیاسی مختلفی را آزموده است، یگانه نظام سیاسی که س 1 نظام سیاسی جمهوریت از دل خواسته های مردم افغانستان بیرون می شود و چنبره دموکراتیک سیاسی در کشور نظام سیاسی جمهوریت را برای مردم افغانستان به ارمغان آورده است. بنابراین فرهنگ سیاسی دموکراتیک و نظام سیاسی جمهوریت لازم و ملزوم همدیگر است. در تاریخ سیاسی افغانستان سیطره نظام سیاسی جمهوریت مبتنی بر قانون و مطالبات مردمی در این دو دهه اخیر اتفاق افتاده است. این دریچه ی امید بخشی است برای افغانستان آزاد و مرفه. مردم افغانستان از هر قوم و در هر قشری که زندگی می کنند این را بدرستی درک می کنند که

یگانه نظام سیاسی که س 2، او جمهوریت می باشد. زیرا جمهوریت را اراده های آزاد مردمی شالوده سازی می کند. در بنیاد قضیه نظام جمهوریت بدستان مردم ساخته می شود و با مردم نیز حمایت می گردد و توسط مردم هم اصلاح و رفورم صورت می گیرد. انعطاف پذیری و مردم دوستی را که س 3، هیچ نظام سیاسی دیگری ندارد. از این جهت نظام سیاسی جمهوریت از مردم و توسط مردم بوجود آمده است و همچنان از حمایت مردم برخوردار است.

گروه طالبان که بیست و چند سال پیش بوسیله ی زور و با شیوه ملتاریسم بر مردم افغانستان حکومت می راند، امروز نیز چنین ایده ی به سر دارند و در پی تحقق خواسته های غیر مشروع شان در افغانستان هستند. حملات شدید و کشتار های بی رحمانه ی مردم توسط این گروه تروریستی در این دو ماه اخیر بوضوح روشن می سازد که س 4 و از راه جنگ و خشونت می خواهند بر افغانستان و مردم آن مسلط شوند. گروه طالبان و یا امارت نام نهاد آنان با تنفر عمیق در میان مردم مواجه است. در بنیاد شکل دهی حکومت نیز گروه طالبان اساساً به مردم ارزش قایل نیستند و نقشی برای مردم در نظر نداشته اند. مردم و آرای مردم نزد گروه قدرت طلب طالبان هیچ اهمیت ندارد جز بستر برای تحقق خشونت های که

س 5 شکل دهی حکومت از دیدگاه گروه طالبان حق مردم نیست و مردم همانند عناصر و پدیده های طبیعی باید مطیع چند آدم خود خواه و قدرت طلب و ظالم باشد. آن ها هستند که برای مردم دولت تشکیل می دهد و آنان هستند که باید حکومت شکل دهند، مردم در این معامله صرف بستر حاکمیت است و تابع بدون چون و چرا. گروه طالبان حکومت را از مردم نمی داند، بلکه مردم را ملزم به پذیرش حکومت می کند ولو این حکومت خواست آنان برخلاف تمامی موازین های بین المللی و ارزش های تعریف شده انسانی باشد. ابزار و راه رسیدن به حکومت در

نزد گروه طالبان قید مردمی نداشته و ندارد. زور و کشتار مردم وسیله‌ی و شاهراه رسیدن به قدرت آنان را معرفی می کند و با کمال بی شرمی به این ابزار های غیر انسانی شان در گوشه و کنار افغانستان امروز زندگی را بر مردم افغانستان تلخ نموده است. ولایات مختلف افغانستان در این شبانه روز ها در آتش جنگ و خصم گروه طالبان می سوزند و س 6 ایجاد وحشت و راه اندازی کشتار های مردمی وسیله‌ی تبلیغاتی دشمن شده است و از این طریق بر اذهان عمومی در سراسر کشور فشار آورده است.

در شرایطی که افغانستان تحت سلطه‌ی یک رژیم تک قومی و تمامیت خواه قرار دارد، بسیاری از اشکال رسمی آموزش، هنر و گفت و گو خاموش یا محدود شده‌اند. بالاین حال، در دهکده‌ی جهانی، فضاها‌ی بدیلی برای بازاندیشی هویت و بازسازی سرمایه‌ی فرهنگی وجود دارد. فضاها‌ی که بیشتر در دنیای رسانه‌های اجتماعی و مجازی میسر شده و با شرایط فعلی و مهاجرت وسیع طبقه‌ی متوسط و درس خوانده اغلب در دست جامعه‌ی دیاسپورای افغانستانی قرار دارند. نگاهی دوباره به مفاهیم «میدان»، «سرمایه» و «عادت واره»ی بوردیو ما را کمک خواهد کرد تا فرآیندهایی در حال تحول را اندکی بیشتر بررسی و فهم کنیم.

پس از تغییر ساختار سیاسی در افغانستان، نظام آموزشی رسمی، به ویژه برای دختران تقریباً از بین رفته و در کلیت به سوی ایدئولوژیک سازی حرکت می‌کند. در واکنش به این وضعیت، مکاتب آنلاین به عنوان ابتکارهایی از پایین به بالا شکل گرفته‌اند که هدف اصلی آن‌ها فراهم سازی فرصت آموزشی برای دخترانی است که از حق آموزش محروم مانده‌اند. این مکاتب اما می‌توانند به مثابه‌ی نوعی «میدان بدیل» در معنای بوردیویی آن عمل کنند. میدانی که در آن نوع جدیدی از سرمایه‌ی فرهنگی شکل گرفته و بازتولید شود.

این فضاها‌ی آموزشی، هرچند در مقیاسی محدود، از پتانسیل قابل توجهی برخوردار اند تا به محیط‌هایی برای آموزش حساس به تفاوت‌های فرهنگی و تاریخی بدل شوند. پیشنهاد می‌شود که مسئولان، آموزگاران و کارگزاران این مکاتب که گویا بسیاری از آنان تجربه زندگی در جوامع چندفرهنگی غربی را دارند، با ابتکار عمل و تکیه بر تجربیات زیسته‌ی خود در این جوامع متنوع و چندفرهنگی، برنامه‌های آموزشی‌ای را طراحی و اجرا کنند که تاریخ، زبان و فرهنگ تمام اقوام افغانستان یعنی هزاره، تاجیک، پشتون، ازبیک، نورستانی و دیگر گروه‌ها را به‌گونه‌ای جامع و محترمانه بازتاب دهند. چنین رویکردی، با فاصله‌گیری از نگاه یک‌سویه و همگن‌ساز، زمینه‌ساز شکل‌گیری «سرمایه‌ی فرهنگی متمایز» در میان دانش‌آموزان می‌شود؛ سرمایه‌ای که از منظر بوردیو، در شکل‌گیری هویت فردی و جایگاه اجتماعی نقشی اساسی ایفا می‌کند.

پیشنهاد می‌شود این نوع آموزش نه صرفاً به عنوان انتقال دانش، بلکه به مثابه‌ی فرآیندی رهایی بخش تلقی شود. در این فرآیند، دانش‌آموزان به سوژه‌هایی فعال بدل می‌شوند که قادر اند موقعیت اجتماعی و فرهنگی خود را درک کرده، نسبت به

سلطه‌ی فرهنگی مقاومت نشان دهند و در بازتعریف و بازسازی هویت خویش مشارکت کنند. کارگزاران این مکاتب می‌توانند با الهام از تجربه‌ی زندگی در جوامع مبتنی بر بردباری، کثرت‌گرایی و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز، الگویی از آموزش فراگیر و برابرگرا ارائه دهند که به ارتقای فهم متقابل، پذیرش تفاوت‌ها و تقویت باور به برابری فرهنگی منجر شود. چنین ابتکاری، می‌تواند سنگ بنایی برای جامعه‌ای آگاه‌تر، همدل‌تر و مبتنی بر احترام متقابل در میان نسل‌های آینده باشد.

برای سوالات 1-10، جواب‌های درست را از میان گزینه‌های A، B، C یا D انتخاب کنید.

سوال 1. بر اساس متن، چرا مکاتب آنلاین به‌عنوان «میدان بدیل» در معنای بوردیویی مطرح می‌شوند؟

- (A) چون تنها روش رسمی آموزش باقی‌مانده‌اند
- (B) چون توسط دولت حمایت مالی می‌شوند
- (C) چون تنها برای مهاجران قابل استفاده‌اند
- (D) چون فرصتی برای شکل‌گیری سرمایه فرهنگی جدید فراهم می‌کنند

سوال 2. واژه‌ی «سرمایه فرهنگی متمایز» در متن به چه معناست؟

- (A) منابع ویژه اقتصادی و اتصالات برای آموزش اقلیت‌ها
- (B) مهارت‌ها و دانش بدست آمده از تجارب متنوع فرهنگی
- (C) دارایی‌های مادی قابل انتقال میان نسل‌ها
- (D) ارزش رسمی دولت و سیستم واحد پولی

سوال 3. طبق دیدگاه نویسنده، نقش کارگزاران مکاتب آنلاین در چیست؟

- (A) انتقال محتوای درسی حکومت
- (B) سرکوب هویت قومی و قشری بندی

(C) تکرار ساختارهای ایدئولوژیک رسمی

(D) طراحی آموزش حساس به تفاوت‌های فرهنگی

سوال 4. هدف از آموزش در چارچوب پیشنهادی متن چیست؟

(A) تربیت نیروی کار برای اقتصاد جهانی

(B) انتقال و شکل‌گیری دانش کاملاً نظری

(C) فرآیندی رهایی‌بخش برای بازسازی هویت

(D) آموزش ایدئولوژی و ایده رسمی دولت

سوال 5. بر اساس متن، چه عاملی موجب شکل‌گیری فضاهای بدیل آموزشی در افغانستان شده است؟

(A) افزایش جمعیت دانش‌آموزی

(B) گسترش نظام آموزشی رسمی

(C) مهاجرت و تحصیلات رسمی محدود

(D) کاهش استفاده از تکنولوژی

سوال 6. در متن، چگونه دیاسپورای افغانستانی به شکل‌گیری این فضاها کمک می‌کند؟

(A) با تأمین کمک‌های مالی برای دولت

(B) با تجربه زندگی در جوامع چند فرهنگی

(C) با پشتیبانی از سیاست‌های رسمی

(D) با اجرای قوانین آموزشی حکومت

سوال 7. مفهوم «عادت‌واره» در چارچوب بوردیو در این متن به چه چیزی اشاره دارد؟

(A) نگرش‌های شکل‌گرفته از تجربه‌های گذشته

(B) قوانین آموزشی رسمی حکومت

(C) شیوه‌ها و روش‌های سنتی تدریس

(D) سبک زندگی طبقه‌ی حاکم در عمل

سوال 8. آموزش فراگیر و برابرگرا در متن چه هدفی را دنبال می‌کند؟

(A) ایجاد وحدت زبانی

(B) حذف اقلیت‌های فرهنگی

(C) تقویت نظام ایدئولوژیک رسمی

(D) پذیرش تفاوت‌ها و تقویت احترام متقابل

سوال 9. کدام یک از اقوام زیر در متن به عنوان بخشی از ساختار فرهنگی

افغانستان نام برده نشده است؟

(A) بلوچ

(B) ازبیک

(C) پشتون

(D) نورستانی

سوال 10. چرا نویسنده آموزش را نه صرفاً انتقال دانش، بلکه فرآیندی رهایی‌بخش

می‌داند؟

(A) چون از نظر اقتصادی مقرون به‌صرفه است

(B) چون باعث تولید محتوای جدید می‌شود

(C) چون به توسعه مهارت‌های اقتصادی می‌انجامد

(D) چون شاگردان را قادر می‌سازد به سوژه‌های فعال بدل شوند

برای کتابباز‌هایی مانند من، دانستن اینکه این آثار زمانی بودند و اینک نیستند دردآور است. ون استراتن مینویسد: «نقلقولی از پروست هست که میگوید، برای آزادکردن آن چشمه‌اندوه، آن حس خوب نشدنی، آن عذابها که راه عشق را میسازد... باید خطر یک امر ناممکن وجود داشته باشد». من نیز فکر میکنم این اشتیاق به کتابهای از دسترفته نیز، مانند عشق به یک انسان دیگر، معمولاً از ناممکنی خواندن آن سرچشمه میگیرد.»

در ماه جون سال ۱۹۴۰ میلادی که ارتش نازی در آستانه حمله به پاریس بود، والتر بنیامین، این آلمانی یهودی تبعیدی، آماده میشد که پاریس را ترک کند. بنیامین که یکی از مهمترین روشنفکران قرن بیستم است نمیتوانست مدارک لازم را تهیه کند تا بتواند از بندر مارسی کشور را ترک کند. پس او نیز به سایر پناهندگانی پیوست که میخواستند با گذشتن از کوهستانها به اسپانیا برسند و از آنجا به لیسبون بروند تا با هواپیما از اروپا خارج شوند. بنیامین یک چمدان بزرگ و سنگین سیاه‌رنگ داشت که سرعت او را کم میکرد. این چمدان حاوی دستنوشته‌هایش بود. بنیامین در صحبت با یکی از همسفران گفته بود محتوای آن چمدان از جان خودش هم ارزشمندتر است.

در شهر مرزی پرتو، مقامات اسپانیایی به او گفتند که باید به فرانسه برگردد. آن شب، بنیامین سیویک قرص مورفین خورد که برای بیماری قلبیاش به همراه داشت. پس از خودکشی، دیگر اثری از آن چمدان سیاه یافت نشد. آن دستنوشته‌ها هرگز پیدا نشدند.

این داستان و داستانهای دیگری از کتابهای از میان رفته، در کتاب جدید جورجیو ون استراتن، در جستجوی کتابهای از دسترفته آمده‌اند. کتابهایی همچون بخش دوم و سوم نفوس مرده که نیلاکی گاکول آنها را سوزاند، رمانی به نام «افشای مضاعف» از سیلویا پلات که پس از مرگش ناپدید شد، خاطرات شخصی لرد بایرون که خانواده‌اش آن را سوزاندند تا از شهرت او پاسداری کنند، چمدانی پر از نوشته‌های اولیه ارنست همینگوی که در یکی از ایستگاههای راه‌آهن پاریس، در قطار به سرقت رفت.

برای کتابباز‌هایی مانند من، دانستن اینکه این آثار زمانی بودند و اینک نیستند دردآور است. ون استراتن مینویسد: «نقلقولی از پروست هست که میگوید، برای

آزادکردن آن چشمه اندوه، آن حس خوب نشدنی، آن عذابها که راه عشق را میسازد... باید خطر یک امر ناممکن وجود داشته باشد». من نیز فکر میکنم این اشتیاق به کتابهای از دسترفته نیز، مانند عشق به یک انسان دیگر، معمولاً از ناممکنی خواندن آن سرچشمه میگیرد».

ون استراتن در کتابش میان آثار از دست رفته و آثار گمشده فرق میگذارد. اگر دستنوشتهای گم شده باشد، هنوز این امید هست که جایی در یک بایگانی جای اشتباهی گذاشته شده باشد و روزی پیدا شود. ولی برای آثار از دسترفته، مانند رمانی که مالکوم لاوری نُه سال صرف نوشتن آن کرد و در آتشسوزی کلبه‌اش سوخت، امیدی متصور نیست. البته مشخص است که ون استراتن هنوز در جستجوی کتابهای از دسترفته است، اگرچه خود او نیز بر بیفایدگی این کار واقف است. او این جستجو را به تصورات کودکی خود از کاوش شبیه میبیند، به اشتیاقش برای اینکه «قهرمانی باشد که معما را حل میکند».

کتابی که از دست رفته است همچنین فرق دارد با کتابی که هرگز نوشته نشده است. کتابی که زمانی وجود داشته است موجب چیزی میشود که ون استراتن آن را «خلاً» مینامد، خلایی که ما آن را با تصوراتی در مورد اینکه چه میتواند

باشد پُر میکنیم. آیا پرسشی بیپاسخ را پاسخ داده بود؟ آیا به کمال ادبی رسیده بود؟ آیا اثری هنری بود که ما اینک به خاطر از دست دادن آن موجوداتی حقیرتر هستیم؟

مانند ون استراتن، من نیز به این حفره‌های کتابشکل در گنبد اندیشه علاقه‌مند هستم. وقتی دانشجو بودم، بزرگترین فانتزی من این بود که کتاب یا دستنوشتهای را بیابم که گمان میرفت از دست رفته باشد یا معمایی تاریخی را حل کنم. این ایده جستجو برای چیزی گمشده شبیه آن حس ماجراجویی است که در کودکی هر تابستان با یکی از بچه‌های فامیل تجربه میکردیم وقتی ساحل را در جستجوی گنج دزدان دریایی میگشتیم.

اتفاقاً والتر بنیامین کسی است که میتواند «اصالتی» را توضیح دهد که گمان میرود آن آثار از دسترفته دارند. در یکی از مقالاتش با نام «اثر هنری در عصر بازتولید مکانیکی» میگوید که حضور کالاهای چاپشده با روش تولید انبوه باعث شده است تا وقتی یک کتاب با جلد کاغذی را در دست میگیریم دیگر هیبت آن را حس نکنیم. چون اینک همگی میتوانیم نسخهای از یک کتاب را داشته باشیم، پس آن

کتاب دیگر خیلی هم خاص نیست؟ این همان حس سرخوردگی است که بسیاری از بازدیدکنندگان موزه لوور بر آن تأکید دارند: پس از اینکه بازتولیدهای بسیاری از تابلوی مونالیزا را دیده‌ایم، دیدن یک نقاشی کوچک که بر دیوار موزه آویزان است چه چیز عایدمان میکند؟

کریستوفر دوآمل یکی از افرادی است که این هیجان بالا را چشیده است: تماس با نوشته‌هایی منحصر به فرد. کتاب او با نام دیدار با دستنوشته‌های جالب گنجینه‌های از دستنوشته‌ها را ارائه می‌دهد که او فرصت مطالعه آنها را داشته است. تصویرسازیهای کتاب کیلز و کتاب ساعات جین ملکه ناوار و چند مورد دیگر نفس را در سینه حبس میکنند و دوآمل هم تاریخچه این دستنوشته‌ها را ارائه می‌دهد و هم از احساس و واکنش خودش به این آثار می‌گوید.

چرا یک دستنوشته بیش از یک کتاب چاپ شده و نهایی برای ما ارزشمند است؟ دوآمل می‌گوید: «به این بستگی دارد که میخواهید چه چیزی را تجربه کنید. خواندن نسخه‌های مدرن اثر چاوسر راحتتر است ولی لذت شخصی لمس و ورق زدن نسخه اصلی بیهمتاست. همه ما دوست داریم تاریخ را لمس کنیم».

حال که میتوان نسخه چاپی کتاب کیلز را از کتابفروشی سر کوچه خرید، آیا از جذابیت این کتاب کاسته شده است؟ دوآمل می‌گوید نه: «چیزهایی در نسخه‌های دستنویس می‌بینید که حتی در میکروفیلم کتابهای از دسترفته چیزی دارند که سایر کتابها ندارند: امکان خیالپردازی و امکان خلق دوباره و داستانسرایی یا نسخه دیجیتالی شبیه‌ساز شده منتقل نمیشوند، چیزهایی مانند صیقل سوزنکاری، جای پاکشدگی، سوراخهای صحافی، خطوط اولیه طرح، تغییرات کاغذ پوستی، ظرافتهای رنگ، صدمه‌هایی که به صفحات وارد آمده است، فرسودگی ناشی از استفاده از کتاب، حتی بو و صدا و جنس کتاب وقتی کاتب آن را ساخت و نخستین خواننده آن را دید، چیزهایی که حتی میتواند دانش و فهم آن متن را تغییر دهد». پس وقتی ما برای دستنوشته‌های از دسترفته سوگواریم، این سوگواری فقط برای ناپدید شدن متون نیست، بلکه ما فهمی از فرایند این آفرینش را هم از دست می‌دهیم، بدخطیهای نویسنده و چیزهایی که باعجله به متن افزوده شده‌اند و بخشهایی که از سر نگرانی حذف شده‌اند.

برای سوالات 1-14، جواب های درست را از میان گزینه های A، B، C یا D انتخاب کنید.

سوال 1. اشتیاق به کتاب های از دسترفته در متن با چه چیزی مقایسه شده است؟

- (A) آزادی بیان
- (B) نوشتن تاریخ
- (C) جستوجوی علمی
- (D) عشق به انسان دیگر

سوال 2. والتر بنیامین در زمان حمله نازی ها به پاریس چه وسیله ای همراه داشت؟

- (A) کیف چرمی کوچک
- (B) چمدان سیاه سنگین
- (C) صندوقچه چوبی
- (D) کتابخانه همراه

سوال 3. محتویات چمدان بنیامین چه ارزشی برای او داشت؟

- (A) کمتر از جانش
- (B) برابر با جانش
- (C) بیشتر از جانش
- (D) یک بار ارزشمند بود

سوال 4. بنیامین چگونه در شهر مرزی پرتیو جان خود را از دست داد؟

- (A) تیرباران شد
- (B) به بیماری قلبی مرد
- (C) در آتش سوزی کشته شد
- (D) خودکشی با قرص مورفین

سوال 5. پس از مرگ بنیامین چه بر سر چمدان سیاه آمد؟

- (A) در آرشیو نگهداری شد
- (B) توسط نازی ها ضبط شد
- (C) به اسپانیا منتقل شد
- (D) هرگز یافت نشد

سوال 6. کدام اثر گوگول نابود شد؟

- (A) بخش دوم و سوم نفوس مرده
- (B) بخش اول نفوس مرده
- (C) دفترچه‌های روزانه
- (D) نمایش‌نامه بازررس

سوال 7. خاطرات شخصی لرد بایرون چرا نابود شد؟

- (A) به دستور رسمی دولت
- (B) به دلیل سانسور سیاسی
- (C) برای پاسداری از شهرت او
- (D) به علت بیماری بایرون

سوال 8. چمدانی پر از نوشته‌های اولیه همپنگوی چگونه از بین رفت؟

- (A) در آتش‌سوزی خانه
- (B) توسط نازی‌ها توقیف شد
- (C) در قطار به سرقت رفت
- (D) خودش آن را نابود کرد

سوال 9. تفاوت آثار «گمشده» و «از دست‌رفته» در نگاه ون استراتن چیست؟

- (A) آثار گمشده قابل بازنویسی‌اند
- (B) آثار گمشده امید به یافتن دارند
- (C) آثار از دست‌رفته موقتی‌اند
- (D) آثار از دست‌رفته در آرشیو هستند

سوال 10. رمان مالکوم لاوری چه سرنوشتی داشت؟

- (A) در آتش‌سوزی کلبه‌اش نابود شد
- (B) در جنگ جهانی از بین رفت
- (C) در قطار مفقود شد
- (D) به سرقت رفت

سوال 11. اصطلاح «خلأ» در متن به چه معناست؟

- (A) نبود کامل کتاب‌های ادبیات
- (B) جای خالی برای کتاب‌های قدیمی
- (C) پایان کتاب‌های ادبیات مدرن
- (D) حس و عواطف عشق ناممکن

سوال 12. والتر بنیامین در مقاله «اثر هنری در عصر بازتولید مکانیکی» چه نکته‌ای را مطرح می‌کند؟

- (A) استهلاک کتاب‌های چاپ شده
 - (B) ارزش نسخه‌های خطی
 - (C) نابودی آثار باستانی
 - (D) پایان هنر مدرن
- سوال 13.** کریستوفر دوآمل چه چیزی را ارزشمند می‌داند؟

- (A) چاپ‌های ارزان
 - (B) نسخه‌های دیجیتال
 - (C) ورق‌زدن نسخه اصلی
 - (D) خواندن ترجمه‌های مدرن
- سوال 14.** دلیل اصلی سوگواری برای دست‌نوشته‌های از دست‌رفته چیست؟

- (A) نابودی نسخه چاپی
- (B) نبود کتابخانه‌ها و ناشر
- (C) هزینه بالای بازتولید
- (D) از دست‌رفتن فرایند آفرینش و نشانه‌های نویسنده

سازمان عفو بین‌الملل می‌گوید که طالبان پس از تسلط دوباره بر افغانستان، نظام حقوقی افغانستان را کاملاً برچیده و یک نظام مذهبی مبتنی بر تفسیر سخت‌گیرانه‌ی شان از شریعت را جایگزین آن کرده‌اند.

عفو بین‌الملل در اعلامیه‌ی که به مناسبت چهارمین سالروز سقوط کابل منتشر کرده، از طالبان خواسته است که به «اجرای خودسرانه عدالت» پایان دهند و چارچوب‌های حقوقی و حاکمیت قانون را بر اساس تعهدات بین‌المللی افغانستان بازگردانند.

بر اساس اعلامیه‌ای این نهاد، سیستم حقوقی که طالبان بنا کرده‌اند، «مملو از تناقض، مصونیت فراگیر از مجازات و عدم پاسخگویی؛ محاکمات خودسرانه، ناعادلانه و غیرعلنی؛ و تعصبات شخصی در اعمال مجازات‌هایی مانند شلاق در ملاء عام و سایر اشکال شکنجه و بدرفتاری‌ها است».

مسئول منطقه‌ای عفو بین‌الملل برای جنوب آسیا گفته است: «پس از چهار سال حکومت طالبان، آنچه باقی‌مانده است یک نظم قضایی به‌شدت مبهم و اجباری است که اطاعت را بر حقوق و سکوت را بر حقیقت اولویت می‌دهد».

خانم حمیدی افزوده است که طالبان در زمینه‌ی قضا، نه تنها از استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر فاصله گرفته، بلکه دو دهه پیشرفت افغانستان در زمینه‌ی قضایی را معکوس کرده‌اند.

عفو بین‌الملل همچنین گفته است که در نظام قضایی طالبان هیچ «قانون مرجع» وجود ندارد و پرونده‌های قضایی بر اساس تفسیر شخصی یک قاضی و یک مفتی از شریعت، حل و فصل می‌شود.

این نهاد افزوده است که طالبان همچنین محاکم خانواده، بخش عدلی مربوط به نوجوانان و بخش‌های رسیدگی به خشونت علیه زنان را منحل کرده‌اند و زنان را تقریباً از هرگونه دسترسی به عدالت و جبران خسارت مؤثر محروم کرده‌اند.

در اعلامیه‌ی سازمان عفو بین‌الملل همچنین آمده است: «تحت حکومت طالبان، جلسات دادگاه اغلب به‌طور محرمانه برگزار می‌شود. هیچ سازوکار نظارت عمومی وجود ندارد و تصمیمات قضایی نه ثبت و نه توضیح داده می‌شوند. مردم بدون حکم بازداشت می‌شوند، بدون محاکمه در بازداشت باقی می‌مانند و در برخی موارد، به‌سادگی ناپدید می‌شوند».

سمیرا حمیدی گفته است: «نظام عدلی طالبان اصول اساسی انصاف، شفافیت، پاسخگویی و کرامت انسانی را تضعیف می‌کند. این نظام بر مبنای حفاظت از حقوق

بشر بنا نشده است، بلکه بر پایه‌ی ترس و کنترل است. برای بسیاری از افغان‌ها، به‌ویژه زنان، عدالت دیگر چیزی نیست که بتوان به دنبالش بود، بلکه چیزی است که باید بدون آن به زندگی ادامه داد».

عفو بین‌الملل از طالبان خواسته است که فوراً فرمان‌های سرکوبگرانه خود را لغو کنند، به مجازات‌های بدنی پایان دهند و حقوق بشری همه‌ی شهروندان افغانستان را رعایت کنند.

این نهاد همچنین از طالبان خواسته است که استقلال قضایی و حاکمیت قانون را با اصلاح سیستم قضایی و رعایت تعهدات بین‌المللی افغانستان، تضمین کنند.

عفو بین‌الملل همچنین از جامعه‌ی بین‌المللی خواسته است که از طریق فشار دیپلماتیک و تعامل اصولی با طالبان، خواستار بازگرداندن یک نظام قانونی رسمی، حفاظت از حقوق بشر و حاکمیت قانون در افغانستان شوند.

طالبان پس از تسلط دوباره بر افغانستان قانون اساسی افغانستان و سایر قوانین نافذ کشور مغلی اعلام کردند.

این گروه پس از آن بر اساس فرامین هبت‌الله آخوندزاده، رهبر خود، امور حکومت‌داری را به پیش می‌برند و شماری از قوانین را نیز بر اساس دیدگاه او، تصویب و نافذ اعلام کرده‌اند.

برای سوالات 1-5، آغاز جمله ها را با پایین آنها (A-F) مطابقت دهید.
توجه کنید: یک جمله اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

سوال 1. طالبان نه تنها از معیارهای بین‌المللی حقوق بشر در قوه قضاییه منحرف شدند، بلکه.....

سوال 2. سازمان عفو بین‌الملل همچنین گفته است که ...

سوال 3. این نظام بر مبنای ترس و کنترل استوار است، ...

سوال 4. طالبان زمانی که دوباره بر افغانستان تسلط یافتند، ...

سوال 5. میکانیزم نظارت عامه وجود ندارد،

(A) قانون اساسی طالبان و دیگر قوانین جزئی موثر اعلام شد

(B) قانون اساسی افغانستان و سایر قوانین را موثر اعلام کردند

(C) دو دهه توسعه قضایی در افغانستان را نیز معکوس کردند

(D) سیستم قضایی طالبان فاقد "قانون رهنمودی" است.

(E) تصامیم محاکم ثبت و توضیح نمی‌گردد.

(F) نه مبتنی بر حمایت از حقوق بشر.

برای سوالات 6-10، تصمیم بگیرید که آیا عبارات زیر با اطلاعات ارائه شده در متن مطابقت دارد یا خیر.

سوال 6. سازمان عفو بین‌الملل گفته است که نظام قضایی طالبان مبتنی بر شریعت است، اما با اصول بین‌المللی حقوق بشر سازگاری دارد.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 7. به گفته عفو بین‌الملل، محاکم خانواده و نهادهای رسیدگی به خشونت علیه زنان توسط طالبان منحل شده‌اند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 8. طالبان تمامی محاکم را به صورت علنی و شفاف برگزار می‌کنند و احکام صادره در بایگانی‌های رسمی ثبت می‌شود.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 9. سازمان عفو بین‌الملل از جامعه‌ی جهانی خواسته است که با استفاده از ابزارهای دیپلماتیک بر طالبان فشار وارد کنند.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

سوال 10. سمیرا حمیدی معتقد است که نظام قضایی طالبان بر اساس ترس و کنترل بنا شده است و نه بر مبنای کرامت انسانی.

(A) صحیح (B) غلط (C) بدون اطلاعات

دیدبان حقوق بشر می‌گوید که شماری از کشورها به رهبری آیسلند، با حمایت شیلی و آفریقای جنوبی، از شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد خواستند تا برای پاسخ‌گویی در مورد نقض حقوق بشر در افغانستان اقدام کنند.

به نقل از دیدبان حقوق بشر، این کشورها در بیانی‌های‌شان خواستار ایجاد یک مکانیسم تحقیق مستقل با یک مأموریت جامع و وسیع برای گزارشگر حقوق بشر سازمان ملل متحد در مورد افغانستان شده‌اند.

ریچارد بنت، گزارشگر ویژه‌ی حقوق بشر پیشتر هشدار داده بود که ناکامی جامعه‌ی بین‌المللی در پاسخ‌گویی طالبان به‌خاطر نقض حقوق بشر، این گروه را در سرکوب زنان و دختران و سرکوب گسترده‌تر حقوق بشر جسارت داده است.

بنت در گزارش خود به شورای حقوق بشر در ماه فبروری، از دولت‌ها خواست که ایجاد یک مکانیسم تحقیقاتی اختصاصی را برای حمایت از تلاش‌ها جهت پاسخ‌گویی ناقضان حقوق بشر در نظر بگیرند.

دیدبان حقوق بشر گفته است که بیانی‌های اخیر کشورها نشان‌دهنده‌ی ناامیدی فزاینده از عدم تمایل اتحادیه اروپا برای رهبری شورا در ایجاد یک مکانیسم پاسخ‌گویی درباره‌ی افغانستان است.

این نهاد تأکید کرده است که وضعیت در افغانستان نیازمند رویکرد قوی‌تری است.

بارها سازمان‌های جامعه‌ی مدنی افغانستان و بین‌المللی از شورای حقوق بشر خواسته‌اند تا یک مکانیسم مستقل را با مأموریت تحقیق و جمع‌آوری، حفظ و تجزیه و تحلیل شواهد مربوط به نقض حقوق بشر در افغانستان ایجاد کند.

این نهادها تأکید دارند که چنین مکانیسمی می‌تواند ابزار کلیدی در پیشبرد پاسخ‌گویی در نقض حقوق بشر، «از جمله ظلم سیستماتیک طالبان به زنان و دختران افغانستان باشد» و می‌تواند نقش اساسی را در حمایت از تلاش‌ها در دادگاه کیفری بین‌المللی و سایر ابتکارات قانونی ایفا کند.

دیدبان حقوق بشر گفته است که علی‌رغم تشخیص نیاز به اقدامات پاسخ‌گویی قوی‌تر در قبال جنایات در افغانستان، قطع‌نامه‌ی اخیر اتحادیه اروپا از ارائه‌ی چنین پیشنهادی کوتاهی کرده است.

این نهاد تأکید کرده است که اتحادیه اروپا باید تمام تلاش خود را برای پیشبرد مواجهه شدن مجرمان با عدالت انجام دهد.

به‌گفته‌ی این نهاد، اگر اتحادیه اروپا تمایلی به انجام این کار نداشته باشد، کشورهای این بیانیه‌ی مشترک را رهبری می‌کنند باید وارد عمل شوند.

طالبان پس از تسلط مجدد بر افغانستان، محدودیت‌های شدیدی بر حقوق زنان و دختران وضع کرده‌اند. در حال حاضر زنان و دختران افغانستان از حق آموزش و کار محروم هستند.

به‌گفته‌ی نهادهای حقوق بشر، سیاست‌های طالبان در قبال زنان و دختران افغانستان جنایت علیه بشریت مبتنی بر آزار جنسیتی است.

کریم خان، دادستان ارشد دادگاه کیفری بین‌المللی در پنجم ماه دلو سال گذشته‌ی خورشیدی اعلام کرد که برای هبت‌الله آخوندزاده، رهبر طالبان و عبدالحکیم حقانی، رئیس دادگاه عالی این گروه به‌دلیل جنایت علیه بشریت مبتنی بر آزاروادی جنسیتی، درخواست حکم بازداشت ثبت کرده است.

طالبان در واکنش به درخواست حکم بازداشت برای رهبر و رئیس دادگاه عالی این گروه از سوی دادستان دادگاه کیفری بین‌المللی، رسماً اعلام کرده‌اند که خود را در قبال اساس‌نامه رم و دادگاه کیفری بین‌المللی «مکلف» نمی‌دانند.

برای سوالات 1-6، جواب‌های درست را از میان گزینه‌های A، B، C یا

D انتخاب کنید.

سوال 1. کدام کشور رهبری بیانیه اخیر برای ایجاد مکانیسم تحقیق مستقل درباره

نقض حقوق بشر در افغانستان را بر عهده داشت؟

(A) فرانسه

(B) آلمان

(C) آیسلند

(D) آمریکا

سوال 2. ریچارد بنت در گزارش خود چه خطری را ناشی از عدم پاسخ‌گویی جامعه

بین‌المللی نسبت به طالبان دانست؟

(A) جسارت طالبان در سرکوب زنان و حقوق بشر

(B) سقوط اقتصادی افغانستان

(C) بی‌اعتمادی به سازمان ملل

(D) افزایش مهاجرت زنان

سوال 3. دیدبان حقوق بشر ناامیدی فزاینده را ناشی از چه عاملی دانسته است؟

(A) حمایت آمریکا از طالبان

(B) مخالفت شورای امنیت

(C) دادگاه کیفری بین‌المللی

(D) بی‌عملی اتحادیه اروپا در رهبری شورا

سوال 4. دادستان دادگاه کیفری بین‌المللی علیه چه کسانی از رهبران طالبان

درخواست حکم بازداشت کرده است؟

(A) ملا یعقوب و سراج‌الدین حقانی

(B) هبت‌الله آخوندزاده و عبدالحکیم حقانی

(C) ذبیح‌الله مجاهد و عبدالغنی برادر

(D) ملا عمر و ملا منصور

سوال 5. موضع رسمی طالبان در واکنش به درخواست حکم بازداشت رهبران‌شان

چه بود؟

(A) همکاری کامل با دادگاه

(B) تشکیل کمیسیون داخلی تحقیق

(C) عدم پذیرش تعهد در قبال دادگاه کیفری بین‌المللی

(D) پذیرش اساس‌نامه رم

سوال 6. به گفته نهادهای حقوق بشر، سیاست‌های طالبان در قبال زنان و دختران افغانستان چه نوع جنایتی محسوب می‌شود؟

(A) جنایت علیه بشریت مبتنی بر آزار جنسیتی

(B) نقض قوانین داخلی

(C) جنایت جنگی

(D) نسل‌کشی

سوال 7. به باور سازمان‌های جامعه مدنی، ایجاد یک مکانیسم مستقل چه نقشی می‌تواند ایفا کند؟

(A) جایگزین آموزش زنان شود

(B) جلوگیری از مهاجرت افغان‌ها

(C) تغییر سیاست‌های اقتصادی طالبان در کشور

(D) ابزاری کلیدی برای پیشبرد پاسخ‌گویی در نقض حقوق بشر

برای سوالات 8-13، آغاز جمله‌ها را با پایین آنها (A-G) مطابقت دهید.

توجه کنید: یک جمله اضافی وجود دارد که نیازی به استفاده از آنها ندارید.

سوال 8. شورای حقوق بشر سازمان ملل خواستار

سوال 9. به گفته این اداره، اگر اتحادیه اروپا این کار را نخواهد ...

سوال 10. می‌گویند که سیاست‌های طالبان در قبال زنان و دختران افغان، ...

سوال 11. با وجود اذعان به نیاز به افزایش اقدامات پاسخ‌گویی در افغانستان، ...

سوال 12. آنها استدلال می‌کنند که چنین مکانیسمی می‌تواند ...

سوال 13. آنها رسماً اعلام کردند که خود را به اساسنامه

- (A) ابزار کلیدی در افزایش پاسخگویی در قبال ظلم و ستم سیستماتیک طالبان بر زنان و دختران افغان باشد
- (B) کشورهای که رهبری این بیانیه مشترک را بر عهده دارند باید اقدام کنند
- (C) جنایات علیه بشریت مبتنی بر خشونت مبتنی بر جنسیت را تشکیل می‌دهد
- (D) رم و محکمه بین المللی جزایی "ملزم" نمی‌دانند
- (E) قطعنامه اخیر اتحادیه اروپا شامل چنین پیشنهادی نبود
- (F) واکنش به نقض حقوق بشر در افغانستان شد
- (G) کشورهای همسایه باید به این بیانیه مشترک عمل کنند

نظر اجمالی بر نسخه های خطی آثار سعدی

ابومحمد مشرف الدین مصلح بن عبدالله، یکی از بزرگترین شاعرانی است که آسمان ادب فارسی دری را با نور خیره کننده خود روشن ساخت در کیفیت اشتهار شاعر به سعدی که لقب شعری اوست به علت انتساب سعدی به سعد بن ابی بکر بن سعد بن زنگی است. او در سال (۵۶۳) هـ ق در شهر شیراز تولد شده وی از کودکی تحت تربیت پدر قرار گرفت ولی زود پدر را از دست داد و ظاهراً زیر دست نیای مادری خود قرار گرفت او مقدمات علوم دینی و شرعی را در شیراز آموخت سپس به اتمام تحصیلات به بغداد رفت و بعداً سفرهای هندوستان شام، مصر، عربستان، حبشه و ممالک داشت سعدی بعد از مراجعت به شیراز در شمار نزدیکان سعد بن ابی بکر درآمد سعدی در شیراز به نظم قصاید، غزلها، تالیف رسالات مختلف و غیره پرداخته است. و تاهان آن سلسله را مدح کرد. بر علاوه آثار منظوم و منثور او دو شاهکار شعر اخلاقی اویعنی بوستان در سال (۶۳۶) هـ و گلستان در سال (۶۳۷) هـ دیگر نوشته است. در مورد تاریخ وفات سعدی اختلاف نظر وجود دارد، آنچه مستند و به حقیقت نزدیکتر است سال (691) هـ ق است.

آثار سعدی: آثار سعدی را میتوان به دو بخش یعنی منظوم و منثور تقسیم کرد. آثار منظوم او را در مجموع کلیات او که حاوی بخش های زیرین است میتوان پیدا کرد.

- 1 - بوستان سعدی: که آنرا نخست سعدی نامه می گفتند و شاهکار شعر فارسی دری است.
- 2 - قصاید عربی: مجموعه دوم از آثار منظوم سعدی است که حدود (700) بیت می باشد.
- 3 - قصاید فارسی: در موعظه، توحید مدح پادشاهان، صدور و رجال وقت است.
- 4 - مرثیه: که مشتمل است بر چند قصیده در مرثیه المعتمد بالله و ابوبکر بن سعد بن زنگی و سعد بن ابی بکر و امیر فخر الدین ابی بکر.
- 5 - ملمعات و مثلثات.
- 6 - ترجیعات 7 - طبیات 8 - بدایع 9 - خواتیم و غیره می باشد.
- آثار نثر سعدی: 1 - گلستان 2 - نصیحت الملوك 3 - رساله ی در عقل و عشق 4 - در تربیت یکی از ملوک گوید 5 - مجالس پندگانه 6 - هزلیات می باشد.

گلستان سعدی: در این مبحث درباره یک بُعد دیگر ایجاد گری وی یعنی نثر نگاری او آشنا میشویم. سعدی همانگونه که در شعر و شاعری سرآمد سخن سرایان زبان

و ادبیات دری میباید و به افصح المتکلمین، ملک الکلام و استاد سخن شهرت یافته است در نگارش نثر نیز پیشرو خامه بدستان بشمار میرود و گلستان وی را از زمره شاهکار های بی بدیل نثر فارسی دری دانسته اند به گفته برخی از صاحب نظران اگر این کتاب که از لحاظ حجم کوچک و از نظر معنا نهایت بزرگ مایه است در استرس نمی بود دو ثلث از شخصیت و بلندی مقام شیخ ناپیدا میماند و شاید نثر دری از چنین گنجینه پر بها همیشه محروم میبود، زیرا یافتن بدیل برای گلستان غیر ممکن به نظر می رسد.

گلستان سعدی همانگونه که از جهت تالیف و تنسيق معانی تازه بود از نظر سبک انشا نیز بی بعدیل بوده است: زیرا قبل از سعدی به گونه نشر موجود بود: — نثر ساده و مرسل که بیشتر در کتب علمی و بعضی از کتب تاریخ دیده میشد و نثر آن شیوا و روان بوده است

— نثر مصنوع که آن نیز بر دو قسم بوده یکی نثر منشیانه شیوه ابوالمعالی نصرالله و پیروان او و دیگر نثر مسجع و مقامه نویسی که در نثر خواجه عبدالله انصاری و مقامات قاضی حمید الدین به مشاهده میرسد هر چند این شیوه امیر پیروان زیادی پیدا نکرده بود مگر سعدی را نظر به این دو شیوه بوده است زیرا در رسالات مقدمه کلیات مکرر از خطابه ها و قرینه سازی های خطابی خواجه عبدالله انصاری تقلید شده است و در مقامه نویسی او را (ثانی اثنین قاضی حمید الدین) باید شمرد. در واقع مقامات است مگر با این تفاوت که مقامات قاضی تقلید صرف است از بدایع الزمان و حریری ولی گلستان سعدی مقاماتی که تقلید صرف را در آن راه نیست و سراسر ابداع ابتکار و صنعت گری است. سعدی در نثر نگاری گذشته گان عرب و عجم غور کرده و آنچه را که به نظرش ناستوده آمده طرد نموده و هر آنچه را که در خور کاربرد یافته است پذیرا گردیده است این پذیرش جهات ارزشمند کار دیگران هرگز نهایت استفاده او از دیگران نبوده است بلکه با نیروی ابتکار و ایجاد گری خویش نکات جالبی از خود نیز بران افزوده است. نثر سعدی از لحاظ صرفی و نحوی نیز ویژه گی های مختص به خود را دارد او با وجود رعایت اصول زبان فارسی دری، گاهی در جمله بندی ها به جای کار برد فعل باید در آخر جمله بعد از فاعل و مفعول آورده شود تفنن به کار برده و آنرا مقدم آورده است برای این قبیل تقدیم و تاخیرها از لحاظ فصاحت و بلاغت و جهی در نظر گرفته است.

در گنجینه آرشیف ملی افغانستان، آثار خطی بسیار مهم ارزشمند و کمیاب که میراث های فرهنگی کشور را منعکس میسازد وجود داشته و نگهداری میگردد. در زمره ی این آثار خطی با ارزش نسخه های خطی از شاعر بزرگ قرن هفتم هـ ق

شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی نیز حفظ و حراست می گردد که خوشبختانه تعداد شان به (۵۰) جلد اثر خطی میرسد البته از جمله این اثر ها (۳۰) اثر آن از نگاه قدامت تاریخی نوع کاغذ، نوعیت خط، هنر مینیاتوری و غیره ممیزات و ویژه گی های مهم و عالی که کار هرات را تجلی و نشان میدهد در این گنجینه حفظ گردیده است. این اثر ها با لوحه های متناظر، سرلوحه های منقش و ظریف، با گل های تشعیری و مرصع نشان، عناوین با سفید آب که ویژه گی خاصی را برای برگه ها داده است جلب نظر میکند. در آغازین بعضی از صفحات این نسخه ها با شمسیه های روبرو میشویم که چشم بیننده را خیره میسازند. تذهیب کاری های خیلی عالی با رنگهای متنوع و مرغوب که انسان را مجذوب خویش ساخته کار گرفته شده است. در بعضی از نسخه های خطی سعدی شیرازی یاد داشت های مهم و ارزشمند از رجال برجسته کشور های همسایه مانند (بخارا) برای سراج الملت و الدین امیر حبیب الله خان پادشاه اسبق افغانستان طور تحفه اهدا شده است تحریر شده که ارزش معنوی آن نسخه ها را علاوه از دیگر مزایا دو چندان میسازد. بنده چون علاقمندی خاصی که در راستای میراث های فرهنگی و ملی کشور خود به خصوص داشته های خطی که در گنجینه آرشیف ملی موجود هستند یک نظر اجمالی در رابطه به آثار خطی این شاعر بزرگ داشته باشم و در مورد بعضی آثار آن بحث صورت گیرد.

1 - کلیات سعدی: یکی از آثار با ارزش مهم و دارای قدامت تاریخی است که در زمره ی دیگر آثارش در سطح بلندی قرار دارد، صفحات قبل از آغاز هر دفتر که تعداد شان (۱۳) عنوان میشود، یک یک شمسیه بزرگ و به شکل بادامچه ئی تذهیب کاری شده اند که زمینه آنها طلایی در اطراف با دایره های کوچک و گل و برگهای زرد و لاجوردی محاط گردیده میناتوری شده اند، آغاز هر دفتر دو دو لوحه متناظر دارای چهار کتیبه بزرگ که زمینه آنها طلایی و حاشیه ها با گل های ظریف ملون و مزین میباشند، عناوین با سفید آب به خط ثلث جلی نگارش یافته اند و متباقی اوراق مجدول رنگه بوده، ترقیمه ها در مثلث هایکه حاشیه های آنها با گل های طلایی مزین گردیده و تحت السطور خطوط موازی کشیده شده اند جلب نظر میکند. کاتب آن علی الضعیف المحتاج الی رحمته رب العالمین عبدالله بن محمد بن محمود بن ابوبکر و تاریخ کتابت آن (سنه سته عشرین و سبعمائیه) یعنی (۷۲۶) هـ ق نگارش یافته است. در اخیر یکی از رساله ها ذکر شده که این نسخه (۳۵) سال بعد از فوت شیخ سعدی نوشته شده است. اثر هذا قید فهرست ۱۷۰ بر ۱۸ و شماره مسلسل ۳۶۷۰ در گنجینه نسخ خطی حفظ میگردد.

2 – بوستان سعدی: که آنرا نخست سعدی نامه می گفتند و یکی از شاهکار های شعر فارسی دری است.

نسخه خطی او بنام بوستان که کاتب آن علی الحسینی یکی از خطاطان مشهور پرکار و زبر دست دوره تیموریان هرات بوده که نمونه ی قطعه خط های آن در گنجینه نسخ خطی آرشیف ملی بیشتر پیدا میشود، تاریخ کتابت این اثر (912) هـ ق است. اثر هذا از نگاه هنر میناتوری حایز اهمیت زیادی است که دارای دو لوحه متناظر میناتوری مذهب و ملون، در بعضی صفحات نقاشی های خیلی عالی که مناظر طبیعی آزاد را به نمایش گذاشته، کار شده است.

همه اوراق مجدول مطلا بوده و کمند اندازی است، عناوین به شنگرف و لاجورد نگارش یافته است و متن صفحات زرافشان میباشد، نوع خط نستعلیق خوش، نوعیت کاغذ کشمیری است، قطع کتاب 23 x 14 سانتی متر است.

تعداد اوراق (148) برگه، تعداد سطر (14) است جلد بخارائی سرخ مجدول در وسط پشتی، نشان دولت ظاهر شاهی حک شده است.

این نسخه از ارزش معنوی خاصی برخوردار بوده، اما متأسفانه تمام اوراق به مرض موریانه مبتلا بوده باید وقایه گردند.

این نسخه نفیس قید فهرست 85 بر 22 و شماره مسلسل 4691 در مخزن نسخ خطی حفظ میباشد.

3 – کلیات سعدی: از جمله آثار خطی سعدی شیرازی این نسخه همچنان از نگاه هنر میناتوری و تذهیب کاری در سطح بلندی قرار دارد، چنانکه در آغاز صفحه اول دوم، سوم و چهارم لوحه های متناظر میناتوری شده و کتیبه های خورد و بزرگ تذهیب کاری گردیده اند، حواشی بعضی از صفحات بحل طلا کار شده، عناوین به طلا و لاجورد تحریر شده اند که جمعاً (34) میناتور و نقاشی را احتوا میکند. نوع خط نستعلیق عالی بوده، نوعیت کاغذ کشمیری است قطع کتاب 25 x 16 سانتی متر است، تعداد اوراق (519) برگه و تعداد سطر مختلف بوده پشتی آن چرم نضواری ضربی دار قاعده و زوایا یا چرم آبی رنگ.

کاتب اثر هذا علی بن احمد بن ابی بکر و سال کتابت (931) هـ ق است باید متذکر شد که این نسخه نفیس از لحاظ هنر میناتوری مربوط به دوره تیموریان هرات بوده و از نگاه نوشتاری الفاظ بی نهایت بلند و با خط بسیار عالی خوش خط نگارش یافته است.

اثر هذا قید فهرست 68 بر 30 و شماره مسلسل 5170 در مخزن نسخ خطی حفظ و نگهداشت میگردد.

4 - دیوان سعدی: یکی از نسخه های خطی سعدی دیوان اوست که خوشبختانه همه ممیزات و مشخصات عمده یک اثر خطی که ارزش آنرا بلند میبرد، در این کتاب به وضاحت دیده میشود مثلاً کاتب آن میر محمد بن علی و سال کتابت آن (1012) هـ ق است. ویژگی های هنری آن، در آغاز دارای دو لوحه متناظر مینیاتوری شده، در وسط نسخه همچنان دو سرلوحه مینیاتوری متناظر مذهب و ملون کار هرات بوده و صفحات این لوحه ها، با گل برگهای تشعیری مطلا نیز مزین گردیده است. همه اوراق مجدول مطلا بوده و از ویژگی خاص هنری برخوردار میباشند، نوع خط نستعلیق جلی، نوعیت کاغذ خوقندی است و حاشیه متن ملون است قطع آن 34×22 سانتی متر و تعداد اوراق (169) برگه جلد آن چرم جگری ضربی دار قاعده و حواشی چرم سرخ است و قید فهرست 89 بر 22 شماره مسلسل 4673 در مخزن نسخ خطی حفظ میگردد.

باید متذکر شد که این اثر خطی علاوه از مشخصات فوق که دارد، دارای ارزش های معنوی نیز میباشد چنانچه این نسخه از طرف جناب عالی امیر بخارا (سید عالم خان) طور تحفه بحضور اعلحضرت سراج الملته والدین امیر حبیب الله خان پادشاه اسبق افغانستان اهدا شده است.

5 - کلیات سعدی: این نسخه خطی همچنان از نگاه هنر مینیاتوری، نوعیت خط و کاغذ ارزشمندی خاص خود را دارا میباشد که کاتب آن محمد علی و تاریخ کتابت آن (جمادی الاول سنه اربع و ستین بعد الف) یعنی (1064) هـ ق تحریر شده است قبل از آغاز متن در یک شمسیه بزرگ مینیاتوری شده فهرست کتاب به رنگ های سفید آب و لاجوردی نگارش یافته است. که اطراف شمسیه به شکل مستطیل گل های ظریف مینیاتوری شده است. در آغاز، وسط و در اخیر دارای سرلوحه های مینیاتوری شده، مذهب و ملون بوده و کتیبه های نیمه بزرگی که زمینه آنها با گل های خیلی ظریف تشعیری مزین شده جلب نظر میکند. صفحات این سرلوحه ها تحت السطور دندان موشی طلائی است اوراق مجدول مطلا بوده نوعیت خط آن نستعلیق عالی، نوع کاغذ آن کشمیری است قطع کتاب 25×14 سانتی متر، تعداد اوراق (384) برگه را احتوا میکند پشته بخارائی ضربی دار قاعده چرم سیاه میباشد. قابل یادآوری است که قبل از آغاز چند ورق از رباعیات ابوسعید ابوالخیر به فرمایش میر امام الدین خان نگارش یافته است. نسخه هذا فعلاً ثابت بوده و قید فهرست 144 بر 22 شماره مسلسل 4702 در مخزن نسخ خطی آرشیف ملی حفظ میگردد.

دیپلوماسی و ضرورت‌های آن در جهان امروز

امروزه دنیا شاهد مناسباتی است که به گونه‌ی بی‌پیشینه دچار دگرگونی و شکاف عمیق سیاسی و امنیتی شده است. تحولات در دولت‌های ملی، تکنالوژی مجهز به هوش مصنوعی، توسعه در سلاح‌ها و ... این همه بعنوان ابزار برای درگیری تبدیل شده است. در میان این همه، دیپلوماسی یکی از ابزارهای کلیدی برای حفظ صلح و ثبات در جهان اهمیت ویژه پیدا میکند. جنگ فرسایشی میان اوکراین و روسیه، که پیامدهای گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و انسانی به همراه داشته، ضرورت بازنگری و تطبیق روش‌های دیپلوماتیک با شرایط نوین را آشکار ساخته است. جنگ تمام عیار تاریخی میان ایران و اسرائیل که منطقه خاورمیانه را با مخاطرات جدی امنیتی و سیاسی مواجه ساخته است، اهمیت دیپلوماسی فعال و چندجانبه را در کاهش تنش‌ها و پیشبرد اهداف صلح‌آمیز به نمایش گذاشته است. بنابراین در این برهه حساس تاریخی، می‌بایست دیپلوماسی فراتر از چارچوب‌های سنتی خود حرکت و با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین ارتباطی روز، تعاملات و درک عمیق از تحولات ژئوپلیتیکی، به عنوان ابزاری کارآمد برای حل اختلافات و تضمین امنیت جهانی عمل نماید.

در عصر حاضر که سیاست بین‌الملل به طرز فزاینده‌ای درگیر روند‌های چند لایه در هم تنیده، بازیگران متکثر و منازعات چند بعدی شده است. در روزهای اخیر دنیا شاهد تقابل دو قدرت منطقه‌ای بوده است. این تقابل منطقه‌ای می‌تواند تبعاتی بیرون مرزی و فرا جغرافیایی داشته باشد.

تنش‌های مستمر میان ایران و اسرائیل به عنوان دو قدرت منطقه‌ای، ضرورت دیپلوماسی فعال، انعطاف‌پذیر و چندجانبه را برجسته می‌سازد. تغییرات سریع فناوری‌های ارتباطی، گسترش رسانه‌های اجتماعی و ظهور دیپلوماسی دیجیتال، شیوه‌های قدیمی مذاکرات را ناکارآمد کرده و نیازمند ابزارهای نوین و رویکردهای خلاقانه است. در قرن بیست‌ویکم، دیپلوماسی با تحولات گسترده‌ای روبه‌رو شده که بخش عمده‌ای از آن ناشی از پیشرفت فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و گسترش فضای دیجیتال است. ظهور دیپلوماسی دیجیتال یا دیپلوماسی، روابط بین‌الملل را به‌طور بنیادین دگرگون کرده و فرصت‌های نوینی برای تعامل میان کشورها ایجاد نموده است. با این حال، این تحول با چالش‌های جدی نیز همراه است

که دولت‌ها و دیپلمات‌ها ناگزیر از درک و مدیریت آن‌ها هستند. یکی از مهم‌ترین چالش‌های عصر دیجیتال، تهدیدات سایبری است. در جهانی که ارتباطات دیپلماتیک از طریق بسترهای دیجیتال صورت می‌گیرد، حملات سایبری می‌تواند به افشای اطلاعات حساس، اختلال در ارتباطات یا حتی بی‌ثباتی روابط سیاسی بین دولت‌ها منجر شود. علاوه بر این، گسترش اطلاعات نادرست و تبلیغات هدفمند در فضای مجازی، اعتماد عمومی به نهادهای رسمی را تضعیف کرده و برداشت افکار عمومی از واقعیت‌ها را تحریف می‌کند. این روند، نه تنها دیپلوماسی سنتی را تضعیف می‌سازد بلکه زمینه‌ساز بی‌ثباتی در مناسبات بین‌المللی نیز می‌شود. در چنین شرایطی، نقش دیپلمات‌ها نیز دستخوش تغییر شده است. آنان دیگر صرفاً مذاکره‌کننده پشت درهای بسته نیستند، بلکه باید در فضای باز رسانه‌ای و دیجیتال نیز به‌عنوان کنش‌گران فعال حضور داشته باشند. این نقش دوگانه نیازمند مهارت‌هایی همچون مدیریت رسانه‌های اجتماعی، تحلیل داده‌های دیجیتال، پاسخ‌گویی سریع به بحران‌های اطلاعاتی و در عین حال، رعایت احتیاط و محرمانگی در مواجهه با موضوعات حساس دیپلماتیک است.

از سوی دیگر، ظهور بازیگران غیردولتی در عرصه دیپلوماسی، ساختار سنتی قدرت و گفت‌وگو را به چالش کشیده است. اکنون سازمان‌های مردم‌نهاد، فعالان مدنی و حتی کاربران فردی در رسانه‌های اجتماعی با استفاده از فناوری هوش مصنوعی می‌توانند در بحث‌های بین‌المللی نقش‌آفرینی کنند. این امر، کشورها را ملزم می‌سازد تا استراتژی‌های دیپلماتیک خود را به‌گونه‌ای تنظیم کنند که در برابر فشار افکار عمومی و روایت‌سازی‌های رقیب، انعطاف‌پذیر و پاسخ‌گو باشند. در کنار این چالش‌ها، دیپلوماسی دیجیتال فرصت‌هایی نیز به همراه دارد. بهره‌گیری از فناوری‌های نوین می‌تواند تحقق اهداف سیاست خارجی را تسهیل کند. استفاده هوشمندانه از رسانه‌های اجتماعی این امکان را فراهم کرده که دولت‌ها مستقیماً با مردم کشورهای دیگر وارد گفت‌وگو شوند، تصویرسازی مثبت از خود ارائه دهند و پیام‌های خود را بدون واسطه منتقل نمایند. این نوع تعامل، شکلی نوین از دیپلوماسی عمومی را شکل داده است که مکمل دیپلوماسی سنتی محسوب می‌شود. با توجه به این تحولات، ضرورت بازنگری و تحول در رویکردهای دیپلماتیک بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. کشورها باید ساختارهای دیپلماتیک خود را با شرایط جدید هماهنگ کرده، مهارت‌های نوین به دیپلمات‌ها بیاموزند و ابزارهای تحلیل ریسک دیجیتال را در تصمیم‌گیری‌های سیاست خارجی وارد سازند.

تنها در این صورت است که می‌توان در فضای پرشتاب، متغیر و رقابتی روابط بین‌الملل امروز، منافع ملی را حفظ و تقویت کرد. در نهایت، دیپلوماسی نوین نیازمند رویکردی منعطف، چندلایه و فناورانه است که ضمن استفاده از ظرفیت‌های فضای دیجیتال، بتواند با تهدیدات و چالش‌های نوظهور مقابله کرده و تصویر تازه‌ای از نقش دولت‌ها در نظم جهانی ترسیم نماید.

در عصر حاضر، دیپلوماسی سنتی دیگر به‌تنهایی جوابگوی نیازهای جهان بحران‌زده امروزی نیست. ابزارهای جدید مانند شبکه‌های اجتماعی، پلتفرم‌های ارتباطی آنی و داده‌کاوی، امکان برقراری ارتباط سریع‌تر، مستقیم‌تر و فراگیرتر میان دولت‌ها و مردم جهان را فراهم کرده‌اند. به خصوص در مواردی مانند بحران‌های بین‌المللی، دیپلوماسی دیجیتالی توانسته است پیام‌رسانی سریع و مدیریت افکار عمومی را به شکل مؤثری بهبود بخشد. این تحول نه‌تنها شیوه‌های سنتی گفت‌وگو میان دولت‌ها را متحول کرده، بلکه فرصت‌هایی برای مشارکت بازیگران غیردولتی، سازمان‌های مردم‌نهاد و حتی افراد عادی در عرصه سیاست بین‌المللی فراهم ساخته است که پیش‌تر کمتر دیده می‌شد نمونه برجسته این دگرگونی را می‌توان در جنگ روسیه و اوکراین مشاهده کرد. دولت اوکراین، با بهره‌گیری مؤثر از رسانه‌های اجتماعی مانند توییتر، اینستاگرام و یوتیوب، موفق شد روایتی از مقاومت خود در برابر تهاجم روسیه ارائه دهد و بدین‌گونه حمایت افکار عمومی و دولت‌های غربی را به دست آورد. در واقع، دیپلوماسی در این جنگ نه فقط در نشست‌های رسمی، بلکه در فضای مجازی نیز شکل گرفت؛ جایی که هر ویدیو، پُست و پیام می‌توانست در معادلات سیاسی و نظامی تأثیرگذار باشد. در همین راستا، مناقشه پیچیده ایران و اسرائیل نیز نشان داده است که دیپلوماسی دیجیتالی و دیپلوماسی سایبری به‌صورت روزافزون جایگزین یا مکمل ابزارهای سنتی قدرت شده‌اند. حملات سایبری، افشاگری‌های اطلاعاتی و رقابت‌های روانی در فضای دیجیتال، بخشی از ساختار جدیدی از دیپلوماسی هستند که در آن مرز میان جنگ و صلح به‌شدت مبهم شده است. با این وجود، چالش‌هایی مانند امنیت سایبری، انتشار اطلاعات نادرست، جعل هویت و جنگ شناختی، تهدیدهای بزرگی برای دیپلوماسی عصر دیجیتال به شمار می‌روند. کشورها اگر نتوانند سیاست‌گذاری مناسبی در این زمینه داشته باشند، نه تنها جایگاه بین‌المللی خود را از دست خواهند داد، بلکه ممکن است از ناحیه افکار عمومی و فضای مجازی نیز آسیب ببینند. دیپلوماسی دیجیتال

نیازمند ساختارهای حفاظتی، قوانین بهروز و آموزش‌های تخصصی برای مقابله با تهدیدهای نوین است.

چنانچه گفته شد، در جهانی که سیاست، فناوری، جنگ و اطلاعات به‌گونه‌ای فشرده و پیچیده درهم تنیده‌اند، دیپلوماسی دیگر نمی‌تواند به‌شیوه‌های قدیمی و ایستا ادامه یابد. جهان امروز با بحران‌های ژئوپلیتیکی عمیق، فناوری‌های تسلیحاتی پیشرفته، فضای رقابتی اطلاعاتی و درگیری‌های مستمر منطقه‌ای و جهانی روبه‌رو است؛ از جنگ ویرانگر میان روسیه و اوکراین گرفته تا تنش‌های مزمّن و متشنج میان ایران و اسرائیل، که هر دو نمونه، ضعف یا ناکارآمدی رویکردهای سنتی دیپلوماسی را برجسته ساخته‌اند. در این میان، دیپلوماسی دیجیتال، سایبری و عمومی، به‌عنوان رویکردها و ابزارهای نوین، بسترهایی استراتژیک برای تعامل، روایت‌سازی و اعتمادسازی در سطح بین‌المللی فراهم ساخته‌اند. با این حال، همین بسترها اگر مدیریت نشوند، می‌توانند خود به میدان‌های جنگی نوین بدل شوند؛ جنگ‌هایی مبتنی بر اطلاعات، جنگ روانی، تخریب اعتبار و تهدیدهای امنیت سایبری.

در چنین بستری، پیشنهاد اخیر ایالات متحده آمریکا مبنی بر تلاش برای تنش‌زدایی میان ایران و اسرائیل، در نگاه نخست گامی مثبت و دیپلماتیک به نظر می‌رسد، اما این پیشنهاد، اگر بدون درک نقش تاریخی آمریکا در تقویت یک‌جانبه‌گرایی، مداخله نظامی، حمایت سیاسی و تسلیحاتی از یکی از طرف‌ها یعنی اسرائیل باشد، نه‌تنها نمی‌تواند به عنوان راه‌حل منصفانه و مؤثر در نظر گرفته شود، بلکه بیشتر به تلاش برای مدیریت بحران‌هایی تعبیر می‌شود که خود آمریکا در شکل‌گیری یا تداوم آن‌ها سهم داشته است. در واقع، ابتدا دامن‌زدن به تقابل و سپس ارائه طرح صلح، سیاستی است که بارها در منطقه خاورمیانه تکرار شده و اعتماد بسیاری از بازیگران منطقه‌ای را نسبت به نیت واقعی میانجی‌گری آمریکا تضعیف کرده است. بنابراین، این نوع پیشنهادها تنها زمانی می‌توانند کارکرد مؤثر داشته باشند که از چارچوبی متوازن، چندجانبه و مبتنی بر احترام متقابل و منافع برابر طرف‌ها برخوردار باشند.

کارنامه های دولت عثمانی

تردیدی نیست که دولت عثمانی، به رغم رویارویی با فشار های کینه توزانه صلیبی ها، نقش مهمی در نشر اسلام در اروپا ایفا کرد.

این دولت که در مبارزه با دشمنانش، بایپروزی ها و شکست های فراوانی مواجه شد توانست خدمات شایانی به اسلام و عرب کند و طی سه قرن، شرق اسلامی و عرب را در برابر استعمارگران، حمایت و تقویت کند. مهم ترین نکات قابل توجه در کارنامه این دولت، عبارت است از:

حمایت از حرمین شریفین در برابر نقشه پرتغالی های صلیبی.

بزرگترین خدمت دولت عثمانی به اسلام، مقاومت این دولت در برابر تجاوز دولت صلیبی استعماری پرتغال دریای سرخ نسبت به اماکن مقدس در اوائل قرن شانزدهم میلادی بود.

به رغم آن که دولت عثمانی از دور کردن استعمار پرتغالی از مراکزی که در اقیانوس هند و خلیج فارس داشت، ناکام ماند، اما در جلوگیری از نفوذ این دولت به حجاز موفق شد. این درحالی بود که پرتغالی ها در ادامه طرح های صلیبی خود که با قساوت و خشونت دنبال می کردند، در پی ورود به دریای سرخ، گذشتن از حجاز و تصرف ساحل جده و سپس حمله به مکه مکرمه و از بین بردن مسجد الحرام و کعبه مشرفه بودند. پس از آن می خواستند تا به سوی مدینه رفته، قبر پیامبر (ص) را بشکافند، آن گاه به سوی شمال بروند و با گذشتن از تبوک به بیت المقدس رفته، آن جا را متصرف شوند و بدین ترتیب این سه مسجد مهم را در اختیار بگیرند.

کشتی های جنگی پرتغال وارد دریای سرخ گردیدند و دو بار برای تصرف ساحل جده وارد جنگ شدند: نخستین بار در سال ۹۲۳/۱۵۱۷م و بار دوم در سال ۹۲۶/۱۵۲۰م دست به حمله زدند، اما هر دو بار شکست خوردند. پس از آن نیروهای پرتغالی به ساحل سوئز حمله کردند، چرا که آن جا پایگاه نیروهای عثمانی در دریای سرخ بود پرتغالی ها مصمم به نابودی آن بودند.

زمانی که به منطقه طور رسیدند، با مشاهده آمادگی کشتی های جنگی عثمانی، بی آنه که دست به حمله ای بزنند، عقب نشینی کردند.

دولت عثمانی، یمن را پایگاهی برای دفاع از دریای سرخ و مقابله با ورود کشتی های پرتغالی قرار داد. پس از آن، از ورود همه کشتی های مسیحی جلوگیری کرده، آنان را مجبور کردند تا بار خویش را در ساحل مخا در یمن بگذارند و به اقیانوس هند باز گردند.

استدلال دولت عثمانی آن بود که اماکن مقدس در حجاز تا دریای سرخ ادامه می یابد و لازم است تا آب های آن به سبب ورود کشتی های مسیحی که از این دریا عبور می کنند، آلوده نشود. این منع تا قرن هیجدهم میلادی ادامه داشت.

گفتنی است که طرح پرتغالی های صلیبی، نخستین طرح از این نوع نبود، بلکه در اثنای جنگ های صلیبی در شرق عربی، یکی از فرماندهان صلیبی با نام ارنات که رئیس قلعه کرک بود، طرح مهمی را در سال ۵۷۸/۱۱۸۲ م برای حمله به حرمین شریفین آماده کرد.

وی قطعات چند کشتی را از هم باز کرد و آن ها را به صورت تفکیک شده روی شتر نهاده، تا عقبه ایله آمد. در خلیج عقبه آن ها را برهم سوار کرد و پس از آن به ساحل حوراء نزدیک ینبع حمله برد. صلیبی ها در آن جا بر قافله ها حمله کردند و تا فاصله یک روزه راه مدینه رسیدند. آنان قصد حمله به این شهر و نبش قبر پیامبر (ص) و انتقال جسد آن حضرت به بلاد خود را داشتند.

جز آن که در آن زمان، شرق اسلامی، نوعی وحدت سیاسی نیرومند به رهبری صلاح الدین ایوبی داشت. مصر نیز وظیفه حمایت از اماکن مقدس را عهده دار بود. زمانی که در شام این خبر به صلاح الدین رسید، وی به نایب خود در مصر العادل یسف الدین دستور داد تا ناوگانی را با فرماندهی حسام الدین لؤلؤ اعزام کند تا به تعقیب صلیبی ها در حجاز بپردازد و آنان را پراکنده کرده، به اسارت بگیرد.

صلاح الدین اصرار بر کشتن اسیرا داشت تا عبرتی باشد برای کسانی که بر تجاوز به حرم خدا و رسول جرات می کنند.

۲. دولت عثمانی و دفاع از اسلام و عرب در شمال افریقا

از خد مات مهم دولت عثمانی به اسلام و عرب، دفاع از اسلام در میان ساکنان شمال افریقا در برابر خطر جنگ صلیبی استعماری اروپایی هاست که عبارت از پرتغال، اسپانیا و تشکیلات صلیبی معروف به نام فرسان قدیس یوحنا بود که جزیره رودوس و سپس مالت محل استقرار آنان بود. هدف اینها ایجاد ممالک مسیحی نشین

در ساحل شمال آفریقا بود، به طوری دراز مدت، دریای مدیترانه به صورت یک دریای مسیحی اروپایی درآمد و به دنبال آن، صلیبی های اروپایی بتوانند به درون قاره آفریقا نفوذ کنند.

اما دولت عثمانی در برابر این طرح های صلیبی استعماری ایستاد و این طرح ها همچون خواب های آشفته، بی نتیجه ماند.

دولت عثمانی، نفوذ خود را در قرن شانزدهم میلادی بر سه منطقه مهم در شمال آفریقا بسط داد که به ترتیب ورود عثمانی در آن ها، عبارت بود از -الجزائر- طرابلس و تونس. اما نفوذ دولت عثمانی به مراکش نرسید، چرا که خاندان سعدیه که از سادات بودند.

با ورود تحت حاکمیت عثمانی مخالفت کردند.

ساکنان این مناطق، به ویژه الجزائر و طرابلس، بر این اساس که دولت عثمانی، بزرگترین و نیرومندترین دولت اسلامی است و توانسته است بخش هایی از اروپا و مصر و شرق عربی را در تصرف خود درآورد، به آن پناه بردند. خواست آنان این بود تا دولت عثمانی، آن ها را از حملات صلیبی ها که هر روز خطر آنان نزدیک ترمی شد، نجات دهد.

دولت عثمانی درخواست آن ها را پذیرفت. از این رو، ورود عثمانی ها به شمال آفریقا، در پی جنگ و درگیری از طریق نیروهای نظامی بر ضد اهالی آن جا، و یا دخالت مستقیم حکومت استانبول به مانند آنچه در شام یا مصر یا عراق رخ داد نبود، بلکه این مناطق به هدف نجات ساکنان آن نواحی از خطر نابودی دین و نژاد آن ها و تبدیل ممالک آن ها به ممالک مسیحی نشین، فتح شد.

البته وضعیت تونس متفاوت بود. در آن جا جنگ های زیادی میان دولت عثمانی و نیروهای صلیبی صورت گرفت و چندین بار دوطرف شکست هایی را متحمل شدند تا آن که تونس در سال ۹۸۲/۱۵۷۴م زیر سلطه دولت عثمانی درآمد و به صورت نایب نشین سوم و در حقیقت آخرین نایب نشین در شمال آفریقا به این امپراطوری پیوست.

۳. ایجاد وحدت طبیعی میان ولایات عربی.

دولت عثمانی، در میان سرزمین های عربی که آن ها را زیر سیاست خود در آورده بود، نوعی وحدت ایجاد کرد و این سرزمین ها را بر اساس پایه های اساسی

موجود در آن ها، که دین اسلام، زبان عربی، فرهنگ عربی- اسلامی و آداب و عادات کهن موروثی بود، متحد نگهداری کرد. ساکنان این مناطق نیز زیر سایه دولت اسلامی واحد که همان دولت عثمانی بود و همه را به عنوان رعایای دولت عثمانی به یک چشم می نگریست و آنان نیز از یک حاکم و سلطان که سلطان عثمانی بود تبعیت می کردند. بایکدیگر الفت و یکرنگی داشتند.

دولت اسلامی به هیچ روی مرز های غیر قابل عبوری میان این سرزمین ها قرار ندارد. آزادی انتقال از یک جا به جای دیگر همیشه برای ساکنان وجود داشت و می توانستند هر شغلی را که مایل بودند، انتخاب کنند. فردی که ساکن دمشق بود، می توانست به عراق، مکه، مدینه، قاهره، قیروان یا هر نقطه دیگر از سرزمین های اسلامی برود و در آن جا زندگی کند و هر نوع فعالیت اقتصادی یا فرهنگی که به آن تمایل داشت انجام دهد، بدون آن که برای خروج از یک منطقه یا اقامت در منطقه دیگر، نیازی به اجازه گرفتن از دولت را نداشت. این نخستین باری بود که پس از انحلال دولت عباسی در قرن سیزدهم میلادی و پس از حمله مغول و ویرانی بغداد و پراکندگی آن ها در بین النهرین تا شمال شام و جنوب فلسطین، سرزمین های عربی زیر سایه دولت عثمانی، متحد می گردید.

به همین دلیل است که برخی از محققان بر این باورند که وحدتی که عثمانی ها پدید آوردند، نقطه آغازی در تاریخ جدید عرب به حساب می آید.....
دور کردن استعمار از کشورهای عرب

سرزمین های عربی در زمانی به طول سه تا چهار قرن، از قرن شانزدهم میلادی تا اوائل قرن بیستم، تازمانی که دولت عثمانی دولتی نیرومندی بود، از تجاوز استعمار مصون ماند.

اما زمانی که این دولت در سرایشی ضعیف گردید دولت های اروپایی دریافتند که دولت عثمانی از مقابله با دول استعماری عاجز است، سرزمین های اسلامی و غیر اسلامی در قاره آسیا، آفریقا و استرالیا به این سرنوشت دچار شدند.

فرانسه از قدیمی ترین دولت های اروپایی بود که به کشورهای عربی دست اندازی کرده، توانست الجزائر را در سال ۱۸۳۰/۱۲۴۶ م اشغال کند. بی تردید مهم ترین عاملی که فرانسه را برای دست زدن به این اقدام تشویق کرد این بود که دولت عثمانی نیروهای دریایی خود را در جنگ نفارین دریایی در بیستم اکتبر ۱۸۲۷ م از دست داده بود.

از آن جاکه اشغال الجزائر به عنوان یک سرزمین اسلامی و عربی که در شمار سرزمین های دولت عثمانی بوده، سابقه مهمی را برای دولت های استعماری در برابر سرزمین عربی ایجاد می کرد، دولت عثمانی راضی به جدا شدن الجزائر از خود نشد.

که در زمینه بازپس آن تلاش های دیپلماتیک خود را برای باز گرداندن الجزائر آغاز کرد و کوشید تا نزد دولت های بریتانیا، اتریش و روسیه و حتی خود فرانسه، حق خود را در حفظ این سرزمین در محدوده تحت تسلط خود ثابت کند.

استدلال های مهم برای فراهم ساختن قناعت کشورهای اروپائی پیش نمود ولی نتیجه نداد. از این رو کوشید تا با استفاده از زور الجزائر را باز گرداند. جز آن که به دلیل ناتوانی نیروی نظامی و نبود وسایط دریایی اش از پرپایی جنگ برضد فرانسه، از هر نوع اقدام باز ماند.

تنها جنگ سردی میان دولت فرانسه و عثمانی در گرفت و دولت عثمانی توانست در سال ۱۸۳۵ م طرابلس را تحت حاکمیت عثمانی درآورد. سپس دولت عثمانی با استفاده از وضعیت پدید آمده کوشید تا نیروهای زمینی خود را از طریق آناتولی به طرابلس و از آن جا به الجزائر بفرستد؛ اما فرانسه، دولت عثمانی را به وسیله فرستادن وسایط دریایی خود تهدید کرد.

دولت عثمانی طرابلس را به سمت مالت ترک کرد و از آن جا به استانبول بازگشت. بدین ترتیب دولت عثمانی به همین جنگ سرد اکتفا نمود و کار به همین جا خاتمه یافت. پس از اشغال الجزائر توسط فرانسه تجاوز اروپای استعمار گر نسبت به سرزمین های عربی برای مدت پنجاه سال متوقف شد....

۵. دولت عثمانی و ایجاد آرامش و امنیت در سرزمین های عربی

سرزمین شام و عراق پس از گذراندن یک دوره طولانی از دشواری ها و بحران ها و ویرانی های ناشی از حمله ویرانگر مغول، نوعی آرامش و استقرار سیاسی را در دوره عثمانی تجربه کرد. البته مصر پس از نبرد عین جالوت از حمله مغول مصون ماند و توانست ضربه کشنده ای بر متجاوزین مغول وارد و بخش های زیادی از سرزمین عربی را از شر آنان حفظ کند.

ساکنان سرزمین های عربی تابع دولت عثمانی بودند که دولتی مسلمان و سنی مذهب و مدافع شریعت اسلامی بود و در حفظ شعائر اسلامی مانند جشن آغاز رمضان و غیر آن می کوشید طبعاً سلطه عثمانی ها بر آنان سخت و ناگوار نبود و دولت نیز جز در دایره ای خاص مانند جمع آوری مالیات، تسلط بر امور قضائی و تامین امنیت، در امور آنان مداخله نمی کرد.

در مقابل، دولت عثمانی کار تعلیم، امور طبّی و ارتباطات و آنچه امروزه از امور اصلی وابسته به دولت است، در آن زمان به خود ملت عرب واگذار کرده بود. به عباره دیگر، دولت عثمانی مردمان عرب را با همان زندگی گذشته خود، بی آن که تغییری در اساس آن به وجود آورد، آزاد گذاشته بود.

با این حال، برخی از سرزمین های عربی، در میان این آرامش کلی، گرفتار بحران های سیاسی می شد. به طور معمول در دوره های مختلف، دونوع بحران ممکن بود که در سرزمین های عربی پدید آید: نخست شورش های مردمی که ساکنان یک محل یا شهر بر ضد حکام محلی برپا می کردند و انگیزه آنان برخورد با ظلم و ستم حکام و شکایت از آنان در دربار سلطانی بود.

دوم: جنبش های سیاسی و نظامی که افراد بلند پرواز را به راه می انداختند. مانند حرکت علی بیک بزرگ یا حرکت ظاهر عمر که مورد استقبال عامه مردم قرار گرفت.

۶. ممانعت از سکونت یهودیان در سینا.

زمانی که سلطان سلیم اول مصر را در سال ۹۲۳هـ / ۱۵۱۷م فتح نمود. فرمانی در ممانعت از مهاجرت یهودیان به سینا صادر کرد. از این فرمان چنین به دست می آید که یهودیان در صدد هجرت به این منطقه مصر بودند و هدف شان آن بود تا در وادی مقدس طوی- که در آن جا خداوند با موسی سخن گفت مسکن گزین شوند.

از این رو، سلطان سلیم اول فرمان جلوگیری از آمدن یهود را صادر کرد. زمانی که فرزندش سلیمان قانونی در سال ۹۲۶هـ / ۱۵۲۰م بر تخت سلطنت نشست، فرمانی درباره ادامه و تاکید بر فرمان سابق صادر کرد که خود بیانگر ادامه یافتن خطر یهودیان در سکونت در سینا بوده است؛ چیزی که دولت عثمانی را به درد سر می انداخت. سلطنت سلطان سلیم دوم بود.

که در سال ۹۷۴هـ الی ۹۸۲هـ بر تخت نشست که از نظر اخلاقی فردی منحرف بود. از روزگار وی بود که زوال آرامی این دولت آغاز شد.

سلاطین بعدی که سلطان مراد سوم بود که در سال ۹۸۲هـ ۱۵۷۴م الی ۱۰۰۵هـ ۱۵۹۶ به تخت سلطنت نشست، درین زمان، یهودیان نفس راحتی کشیدند و احساس کردند که فرصت مناسب را برای تحقق آرزوهای طولانی خود به دست آورده اند. از این رو، به تدریج به صورت پراکنده برای اقامت در سینا دست به مهاجرت زدند.

آنان مرکز اقامت خویش را در شهر طور قرار دادند تا برای یهودیان زمینه ارتباطات خارجی از طریق ساحل شهر فراهم شود و یهودیان بتوانند از شهرهای اطراف مهاجرت کرده، به سینا وارد شوند.

جنبش مهاجرت در اصل مربوط به شخصی یهودی به نام آبراهام بود که با خانواده و فرزندان به طور آمده، در آن جا اقامت کرد.

به احتمال، که سالها دولت عثمانی توجهی داشته، آنان مشغول کار خود بوده اند، جز آن که آزار آن ها در حق راهب دیر سانت کاترین سبب ارسال شکایات فراوانی شد بنا براین که یهودیان حق سکونت در این منطقه و آزار راهب دیر یاد شده را ندارند.

به دنبال آن بود که فرمان اخراج یهودیان از دیر سانت کاترین و ممانعت از بازگشت آنان از سوی دولت عثمانی صادر گردید. این اقدام بیانگر توجه دولت عثمانی به ممانعت از سکنی گزیدن یهودیان در سینا و بیداری آن دولت نسبت به اهداف یهودیان می باشد.

زمانی که بریتانیا مصر را در سال ۱۳۰۰/۱۸۸۲م اشغال کرد، یهودیان بحث هجرت به سینا را مطرح کردند. این درست بعد از آن بود که سلطان عبدالحمید دوم، درخواست آنان را برای هجرت به فلسطین رد کرده بود.

هرتزل، رهبر تشکیلات یهودیان، سینا را (فلسطین المصریه) نامیده، بنای آن داشت تا در آینده، از آن جا به عنوان نقطه حرکت به سمت فلسطین استفاده کند. به همین دلیل بود که وی در سال ۱۳۱۶/۱۸۹۸م برای اسکان یهودیان در سینا به هدف ایجاد دولت یهودی که در دایره حکومت بریتانیا باشد، وارد مذاکره با برخی از وزرای بریتانیا، به ویژه جوزف تشرملین وزیر مستعمرات و لرد لانزدان وزیر خارجه انگلیس شد. این دو وزیر با این طرح موافقت کردند؛ چرا که این اقدام در راستای اهداف استراتژیک بریتانیا بود که از جمله آن ها تضمین حمایت از کانال سوئز از سوی یک قدرت شرقی بود. هم چنین میان مصر با دیگر دولت های عربی در غرب آسیا فاصله می افتاد. دولت عثمانی نیز تضعیف می شد و دولتی دوست برای بریتانیا به وجود می آمد. این طرح ابتدا با مخالفت سلطان عبدالحمید دوم با شکست مواجه شد. به علاوه، لرد کرومر حاکم بریتانیایی مصر نیز با این اقدام مخالفت کرد. بدین ترتیب طرح اسکان یهودیان در سینا متوقف گردید.

ممانعت دولت عثمانی از مهاجرت یهودیان به فلسطین

یهودیان، در دوره های مختلف تاریخی، بر اساس ادعاهای دینی و تاریخی، به فلسطین به عنوان سرزمینی که به پراکندگی آنان خاتمه می دهد، می نگریستند آنان

جنبش صهیونیستی را تاسیس کردند و تایید دولت های بزرگ را نیز به دست آوردند. دولت عثمانی وظیفه داشت تا در برابر نیروهای صهیونیستی و دولت های اروپایی حامی آن، از فلسطین دفاع کند. صهیونیست ها، در یک دوره دشوار که دولت عثمانی روبه انحلال بود، فرصت مناسبی را برای ایجاد جنبش خود به دست آوردند و گام های بلندی را برای رسیدن به اهداف خود برداشتند. با این حال، دولت عثمانی به مقدار توان خود از مهاجرت یهودیان به فلسطین جلوگیری و در برابر حرکت صهیونیست ها مقاومت می کرد. سلطان عبدالحمید در برابر وعده های هرتزل برای ارائه کمک های مالی هنگفت به این دولت در برابر اجازه مهاجرت به یهود، مقاومت کرد و به این ترتیب از اسلامیت و عربیت فلسطین دفاع کرد.

بررسی عوامل واگرایی

در سازمان همکاری اسلامی

در نظم نوین جهانی؛ دولت ها برای تداوم حیات سیاسی و توسعه مداوم به ابزار های قدرت متوسل میشوند و تلاش میکنند با افزایش قدرت در صحنه سیاسی، امنیت ملی و منافع ملی خود را تضمین کند. یکی از این ابزار ها ایجاد و پیوستن به نهاد های بین المللی است. سازمان همکاری اسلامی (OIC) از اولین نهاد بین المللی میان کشور های اسلامی میباشد. استقلال کشور ها پس از جنگ جهانی دوم به شمول کشور های اسلامی، رشد، گرایش ملی گرایانه، تشکیل رژیم صهیونیستی اسرائیل در سال 1948، شکست اعراب در جنگ 1967 و آتش سوزی مسجد الاقصی در 1969، به دست صهیونیسم از عوامل عمده و زمینه ساز تشکل اولین سازمان کنفرانس اسلامی برای کشور های اسلامی را فراهم کرد. اولین نشست سران میان این سازمان در سال 1969، در رباط، پایتخت مراکش برگزار گردید و پایان آن انتشار اعلامیه در مورد حمایت ملت فلسطین و آزادسازی قدس بود. در اجلاس دیگر وزرای خارجه کشور های اسلامی در سال 1973 در جده برگزار و این سازمان شکل رسمی در سایر سازمان های بین المللی موجودیت پیدا کرد. این سازمان نتها براساس ایدیولوژی اسلامی، بلکه براساس همکاری های گسترده بین دولت های عضو در حوزه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شکل گرفته است. تحولات سیاسی جیوپولوتیک اسلام از تاسیس این سازمان تا کنون، به ویژه تنش های جدی میان قطب های قدرت در این سازمان (ایران، عربستان سعودی، مصر، ترکیه، عراق، سوریه، لیبیا و) شرایطی را ایجاد کرده که روند همگرایی سیاسی و امنیتی میان کشور های عضو شدیداً دچار اختلال گردیده و زمینه واگرایی را میان کشور های اسلامی ببار بیاورد. این مساله سبب شده است

عوامل و زمینه واگرایی سازمان همکاری اسلامی

همگرایی به شرایط گفته میشود که دولت ها برای نیل به اهداف مهم شان به صورت جمعی دست به همکاری گسترده میزنند و نحوه نوعی وحدت را ایجاد میکنند ولی واگرایی وارونه آن است. بدین اساس پایه های نخستین سازمان همکاری اسلامی براساس همکاری جهان اسلام برچارچوب ارزش های اسلامی بنیان گذاشته شده بود، ولی امروز این نهاد توانایی تصمیم گیری و کارای مفید نداشته و اصل اصالت خود را از دست داده است. عوامل ناکامی سازمان همکاری اسلامی (OIC) به

عنوان یک سازمان بین‌المللی که هدف آن همکاری و همگرایی میان کشورهای اسلامی است، به طور عمده به پیچیدگی‌های داخلی و تفاوت‌های عمیق میان کشورهای عضو مرتبط است. یکی از اصلی‌ترین دلایل ناکامی این سازمان، اختلافات سیاسی و مذهبی داخلی است. کشورهای عضو این سازمان از تنوع مذهبی، قومی و سیاسی فراوانی برخوردارند که باعث بروز اختلافات شدید در مسائل سیاسی و دینی می‌شود. تضادهای مذهبی، کشورهای عربی و غیرعربی، اختلافات در تعریف از اسلام سیاسی و مبانی مشروعیت سیاسی هر یک از دولت‌ها، و تأکید افراطی بر ملی‌گرایی عربی یا غیرعربی، همه موجب ضعف هماهنگی و عدم توانایی در اتخاذ مواضع مشترک شان می‌شود. اختلافات مرزی میان کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی نیز یکی دیگر از عوامل ناکامی این سازمان است. مشکلات مرزی میان ایران و عراق، عراق و کویت، عراق و عربستان سعودی، قطر و بحرین، ایران و امارات و همچنین عراق و ترکیه، به شدت مانع همکاری و همگرایی می‌شود و این کشورها به جای تمرکز بر مسائل مشترک، بیشتر درگیر مسائل مرزی و امنیتی خود هستند که به تقویت تنش‌های داخلی و کاهش ظرفیت سازمان برای حل بحران‌ها منجر می‌شود. علاوه بر این، تفاوت‌های ساختاری سیاسی در کشورهای عضو از زوایای مختلفی مانند قبیله‌گرایی یا ملی‌گرایی، سکولاریسم یا دیانت‌محوری، پادشاهی، خلافت، سلطان‌نشینی، ولایت فقیه یا جمهوری ریاستی و پارلمانی، شخصیت رهبرمحوری یا دموکراتیک، حمایت از حزب واحد یا احزاب متعدد، و میزان نفوذ نیروهای نظامی و مقام‌های روحانی باعث می‌شود که این کشورها نتوانند به طور مؤثر به همکاری و همگرایی دست یابند. همچنین، ناهمگونی اقتصادی کشورهای اسلامی که با وجود منابع عظیم نفت و گاز، به دلیل ناتوانی در توسعه پایدار و رشد اقتصادی مناسب، با مشکلات فراوانی روبرو هستند، مانع از همگرایی اقتصادی میان کشورهای عضو سازمان می‌شود. بررسی آمارهای رشد اقتصادی، جمعیت و تولید ناخالص سرانه کشورهای اسلامی و مقایسه آن با کشورهای دیگر نقاط جهان، وخامت اوضاع اقتصادی در این کشورها را نشان می‌دهد و نشانگر این است که ناهم‌هنگی و شرایط اقتصادی حاد در کشورهای عضو، از جمله عوامل و موانع همگرایی این سازمان است. منازعات درونی و بیرونی در دهه‌های اخیر بخش مهمی از منازعات کشوری و فرامنطقه‌ای به حوزه خاورمیانه و کشورهای اسلامی کشانده شده است. شدت این منازعات که هرکدام ماهیت، ابعاد و ویژگی‌های خاص خود را دارد، زمینه‌ساز تضعیف جدی

استخوانبندی کشورهای اسلامی بوده است. این مشکلات و بحران‌ها در کنار مشکلات ساختاری و اقتصادی، باعث شده‌اند که سازمان همکاری اسلامی نتواند به عنوان یک نهاد مؤثر در حل مشکلات منطقه‌ای و بین‌المللی عمل کند و به نتیجه‌گیری و تصمیم‌گیری‌های مشترک دست یابد.

سازمان همکاری اسلامی و جنگ غزه

سال‌هاست که ملت مظلوم مسلمة و بی دفاع قربانی نقشه‌های شوم کفار گردیده و این روند هنوز هم ادامه دارد.

مردم مظلوم فلسطین، به ویژه در غزه، سال‌هاست که زیر بمباران و آتش جنگ می‌سوزند. این جنگ‌ها باعث ویرانی‌های گسترده، کشته و زخمی شدن هزاران نفر، و آوارگی میلیون‌ها نفر دیگر شده است. علاوه بر درد و رنج‌های بی‌پایان، مردم غزه از دسترسی به منابع اولیه زندگی مانند آب و سرپناه و خدمات صحتی محروم مانده‌اند. این وضعیت، شکنجه‌ای بی‌پایان برای مردم فلسطین است که در حالی که در محاصره شدید قرار دارند، شاهد نسل‌کشی و نقض‌های مداوم حقوق بشر هستند. پس از آتش‌بس‌ها و تبادل گروگان‌ها، هرچند که امیدهایی برای توقف خشونت‌ها ایجاد می‌شود، اما بحران همچنان ادامه دارد. این توافقات، معمولاً موقتی بوده و پس از مدتی دوباره به خشونت‌ها و درگیری‌های جدید می‌انجامد. تلاش‌ها برای رسیدن به صلح پایدار و رفع مشکلات ساختاری همچنان ناکام مانده است. سازمان همکاری اسلامی، به عنوان نهاد بین‌المللی که برای حمایت از حقوق مسلمین و مقابله با ظلم‌ها تأسیس شده، در این بحران نقش کافی ایفا نکرده است. ناکامی و ناکارای سازمان همکاری اسلامی در قضیه فلسطین ناشی از اختلافات داخلی میان اعضای این سازمان، نبود تضمین اجرایی در فیصله‌ها، نفوذ قدرت‌های بزرگ مانند آمریکا، واکنش‌های سمبولیک و غیرعملی مانند نشر اعلامیه‌های محکومیت، و تغییر اولویت‌های کشورهای عضو از فلسطین به مسائل داخلی و اقتصادی است. این همه سبب شده است که سازمان در حمایت مؤثر از فلسطین و مقابله با تجاوزات اسرائیل ناتوان باشد.

آخرین اعلامیه که سازمان همکاری اسلامی پس از نقض آتش بس توسط رژیم صهیونیسم نشر شده

خلاصه اعلامیه کمیته وزارتی عربی-اسلامی درباره غزه (۲۰ مارچ ۲۰۲۵):

کمیته وزارت، حملات نیروهای اشغالگر اسرائیل به نوار غزه و بمباران مناطق غیرنظامی را به شدت محکوم کرده و آن را نقض آشکار توافق آتش‌بس، قطع‌نامه‌های سازمان ملل و قوانین بین‌المللی می‌داند. این اقدامات وضعیت بشری در غزه را وخیم‌تر ساخته، امنیت و ثبات منطقه را تهدید کرده و خطر گسترش جنگ را افزایش می‌دهد. کمیته از جامعه بین‌المللی می‌خواهد که برای توقف تجاوزات اسرائیل فوراً مداخله کند و برق غزه را به صورت کامل بازگرداند و گذرگاه‌ها را برای ارسال دوامدار کمک‌های بشری باز کند. این کمیته بر ضرورت فوری برقراری آتش‌بس پایدار، پایان تجاوزات اسرائیل و از سرگیری گفتگوها برای اجرای کامل توافق آتش‌بس تأکید کرده و خواستار تحقق راه‌حل دوکشوری بر اساس مرزهای ۱۹۴۷ با پایتختی قدس شرقی برای فلسطین است. اعضای این کمیته شامل وزرای خارجه عربستان سعودی، اردن، مصر، قطر، بحرین، ترکیه، اندونیزیا، نیجریه، فلسطین و دبیرکل اتحادیه عرب و سازمان همکاری اسلامی می‌باشند).

این اعلامیه اگرچه درباره غزه در حالی که حملات اسرائیل به غزه را به شدت محکوم می‌کند، به دلیل عدم هماهنگی و وجود مشکلات در سازمان همکاری اسلامی، قادر به ایجاد راه‌حل‌های مفید نیست. واگرایی در این سازمان در سه بخش این اعلامیه قابل مشاهده است:

1. اختلاف در بخش رویکردهای سیاسی: کشورهای حامی عادی‌سازی روابط با اسرائیل فقط به محکومیت لفظی بسنده می‌کنند، در حالی که کشورهای مخالف عادی‌سازی اند و خواهان اقداماتی قوی‌تر هستند. این تضاد منافع باعث شده که اعلامیه تنها به توصیه‌های کلی بسنده کند و از تحریم یا قطع روابط دیپلماتیک خبری نباشد.

2. ملاحظات اقتصادی و امنیتی: برخی کشورهای عضو به دلیل منافع اقتصادی و امنیتی خود، از اتخاذ تصمیمات تنبیهی علیه اسرائیل خودداری می‌کنند و این امر موجب عدم قاطعیت اعلامیه می‌شود.

3. فقدان سازوکارهای اجرایی: با توجه به اینکه تصمیمات سازمان همکاری اسلامی الزام‌آور نیستند و هیچ سازوکار اجرایی برای اعمال فشار بر اسرائیل وجود ندارد، اعلامیه بیشتر جنبه نمادین دارد و تأثیرات عملی بر بحران غزه نداشته و تنها روی سند باقی می‌ماند.

به دلیل واگرایی موجود در سازمان همکاری اسلامی، این سازمان در بحران غزه نتوانسته هیچ نقش مؤثر و عملی ایفا کند. با وجود صدور اعلامیه‌های محکومیت حملات اسرائیل به غزه، این سازمان به دلیل اختلافات داخلی میان کشورهای عضو قادر به اعمال فشار جدی بر اسرائیل نبوده است. کشورهای حامی عادی‌سازی روابط با اسرائیل تنها به محکومیت لفظی بسنده کرده‌اند، در حالی که کشورهای مخالف خواهان اقدامات جدی‌تر هستند. علاوه بر این، منافع اقتصادی و امنیتی برخی کشورهای عضو موجب شده که از اتخاذ تصمیمات قاطع علیه اسرائیل خودداری کنند. در نتیجه، اقدامات سازمان بیشتر جنبه نمادین داشته و تأثیر عملی در حل بحران غزه نداشته است.

سطح C1

جواب های سوالات

متن 5		متن 4		متن 3		متن 2		متن 1	
A	1.	F	1.	B	1.	E	1.	F	1.
A	2.	G	2.	C	2.	D	2.	A	2.
B	3.	H	3.	C	3.	I	3.	G	3.
A	4.	E	4.	A	4.	H	4.	E	4.
B	5.	B	5.	C	5.	C	5.	B	5.
A	6.	A	6.	A	6.	B	6.	D	6.
B	7.	A	7.	C	7.	A	7.	B	7.
A	8.	D	8.	A	8.	G	8.	A	8.
B	9.	B	9.	B	9.		9.	B	9.
A	10.	C	10.	A	10.		10.	A	10.
A	11.	C	11.	C	11.		11.	C	11.
C	12.	A	12.	B	12.		12.	B	12.
A	13.	B	13.	B	13.		13.	B	13.
A	14.	D	14.	C	14.		14.	B	14.
A	15.	A	15.	C	15.		15.	C	15.
	16.	A	16.	B	16.		16.	A	16.
	17.	B	17.	C	17.		17.	B	17.
	18.	D	18.	B	18.		18.	D	18.
	19.	A	19.	D	19.		19.	C	19.
	20.	C	20.	B	20.		20.	B	20.

سطح C1

متن 10		متن 9		متن 8		متن 7		متن 6	
C	1.	C	1.	D	1.	D	1.	G	1.
A	2.	D	2.	B	2.	B	2.	C	2.
D	3.	F	3.	C	3.	D	3.	D	3.
B	4.	B	4.	D	4.	C	4.	A	4.
C	5.	E	5.	D	5.	C	5.	B	5.
A	6.	B	6.	A	6.	B	6.	H	6.
D	7.	A	7.	C	7.	A	7.		7.
F	8.	B	8.	C	8.	D	8.		8.
B	9.	A	9.	B	9.	A	9.		9.
C	10.	A	10.	A	10.	D	10.		10.
E	11.		11.	B	11.		11.		11.
A	12.		12.	A	12.		12.		12.
D	13.		13.	C	13.		13.		13.
	14.		14.	D	14.		14.		14.
	15.		15.		15.		15.		15.
	16.		16.		16.		16.		16.
	17.		17.		17.		17.		17.
	18.		18.		18.		18.		18.
	19.		19.		19.		19.		19.
	20.		20.		20.		20.		20.

FOYDALANILGAN INTERNET MANBALARI

1. <http://www.dailyafghanistan.com/>
2. <https://www.afghanpaper.com/>
3. <https://subhekabul.com/>
4. <https://tolonews.com/fa/afghanistan>

MUNDARIJA

KIRISH.....	3
B2 سطح	9
متن 1	10
متن 2	15
متن 3	18
متن 4	22
متن 5	26
متن 6	32
متن 7	40
متن 8	46
متن 9	54
متن 10	59
برای مطالعه	63
KALITLAR	72
C1 سطح	75
متن 1	76
متن 2	84
متن 3	88
متن 4	96
متن 5	105
متن 6	113
متن 7	116
متن 8	120
متن 9	126
متن 10	130
برای مطالعه	135
KALITLAR	157
FOYDALANILGAN INTERNET MANBALARI....	159